

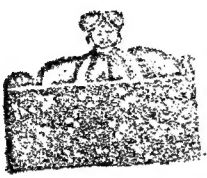
309412

పత్రిక దినము ప్రకటింపబడును

VOL. 5. } టెన్ వట్టణము 1918 సం॥ మే నెల 27 వ తేది సోమవారము } No. 47
సంపుటము. ౫ } కాళియుక్తి నామ సంవత్సర వైశాఖమాస బహుళ ద్వితియ ౨. } సంచిక ౪౭

ఇనాము ! ఇనాము !!

అందమైన మధుర బుట్టాలచీరలు
చీర 1-కి నెల రు. 3-12-0.



18 మూలలు నిడివి. 2 1/2 మూల
కెట్టెలు కలవి రెండుకు ఉత్తరవాది
ము. అందలో అనేకవిధములు గల
బుట్టాలు కేయింపుడిని పుష్పములు
కలవు. ఇతరల నాగరికమునకు తిరు
నట్టి పేయిల చీరలు చీర 1-కి కొనవారలకు చీరకే ప్రక
బంధించి ఉండుము 1-కి ఇనాము గా రుక్మబదనా.
నూనెపుం ౪౭ గాచీర 1-కి 16 X 2 1/2 రు 4 8 0
బందను దీక్షాకాచీర 1-కి రు 3-4-0
బాలాచీర ముద్దిచీర 1-కి రు 3-8-0
కాచీరము అరకుచీర 1-కి రు 5 0 0
కేయింపుచీర 1-కి రు 5-8-0

1142 సి. సి. లింగం అందు కోరి,
2, రామానుజఅయ్యర్ కిక్కి, సోకారుపేట నల్ల, మద్రాసు.

AWARDED
GOLD MEDAL 490
IN THE
BARODA EXHIBITION
For its Sweet Lustrous & Delightful Smell
TO
THE WORLD-RENOUNDED
OTTO PARASTAN (REGD)
Therefore, please just try and enjoy.
Prices: 1/2 1/4 1/2 1/4 1/2 1/4 1/2 1/4
Sample Free on sending 3 annas postage Stamps
ALSO, PLEASE TRY OUR
PARASTAN HAIR OIL (REGD)
Free from mineral oils. Best for the Hair.
Prize: Rs. 1, and Postage Extra.
Sample Free on sending 1 anna postage Stamp.
The Parastan Perfumery Co.
No. 1, FIDHONIE, BOMBAY 3.

LARGEST HAND PUMP
FOR IRRIGATION.
Useful in shallow wells.
Capacity 1000 to 1000 gallons
per hour. Tried and approved
of by many a customer. Mr.
M. H. P. Ghatabal, superin-
tendent of Industries, Banga-
napalle, says: -
"I tell you with the greatest
delight that there are no
pumps known to me which
work so easily and smoothly
by a single individual with-
out the assistance, getting
water as much as 4000 gallons
per hour. (537)
At all other kinds of deep & shal-
low well pumps, Poughs, Sugar-
cane crushers and machines for
Sugar cane and Vegetables Etc.,
Ready in stock write for further
particulars and prices.
K. B JOSHI & Co.
321, HORNBY ROAD, FORT, BOMBAY.

ప్రఖ్యాతి భాగవతుల రామమూర్తిశాస్త్రిల వారిచే
రచించబడిన గ్రంథములు.
1. విష్ణుసహస్రనామ నిర్వచనము.
ఇందు విష్ణుసహస్రనామ ప్రతి శ్లోకమును, శ్రీకంకర
భగవత్పాదల వారిచే రచించబడిన భాష్యమునకు, దానికి
కేటెలు తెలుగునకు తెలుగు గ్రంథమున, బూరకుర బనికి వచ్చుట్టు
తుడను చతుర్థ్యంబున నున్నట్లు గలవు. అక్షరముల పూజ
సేయగోరువారికి ముఖ్యము గ్రంథము ఆత్మార్థము
లగు కావ్యములైన ముద్రించబడిన గ్రంథము 1 కి రు 1-4-0
2. విక్రమార్కచరిత్రము.
ఇది సంస్కృత గ్రంథమునకు పరిగా నలక్షణమునకు
తెలుగునకు రచించబడిన దొరతనమువారిచే బాధ్యుల ప్రకమున
చాగీరంబువడినది. నెల 1-కి రు. 0-12-0
3. మోకారికాశేష సర్వస్వము.
ఇది శివుశక్తివ్యవహార శాస్త్రముల వారు రచించిన
చాగీరంబునచే నాధింకర చేసి యాంధ్రభాషా విషయములకు
గూడ నాధింకర వ్యాకరణ గ్రంథము. (ప్రాథమిక) ఇందున
కిది మూలము చెప్పవచ్చును. నెల 1-కి రు 0-4-0
దొరతనము: - భాగవతుల వేంకటభాగవతులు,
(1148) కళాకలాగోపాధ్యాయులు. విజయనగరము

పకటన.
1. విద్యా పిత్తవకాశిని నెల 0-10-0.
కల్పనాస్థానమునకు ముద్రాపాదములు అంద ప్రకార
మున్ను దొరతనము నున్న తెలియబడును.
2. కృతిహస్త పాదము నెల 0-6-0.
కాశీకావచమున్ను, శిల్పమున్ను తెలియబడును.
ఉదాహరణ: హంసాధ్వని గాము, శుభకర్తాశ్రమ
కళిం, యువకులు | ఉపద్రవ్య నృసి హాశాస్త్రి,
వివర: ౧౨౭ | సుగీర్తన విద్యాక
మును: ౧౨౭ | (1176) అనులాభము.

శ్రీరాధ సుమ్యాజ్య శాస్త్రి వలెను.
శ్రీ శా నవాటిక.
కాలి 1.0-0, రాజు 0-14 0
మిథనానురాగము.
నెల 0-12-0.

839 మా నేజరు కలాభివర్ధిని.
రాధాకవి, రామచంద్రపురం పాస్తు గోదావరి జిల్లా.
అమృతవలి 1154
మనోరంజకమైన నవల.
విజ్ఞానచక్రికా గ్రంథముడలియందు బంగారుపతక
ములను బొందిన కంచనపల్లి కెనకమ్మ విరచితము.
దీని నెల 1-4-0
గ్రంథశైలి వసోహరము. కథ రసవంతము.
భావము గంభీరములు. చరిత్ర అనందించుటకు తగినది.
చిరునామ:- అంధ్రప్రదేశ్ కా కార్యాలయము
7, రెండుకట్టకీర్తి, జి. జి. నుదరాసు.

సర్వవృత్తిక విషయనండివిని.
(రిజిస్టర్డ్ (కేడు మార్కు) 888
దుఃఖమునో వచ్చుచున్న సంకోచముతో పోపుడును.
గుణములేదని రుజువుచేయుచున్నాను రూ 100 ఇవ్వం.
ఇది ప్రతి కటుంబమునందుండ
లసిన యాభ్యుదయము. ఆంధ్ర
మునాటి నేటికాభ్యుదయ పాక
ద్రావణబడియన్ను విస్తరించు
యిచ్చును. గుణములను
తేలునకు ముత్యము కాక ఎంత.
మట్టు, పాము, జల్లి మొదలగు
విషయములకు కాటుకలు నువ్వె
సింపును. కలపాకట్ 1-కి 0-8-0
నాస్తేజ 0-8-0. 1 దళకా పాకట్టు
కల రూ 5-0-0. నాస్తేజి కలెం.
పంపారి 2 వ్యాట్టు తప్పించుకొని వారికి పోస్తేజి ఇవ్వం.
కర్తవ్యము 100 కి 25 రూపాయలు కలిపి విచ్చుబడును.
చిరునామ:- భవలక్ష్మీ కంపెనీ,
1, కంకటేశ్వరమ్మ, వీధి, సోకారుపేట బాగు, మద్రాసు.

అమృతార్థన అవతేష్టాము.
ఈతేష్టాము రక్తమునకుదీని పిత్తమును మోచిం
చి చులును కలిపించి యుష్ణకేసము చేసి చేతి కాలి
మంటు పోగొట్టును. మొదలు చల్ల చేసి కేసమునకు
తేజస్సును కలిపించును. దీక్షా, శివులు, కలకాష్ఠి,
రొమ్మునొప్పి మొదలగువానిని పిత్తక నివారించును.
219 అర్ధపాన ద్రవ్య 1-కి రు 2-0-0.
వైద్యశాస్త్రము మొదలగునవి గోవిందప్రెస్,
అతవరెడ్డినా జోషి భారతం, 151, బ్రాడ్వే, మద్రాసు

Watches! Fountain Pens!!
వాచీలు, పౌంతుల కలెములు, గారో
నియములు, బ్యాడ్ మింటును, కుప్పిను
బాతులు, బ్యాంక (Bate) మొదలగునవి
సరసమును ధరలకు దొరుకును.
క్యాటలాగు ఉచితము.
జా. మ. హెచ్. రావు అందు సర్దు,
1150 కాకినాడ (గోదావరి జిల్లా)

విజ్ఞానచంద్రికా గోదావరి 1918.
బహుముఖము రూ 250 రొక్కముగను రూ 200
విలువగల పత్రికములు గలపంది వెట్టబడినవి. నియములకు
క్రంది చిరునామాను ప్రాయము. (9/6-128)
అచంట లక్ష్మీకాంతి. బి. ఏ. ఎ. బి. సి. ఎ.
మేనేజరు, మా టుగోడు, నడరాసు.

ఆంధ్రోద్యమము.
మొదటి యె దాంధ్ర మహాజనసభలయందుండి
సర్వాన సంఘాభ్యుదయ, శిభాభ్యుదయ, యువశాస్త్ర
ములు, వారి చిత్రములు, సభా శిర్కామునగలవు.
నెల రూ 1-8-0 నాస్తేజి కేసు
ఆంధ్రప్రదేశ్ కా కార్యాలయము, 7, రెండుకట్టకీర్తి,
జి. జి. నుదరాసు

“ఇంద్రవాల సుహృంద్రవాలము” ఈ అపూర్వ గ్రంథములో జర్మనీ గారడీ, యోగద్యుష్టీ, సభకట్టు, పరకాయ ప్రవేశవిద్య, వాయువేగ చనో వేగము, హస్తలాఘము, ఇంగ్లీషు ఇంద్రవాలము, క్రియాసాధనము, మర్రికళాస్త్రము, భూతవైద్యము, యధికములు, అమెరికావారి చిట్టకేక తమాషాలు, విచిత్ర విశేషవిద్యలు గలవు. ఇంతేగాక మనుష్యుని మాయముచేయుట, మామడిచెట్టును పుట్టించుట, జీవములో సుమధియగుట, మనుష్యుని చంపి తీరిగి బ్రతికించుట, శరీరములైన కలకాయచేత మాటలాడించుట, కండ్లకు గంటలు కట్టుకొని చూడకుండా వస్తువులకేర్లు చెప్పట, భూమిమీద గజము యెక్కువ గాలిలో మనుష్యుని నిర్మాణముగా నిల్పుట మొదలగు విచిత్రములు అనేకము లున్నవి. ఈ గ్రంథమును చదివిన నీవు అత్యద్భుతముగా మేజిక్ చేయగలవని గ్యారంటీ యిచ్చుచున్నాను. ఈ పుస్తకమును అచ్చుచేయుట ఈ నెల ఆఖరుకు పూర్తయగును. ఈ గ్రంథమును ఇకలకు 15 రూపాయలకు అమ్ముబడును. ఈ గ్రంథము నే (ధర్మాస్తుధాన) రు. 4 లకే ఇవ్వబడును. ధర్మాస్తుధానముగా చేయవారు తమ ధర్మాస్తుతో కూడ 1 రూపాయ మాత్రము సుబేయార్డరువ్వగా తీరణమే యీ క్రింద విశాసమునకు ముడిచి తమ శరీరము రిజిస్టరు చేయించుకొనినో అట్టివారికి ఈ పరచరవాగ్యమైన గ్రంథమును మిగత రు. 2 లకు వి. పి. గ పంపబడును. (1949-50) డి. ఆర్. జనార్దనం నాయుడు, బొంగోలు. (గింటూరు జిల్లా)

12-వ గోదావరిమండల సభ

రాజ్‌కోటలో సమావేశమగుట

ఆహ్వాన సభాధ్యక్షుల, సభాధ్యక్షుల ఉపన్యాసములు.

12వ గోదావరి మండలసభ యీ నెల 26వ తేదీ రాజ్‌కోటలో ప్రారంభమయినది. ఆహ్వాన సభాధ్యక్షులగు రుద్దరాజు పద్మరాజు, కన్యూరభూపతి గార్ల ప్రారంభోపన్యాసము లిండి యాక్రింది భాగములు ముద్రితములు:

పంటలు వృత్తులు.

మాతాలూకా చెరువువైపున వీలుగానుండి బెల్లము ప్రారంభముగా పండి ఆ బెల్లమువలన ఆరంభం దొరగారితో పంచదార తయారుచేయ బడుచుండెడిది. క్రమముగా దీనిని గాభము తగ్గింపుచే గాభల వారు నిర్మించిన సడగు ఫ్యాక్టరీ కియ్యారాలను విక్రయించి కృతజ్ఞతనుకు వెదలిపోయిరి.

యిచ్చట లంక భూములలో విశేషముగా పొగాకును, బియ్యమును ప్రధానమైన పంటలు. సుబ్రహ్మణ్య ప్రాంతముల నుండి కొబ్బరియును, సుగు చెట్టు యును పెరుగుచున్నవి. ప్రస్తుతయుద్ధమువలన కొబ్బరికి ధర తగ్గినది. చాలినన్ని రాజభూములు యాభివృద్ధిచేయ లేకపోవుటచే సుగుకులకు రానుపోను పోకర్కములు తక్కువ. కొబ్బరిత్రాడు అక్కడక్కడ తయారుచేయ బడుచున్నదిగాని స్వేచ్ఛనము లేకపోవుటచే నంత ప్రశస్తముగా లేదు. గవర్న మెంటువారుగాని, ప్రజలందరూ నేటి భవించి సంఘమును స్థాపించిగాని, పశ్చిమ సుబ్రహ్మణ్యులందు కల నూనెచేయుటకును, సరసమైన సప్తత్రాడుచేయుటకును తాటితో చాపలు, గోశనీలు, చిత్రిచిత్రిములగునవియు, నిలువగలవియు నగు పట్టాలు మొదలగునవి తయారుచేయుటకు యంత్రములు స్థాపించుట సమంజసముగా నుండును.

మాభివృద్ధి యాదరాడ నేతరువృత్తుల ప్రసిద్ధి. హరి, జగ్గన్న పేట గ్రామములలో నాణెమైనట్టియు, విలువ యైనట్టియు బట్టలు సాదావి, జరివి నేయగల నేతగాండు న్నారు. నాణ్యమయిన పట్టుబట్టలకుడా తయారుచేయుచు న్నారు. కాని యుద్ధమువలన నూలువిషయమై విదేశీయులను నమ్ముకొనియున్న మనదేశీయులకు నూలురాక పోవుటచేత దేశీ నేతగాండువృత్తులు చెడి తిండికి లేక మలమలమాడుచున్నారు. వారికెన్నడును చేతగాని యితిరవృత్తులు నవలంబించి వలసినవారయినారు. వారిస్థితి బహు విచారకరము. ఉపద్రవ్యములలో నైనను మనవారు పూర్వమునలే కొద్ది గొప్పభేదములను దిగ నాడి రాట్నములను దెప్పించి ప్రతిగ్రహమునందుండు శ్రీలక్ష్మణ మనప్రతిని నూలుగానడికించి జపానువలె లాభమును పొందెదరని మాప్రార్థన.

మాతాలూకాలో సమద్రప్రాంతములయందు కృత్సా యమునకు అనువగు భూములు నీగంధక గయాభుగానుండుటచే గవ్వవరంధ్ర అక్విడెట్టుగోడ తెత్తుచేసి బెల్లంపూడి వైరుకాలవగుండా నీరును కృత్సా గా పోనివ్వక నైరయాభు భూములు కందచేసినయెడల సాలకులకును, రైతులకును లాభ కరము.

విద్య.

విద్యావిషయములందు మాతాలూకా యితర తాలూకా లన్నిటికంటె హీనస్థితియందుండుట మిశంకరమను విదితమే. యీ నడుమ గవర్న మెంటువారు మాతాలూకాకు ఒక ప్రామాన్యులు స్థాపించుమని లోకల్ బోర్డువారికి ఉత్తరువు యిచ్చుటచే మేము కృతజ్ఞులము.

మావారు కొందరు మా నేపల్లిలో నొక యిక్కంట్లీటు శకంధరీన్కూలును, అంతరవేదిపాలెములో నొకటిని స్థాపించి ప్రస్తుతము గవర్న మెంటువారు నిబంధనల ప్రకారం రికార్డును పొందుటకు తగిన యేర్పాటులు కష్టసాధ్యము లగుటచే పెట్టుచిక్కుల నందుచున్నాము. కాబట్టి రికార్డును విషయములో సామాన్యప్రజలు విద్యాభిలాషులై లోనరుకెకండరి పాఠశాలలు స్థాపించిపోవు నెడల గవర్న మెంటునిబంధనలను సామాన్యప్రజలకు అనువగునట్లు మార్పుదని గవర్న మెంటు వారిని కోరుట అత్యవసరము.

మాతాలూకా ప్రజల పోకర్కమునిమిత్రము మాకోక డ్రిస్ట్రముననుకూల యేర్పాటుచేసి యుద్ధయుజమునకాబోలు దాని గవ్యస్థానమున చేరక అమలాపురి నుండున్నదన్న సంగతియు మిత్ర విశదమే. త్వరలో గవ్యస్థానమును చేరుగాక!

పల్లెలలోని పెక్కువిద్యార్థులకుంధు లేవారై రాజకీయ, నాటియ ప్రాపంచిక వ్యవస్థలయందు యోజనమును లేనివారై యుండిరిగాన పాలకులను నిర్బంధించి ప్రాథమికవిద్యను నెల

కొల్పుదని ప్రార్థించుటయు, తాలూకాసంఘమువారుగాని జిల్లాసంఘమువారుగాని ఒకరిద్వయవన్యాసకుల మానవేతనమునకు నియమించి అభయము నెలకొకసారి యయినను ప్రతిపల్లెలకును బోయి గ్రామసావడియొద్దనో, దేవాలయమునద్దనో ప్రజలను తేల్చి ఆర్థిక సాంఘిక, మతవిషయములు ఉపన్యసించి గ్రామ సంఘములు నేర్పాటుచేయునట్లు గానించుటయు నత్యవసరమని మామిత్రప్రాయము.

ఆంధ్ర రాష్ట్రము, విశ్వవిద్యాలయము.

దేశీయమహాసభవారు ఆంధ్రరాష్ట్రమునకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యపదవి నొసంగినందులకు వారికి కృతజ్ఞతాభి వందనములు నొసంగుచు, ప్రత్యేకాంధ్ర రాష్ట్రము, ఆంధ్రవిశ్వ విద్యాలయము మున్నగునవి ఆంధ్రుల పురోవృద్ధికి త్వరలో చేకూరు గాకయని భగవంతుని ప్రార్థించుచు ఆంధ్రులు నిరాశ జెందక విధివిరామములేక ప్రయత్నములు సలుపుమని నమ్ముచున్నాము.

మేము వైసిఠిచేసిన విషయములన్నింటిని ఆదరభావముతో పరిశీలించి అవసరమైన విషయముల నాదరించి సభ జయప్రదముగా నడుపుటకు సభాధ్యక్షుని వెన్నుకొనడని ప్రార్థించుచు విరమించుచున్నాము.

అభ్యుదయోపన్యాసము

ఈ నెల 26, 27 తేదీలను రాజ్‌కోటలో జరిగినపండ్లెండవ గోదావరిమండలసభ కథిపతులగు మానసియ శ్రీ భూపతి రాజు వేంకటపతిరాజు గారి ప్రారంభోపన్యాసముని యాక్రిందిభాగములు ముద్రితములు:

భారతీయులారా!

ఇప్పుటి స్థితిగతులలో, రాచకేయంశముల గురించి బహు జాగ్రత్తగా మాటలాడవలసియున్నది. అట్లని మన కత్యంతావసరమైన వానినిగూర్చి ధారాళముగా మాట్లాడగూడదని కాదు.

శ్రీ బాద్రి సార్వభౌములవారు మనమందరమును ఇప్పుటి యుద్ధస్థితిలో శక్తివంచనలేక ఉత్సాహముతో సహాయము చేసెదమని నిరీక్షించుచున్నారు. అది న్యాయమే. మనము మనక పూర్వకముగా వారీయాజ్ఞను శిరసావహించవలసిన వారమే. కాని మొన్న ఢిల్లీలో జరిగిన సభలోని క్రమమును చూచినయెడల మన కుత్సాహభంగ మగుచున్నది. మనము నేయగలిగిన ధనసహాయము ఏమూలకు రాగలదు? మొత్తముమీద నీయుద్ధములో దినమునకు మూడు తొమ్మిదికోట్లరూప్యములు క్యయి మగుచున్నవి. మన మేమి చేయగలము? ఈ వరకు 150 కోట్ల రూప్యములు ఇచ్చియుంటిమి. ఇంతియగాక అనేకయుద్ధరంగములలో బోరుచున్న సేనలకు భరియించుటకు విస్తారముగా సహాయము చేసియుంటిమి. ఆ ఋణము తీరువరకు సంవత్సరమునకు 9 కోట్లరూప్యములు మన మివ్వలసియున్నది. అనగా గవర్న మెంటువారు వారి రాబడినుంచి అది పూర్తిచేయవలసి యున్నది. మన విద్యాభివృద్ధికి గాని, యాగోగ్యము గురించి గాని వారుచేయు క్యయిముకంటె ఎక్కువమొత్తము. అయినను ఆభారమును వహించుటకు గునియును. యుద్ధసమయమున, సాధారణముగా నిచ్చుదానికంటె పెక్కువ ఏలకకు సమర్పించగలమునని మన భర్తృకాశ్రయము చెప్పుచున్నది. కాని మనము చేయగలమా మన స్థితిలో? ఇంతకంటె పన్నులు వేయుట యసాధ్యముగదా. కాని మన దేశీయులు ఆనా చేసిన ధనమును యుద్ధయుజముక్రింద వినియోగపర్చవలెను. జమీందార్లు మొదలైన ధనికులు విస్తారముగా ధనసహాయమును

చేయగలరు, చేయుచునేయున్నారు. మనము ముప్పదికోట్లకు మించియున్నాము. వస్తుసమృద్ధిగల దేశము ఇండియా. అట్టి సంగతిలో మనము చేయవలసినవాని యన్నిటిలో ముఖ్యమైనవిధిపట్ల ఇట్టి యసాధ్యమెట్లు గలిగినదని తెల్లవారు మోకాలుమీద తలయించి నిష్పక్షపాత బుద్ధితో నాలోచించిన వారి కేమి తోచునో? మన దేశమునందలి ధనము ఇతర దేశీయులు శత్రుబలములబట్టి మనదేశమువై దండెత్తునట్లు ప్రోత్సాహపరచినది గదా. అట్టిదేశము ఇట్టి దర్శిదస్థితికి వచ్చియుండుట 150 ఏండ్లు ఇంగ్లీషువారు ఇక్కడచేసిన రాజ్యమునకు అవమానము తెచ్చునది కాదా? ఈ యుద్ధమున వారిలేయులుకు వారి మిత్రులను జయమును పొందుటలేవచ్చును. కాని దానితో మరీ యుద్ధములు లేకుండునా? ఐరోపాభివృద్ధియైన వెనుకను నూరేండ్లవరకు ఉండి యుండిగి యుద్ధముజరిగెను. ఈ యుద్ధమున మనవారికి జయము గలిగినను, పిల్లలబేస్తువలె క్రొత్తయుద్ధములకు ప్రోత్సాహపరచుచునే యుండును. మనదేశీయు ధనము కలిగియుండునట్లుచేసి, మనకు యుద్ధముచేయు విధములను నేర్పియుండినవో, ఇట్లువై మనమున్న లోకమునకు నీంహస్వన్నము కాకుండునా? మరల చీటికి మాటికి యుద్ధములు జరుగుచుండునా? ఇంగ్లాండుతో యుద్ధముచేయుట తమ కొంప తీసికొనుట యని జ్యూనియారిటీ తోచకుండునా? మనకు స్వరాజ్యము నిచ్చినయెడల అటు నెలలలో కొటి మంది నైకులకు ఇవ్వగలమని యున్న డెడ్డు ప్లేట్సు ప్రెసిడెంటువారైన విల్సనుగారికి గత సంవత్సరము సర్ సుబ్రహ్మణ్య అయ్యగారు వ్రాసిరి. అక్కడ ఏమిజరిగినో చిత్రీకరింపుడు. ఆదేశములో 1500 వార్తాపత్రాలలో నా ముత్తరము ప్రచురింపబడెను. రాజ్యసభాసదులు రిటి రిటి ఆముత్తరమును ఆమృతేకి ప్రతులకు ఇచ్చిరి. ఆకృష్టమేమి? స్వరాజ్య పదవినిపొంది యొక కోటి నైకులకు మనము ఇవ్వగలమని మననది వారికెంతయో యుత్సాహమును కలుగచేసినది. కాని యంగ్లీయులకు మట్టుకు అప్పట్లేలేదు. ఆముత్తరమువల్ల యిన్నిమాతము లయినది. కాని మనము కనుబొమ్మలవై మొదలకలవలె ఎదుగుపొదుగులేక ఎప్పటికలెనే యున్నాము. స్వరాజ్య మిచ్చెనమని వాగ్దత్తమైన చేయలేదు. ఇప్పుడు మనము నోయమునుకొని యున్నయెడల, యుద్ధానంతరమున మనసంగతి యాలోచించెదరట! ఇప్పుడు వారు మాట్లాడకుండుటయు, ఇట్లందుదేశీయులకు స్వరాజ్యమిచ్చుటకు సిద్ధముగా నుండుటయు చూచి, వెనుకను మనకు వారు చేసిన వాగ్దానములను నిలుపుకొనకుండుటయు చూచి, మనకు యుద్ధానంతరము వారేమైన చేయుదురను నమ్మక మెట్లు కలుగగలదు? ఇప్పుడేలేదు, తరువాత మనకు వచ్చేదయేమని యనుకొనువారు అనుకొనుచునేయున్నారు. సర్ సుబ్రహ్మణ్య అయ్యగారు కొటిమందినే యివ్వగలమనుట చాల తక్కువసంఖ్యను చెప్పుటయే. కడపటి జనాభా లెక్కలబట్టి 15 సంవత్సరములకు, 50 సంవత్సరములకు మధ్యప్రాయముగలవారి సంఖ్య 15 కోట్ల ప్లర. అందులో సగమువరకు పురుషు లుండవచ్చును. వారిలో మాడుకొట్టమంది యుద్ధముచేయుటకు తగినవారై యుండగలరు. నిజముగా మనకే యట్టిది సంభవించిననాకు మరిచెప్పినవరమేమి? మనదేశీయులారికి ఐరోపీయులు యుద్ధయాద్రమును నేర్పినవో, మంచి యుద్ధధటులు కాగలరని కర్నాటక యుద్ధములు జరుగుచున్న కాలమున తెల్లవారు తెలుసుకొనిరి. ఇప్పుటి యుద్ధములో మననైపుణ్య కనపర్చుచున్న సాహసాది గుణములు దానిని ఎంతయో బలపర్చునగదా! ఇంతకుముందె

వై. గు. భ. య. ము. లే. దు.

వైద్యరత్న వండిత డి. గోపాలాచార్యులవారి

వై. గు. వై. గు. (1045)

ని వా ర కౌ మ ధ ము లు

మా మందులు గడచిన యిరువది వత్సరములుగ ఇండియా, సింధు, సిరాజ్ దేశములయందును, స్వదేశీసంస్థానముల యందును అనేక వై. గు. కో. గు.లను కాపాడుట లోకవిదితము. మేము తెలుపు విధానముల ననుసరించిన

వై. గు. సో. క. దు.

హైమానిపానకము 6 బౌన్సులు బుడ్డి ౧-కి రు. ౧-౦-౦	శతభాత్యుతం 1 బౌన్సు బుడ్డి ౧-కి రు. ౦-౧-౦
డిబ్బో 8 " " ౦-౧-౦-౦	డిబ్బో 8 " " ౦-౦-౦-౦
ప్యాకింగు పోష్టేజీలు.	కోరువారికి మావెద్ద క్యాటలా గుచితముగ పంపబడును.
తంతి విలాసము:- "పండిట్" మదరాస్.	

ఆ యు ర్వేదాశ్రమం, గిగి, ఆచారప్పన్‌విధి, జి.టి, మదరాసు.

మనకు శిష్యులందరూ చావుట చాల పొరపాటుని మనవారికి తోచకుండునా? ప్రపంచములో మరీ యాధములు లేకుండ శిష్యులకు మార్గము ఒక్కటే యున్నది. అది మనకు స్వరాజ్యమిచ్చి మనవారి యాధమునెల్ల గొప్ప సేనను సిద్ధముగా నుంచుటయే.

యెన్నెడెన్నెటప్పుడూ మనయెడగల యభిప్రాయమునకు లోబడి ఆస్ట్రేలియావారుకూడ మనయెడల సాదరకృత్తి గలవారై యున్నారు. ఆస్ట్రేలియా పరిపాలనా పథిలో నొక రకం రీడీ గారు ఈ యధ్యక్షులలో నిచ్చిన యుపకారమునందే కొన్ని సంగతులు మనము వివరించిన యున్నవి:

“ఇండియాకు శిష్యులచ్చి బ్రిటిషు సామ్రాజ్యసభల లో వానికూడ చెప్పుకొనయెడల, ఆస్ట్రేలియాకు కూర్పు ఖరీదను నుంచి ప్రమాద మెన్ని ఉన్నదాదు. ఏలనన ఆసియాలో ప్రేమల మైదుంటుట ఇండియాకు సామర్థ్యమున్నది. ఇండియా లేనియెడల మనకు జరుగని మనము లేకున్న ఇండియాకు జరుగదు. అట్టి ఇండియా బ్రిటిషు సామ్రాజ్యముయొక్క భాగమై యుండ ఇండియావారి కష్టములును గ్రహించునంతటి బుద్ధి ఆంగ్లేయుల కున్నయెడల, ఆస్ట్రేలియాకు ఎన్నడును ప్రమాదముండదు.”

మహాజనలారా, మనకు ఆస్ట్రేలియా మనదేశముల నెట్లు చూచుచుండెనో తమకందరికిని తెలిసినదేను. అయితే ఇప్పుడేల మనయెడల నట్టి ప్రసన్నుని కలిగెనా? తమలాభము చూచుకొనియే గాని మనయొకటికాదు. ఉద్దేశ మిమెనెమి? మనకు వారి యభిమానలాభము ఈ యాధ్యక్షులను గలిగినది. మన పెద్దలమాట యందుకంటే ఆస్ట్రేలియావారి మాటయందు నిష్ఠాంధులగు అందరూ యెక్కువ.

రీడీ గారు ఇంకను ఏమనిరి? “చిన్న దేశములకు స్వతంత్ర రాజ్యము స్థాపించవలెనన నొక బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమున కున్నందున సామ్రాజ్యసభయందు అందరు సమావేశమై యున్నప్పుడు ఇండియాకు స్వరాజ్యము ఇచ్చునట్లు, వారు వారి యభిప్రాయములను చెప్పుటకును ఇండియాకు స్వరాజ్యము ఇచ్చునట్లు అంగీకరించెదరని నమ్ముచున్నాను. ఇండియాకు స్వరాజ్యము ఇచ్చుటకు ఇండియా పెట్టబడి గాంధీ సర్వేము కలిగినచో, జర్మనీవలనగాని, వారికి ఇరొసాలా సహాయముచేయువారి వలనగాని, బ్రిటిషు సామ్రాజ్యమునకు భయ మువలయులేదు. ఎందుచేతననగా వలయు నెడల, ఇండియా కొట్టికొని పని కుల నిర్మలము.”

కాని, మహాజనలారా, ఇంగ్లాండుమట్టుకు ఇంగ్లాండుకుంటుట కానిమేమి? అంగీకరింపు. దేశో మనదేశమునందలి ఉద్యోగముల వలనన, వర్తకము వలనన, ఎంతయో ధన మార్జించుచున్నాను. మనకు స్వరాజ్యము లభించిననాడు వారి లాభమునకు వ్యాపారము వచ్చునెమో యను భయముండటం సాధ్యమికము. అట్టి భయము ఆస్ట్రేలియావారికి లేదు.

రీడీ గారు ఇంకను అనుచున్నారు. “ఇండియా స్వరాజ్యమును పొందుచున్నంత కాలము మనమ్మాగ్రిగా మనకు వలయునై నైకుల నిచ్చెదరు గాన నిరోధములేవ వారిచేత చేయించుట యవసరము.”

మహాజనలారా, మన సర్ ముద్రాపాత్రయ్యగారు ప్రతిదెంటు విల్లునగానికి ప్రాసన దానికిని, రీడీ గారునన దానికిని కృత్యాదు మేమున్నది? అయినన సర్ ముద్రాపాత్రయ్యగారు ఆ యుత్తరమును సిద్ధిలేక ప్రాసనని ముద్రాను మెయిల్ వార్తాపత్రిక సిగ్గుపడిచి యున్నది.

రీడీ గారు మరల యనుచున్నారు. “ఈ యభిప్రాయము, యాధ్యక్షులగుచున్న కాలమునందు నాకుగలదు. ఇండియాను మనతోపాటు చూడ నెత్తురుగాక, మనకు కొట్టికొని పని కుల అను వలయునప్పుడు ఇచ్చివేసినదే యని నమ్ముదు. ఇండియా మనకు ఆపత్నాలమందు కాపాడునయము కచ్చిక్కన, అట్లు జరిగితరు. కాదు తంపు నైకులకంటే సొప్పవీరులకు మనము ఎన్నడును చూచి కుండము.”

మహాజనలారా, చిత్తగించినారు గదా? వారి యాపత్నాలమున వారిని కాపాడుటయెట్లు, జోను, కాకేమి? పూర్వాపూర్వములకు లేక ఇప్పుడుంటుమి గాని, ఎప్పుటి కైన మనకుల బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యమునకు గలను లాభము తెలిసికొనకుండురా? మనమును వారును ఆర్థికము యని నేను రీడీ గారు పోల్చిచున్నారు. వేలకొలది మనవారు కాపాడె తెల్లటివారగుట మనమును వారును ఒక్కటేమేముట. శిష్యులందరూ వారి కెంత యాదరణయో చిత్తగించుడు.

రీడీ గారు ఇంకను చెప్పెదరు చిత్తగించుడు: “ఇక్కడ దేశములకు స్వరాజ్య ముండవలయునన ఈ సభవారు తీర్మా

నించినారు. ఇండియాకు కూడ, బ్రిటిష్ సామ్రాజ్యములోని దగుటకు, స్వరాజ్య మొసంగుట సమంజసము గదా.”

రీడీ గారికి మరొక సభ్యులు “కానివోన్ ఆఫ్ లార్డెస్, ఇండియాకు స్వరాజ్యము నిచ్చెదరా?” యని ప్రశ్నించగా, “ఇచ్చితరవలె”ని రీడీ గారు చెప్పిరి. స్వరాజ్యమునకును, మనము నైకులను పంపుటకును గల సంబంధమును చూచితిరా? ఆస్ట్రేలియావారి మాటను, యెన్నెడెన్నెటప్పుడూ వారిమాటను, బ్రిటిషువారు ముఖ్యముగా నీ యాధ్యక్షులలో కొట్టిపార చేయలేరు.

మనము శక్తిమంచలేక నైకులను జరిపెట్టవలె నని మన గవర్న మెంటువారు చెప్పిచున్నారు. వారికి శీతము లేకున్నచేసి, వారిలో తెగినవారికి నేనానిపదవులను కూడ నిచ్చెదమనిరి. ఈ సందర్భమున, వారికి అయిదులక్షల నైకులు కావలెను. ఈ శ్రాత్తసేన మూలమున సంస్కరమునకు మరి పదికొట్ల రూపులు క్షయము చేయవలసియందును. నిరోధమైనక సేన యనిన గవర్న మెంటువారికి నిష్ఠములేదు. మనలో కొందరు ముఖ్యులకుకూడ, నచ్చలేదు. కాని, యిప్పుడు కావలసిన సేనయే కాకుండ, కొట్టికొని మన భారతీయులను ఏటేల నైకులలోకి దీసికొని వారికి యాధ్యక్షమును నేర్పుట మిక్కిలి గోరదగినది. అట్లుచేసినయెడల అనవరము వచ్చి నప్పుడెల్లను వారిలోనుంచి ఎల్లప్పుడు మనస్సులను యాధరంగమును వినియోగపర్చుచుండవచ్చును. అట్లుచేయుట గవర్న మెంటువారికి గోరదలంపము కాదు. ఇంగ్లాండులోను, వారి కాలనిలోను, నాగరికతగల ఇతర దేశములలోను అట్లు చేయుగా నిక్కడ కూడ నేలచేయరాదు? మనవారి పొరువ ప్రతిజ్ఞలకు వినియోగములేకుండ నింతవరకుచేసిన హేతువున నిష్ఠాంధులనను కొంటు ఇక్కడ మరింత యవసరము కాదా? విచ్చి సేన ఇతర దేశములందు పనిచేయవచ్చుడు ఇక్కడ మాత్ర మంతగా పనిచేయునా?

మహమ్మదీ, అంటువాగ్గులు, మస్కజ్వరములు డౌను ము మొదలగువానివలన లక్షలకొలది మనభారతీయులు చచ్చుచున్నారకదా! అట్లు చచ్చుటకంటే స్వరాజ్యభిలాష గల వారై చిన్న దేశములకు స్వతంత్రరాజ్యము లేకుండ యాధ్యక్షుల చేయుచున్న మన దారితనమువారిని చేరి మృతికొందుట మంచికాదా? ఈ యాధ్యక్షుల గల భద్రమొకటి మన భారతముం దున్నది.

మొన్న కంజీరమునజరిగిన రాష్ట్రసభలో, ఈ సమస్య గురించి సభ్యులు యవసరమైన వాక్కులనుచును, చేసిరి. స్వరాజ్యమిచ్చెదమని ఇప్పుడు వాగ్దానముచేసినగాని నైకులను జరిపెట్టుట యవసర మేమని సభ్యుల నేకులడిగిరి. కాని, మహాజనలారా, ఒక్కయంతమును తమరు చిత్తగించుడు. స్వరాజ్యమునకు యాధ్యక్షులచేయు సామర్థ్యము మొదటిది కాదా? అదిలేనిదే స్వరాజ్య మెట్లు? నైకుల నిర్మలమునని దొరతనమువారు మనల: నడుగుట మన స్వరాజ్యభిలాషకు లాభకరముకాదా? ఈ రూపముగా గవర్న మెంటువారు మనకు మహాదోషకారమునే చేయుచున్నారు. “వీరభోజ్యము నుమ్ము రాజ్యము”ని నలుడు పుష్కరునితో ననినది నిజము కాదా? మరియిప్పుడు మనమేల వెళుకదీయవలెన? నడ్డిట్టి పనిచేయవలసిన సమయముకాదా? మన జాతి సార్వభౌముల వారి యాజ్ఞను కరసావహించి త్రికరణకుద్దిగా పనిచేయుట మనభారతీయులు లేమకు గౌరవము చేసుకొనుటయే. మనకు రాజభక్తియు, దైవభక్తియు సమానములే. తెండు, తెండు. నాలుగుమూలలను వెదకి బలాధికులైన యావలల నుత్సాహ పరచుడు. ధనమే ముఖ్యమైనది నమ్ముచుండు సామ్రాజ్యములందరకాలము యాధ్యక్షుల పట్టుటకు వచ్చుచునే యుండును. రాక రాక వచ్చిన యిటువంటి తరుణముయొక్క లాభమును పొందుటకు మన మనుమానించినయెడల అలాపము మనదే. స్వరాజ్య మిచ్చెదమని దొరతనమువారు ఇప్పుడు వాగ్దానమును చేసిన నేమి? చేయున్న నేమి? జాతి సార్వభౌముల వారి యాజ్ఞను మన్నించుట మొదటపనికే ననుకొని మన మింకను జీవచ్ఛరములము కామనియే, యాధరంగమున మన పూర్వులు కనపరచిన శాస్త్రమును, మనమును కనపరచుటమని రాజభక్తియు, దేశభక్తియు మనలకుజూచి, యితరులు నేర్చుకొనవలెనని, ప్రపంచమునకు విశ్వసనము. ఇక్కడ యధికారమును వహించిన శిష్యులులు మనయత్నములకు లోబడువదని కాదు, మనమందు నచ్చు మింకను లేకుండ వారు ఆకాశము నుంచి దిగబడినవారను అభిప్రాయమును ఇంకను కనపరచి, దూరముగా అగ్ధాంగికారులై యున్ననాడు, వారికి పశ్చాత్తాపము గలగు దినము వచ్చుతరుని గట్టిగా నమరులెను. ఇది

యూధయతార్క మైనపని. లోకతార్క మైనపని. ప్రపంచమున కాశ్యతముగా నెన్నుదిగలిగి, యాధ్యక్షులులేకుండ నుండుటెప్పుడు? మన భారతీయు లాయుధపాణులైయున్న నాడే. అంగ్లేయుల రాజ్యములో మనము యాధ్యక్షులు చేయుటకు అనకాశ మివ్వలేకున్న నేమి? రామాయణవీరులను, భారతయోధులను మనము ప్రతిదినమును పురాణకవణలతో స్మరించుచున్నదే. అదంతయు కృత్యమగునా? మన పౌరుషము నిద్రించుచున్నది గాని శృతిసౌందర్యం. ఇప్పుటి సమయము మన పౌరుషమును పురికొల్పుచున్నది. కాని మహాభారత కాలము వరకు మనము పోవుచే? బొబ్బిలివారికిని, విజయనగరమువారికి జరిగిన యాధ్యక్షముల బోలిన చువవీరుల పౌరుషమును ఏకవి వర్ణించగలము? అంతకు నెక్కుడు పరాక్రమమును ప్రపంచమున, నెన్నడును, ఎవరును, కనపర్చిరా? కనపర్చుట సాధ్యమా? ఆ వీరవంశస్థు లిప్పుడు లేరా? క్షత్రియులు, వేలచిరంజు, కచ్చుకొరలు, తెలగాలు, సీతలు మొదలుగా గల వీరవర్ణములే యున్నవి. పరాక్రమము వారికి నుగ్ధపాలతో బోసినదే. వారందరు నుత్సాహముతో నీసమయమున పనిచేసినయెడల జర్మనీవంటి దేశము లెన్నికలెసిన నేమి, కంగలో కలపకుండునా? ఆ వర్ణములే కాకుండ, బ్రాహ్మణులు కూడ పౌరుషము గలవారే. గ్రాణాచార్యులవారు బ్రాహ్మణులుగారా? ఆపేరు స్మరించినమాత్రాన బ్రాహ్మణులును ముందరును పెట్టవలసినవారే. స్వరాజ్యము విషయమై తరువాత చూడవచ్చును. నేను కూడను స్వరాజ్యభిలాషకలవాడనే. ఇంగ్లాండుకు బోయి స్వరాజ్యము గురించి పనిచేయుటకు దేశీయచూసభలో నెన్నకొనబడిన వారిలో నేనొకడను. జానులో వెళ్లదలచుకొనినవారిలో నొకడను. కాని యిప్పుడు మొదటి కర్తవ్యాంశము నైకులను జరిపెట్టుట. మన యాంధ్రులు యాధ్యక్షమునకు పనికివారను అపకీర్తవచ్చుమున్నది. నైక్యులలో మనలనుకూడ తీసికొనవలె నని మనసభలలో మనము తీర్మానించుచుంటిమి. ఇప్పుడు మన మాయపకీర్తి బోగొట్టుకొని లిక్కినవారి మాత్రము. మనమును యాధ్యక్షుల మని యగపర్చుట యొకటి అశ్విరసరమైనది. ఇది మొదటి యంశమైనను, చర్చనీయములైన యంశము లింకను ఎన్నియో యున్నవి.

మనము కలతలు పెట్టుకొనక, పరస్పరమైత్రి గలిగి, దేశభివృద్ధికి మూలాధారమైన స్వరాజ్యమును సంపాదించు పనిచేయవలెను. చాలకాలము మహమ్మదీయులకును, హిందువులకు నుండిన స్పృహపోయి, ఇప్పుడు ఏకమనస్కులై స్వరాజ్యమునకై పాటుబడుచున్నారు. కాని సంతోషించ వారంభించగ నే, మనవైదికాని బ్రాహ్మణులకును, బ్రాహ్మణేతరులకును వైషమ్యమును కలిగించినారు. స్వరాజ్యము ఆక్రమలేదని చెప్పుచున్న నామికులు ఆతిస్వల్పసంఖ్యాకులు. వారట్లుంటుట హేతువేదైన యుండవలెనుకదా. స్వరాజ్యమే మనకులభించిననాడు బ్రాహ్మణులకు అధికారముంతయు చిక్కి బ్రాహ్మణేతరుల నందఱు హింసించెదరట! వారికి కొన్ని ప్రశ్నలు చేయవలసియున్నది. ఇప్పుడు అట్లు జరుగుచున్నదా? జరుగుచున్నయెడల, వారిని కాపాడుట నేమిచేయుచున్నార? బాధయే లేనా, ఇప్పుడులేదని ఇటువైచి. యుండునను భయమేల యుండవలె? బ్రాహ్మణుల చేతిక్రింద బ్రాహ్మణేతరులు పనిచేయుచున్నపుడు, బ్రాహ్మణేతరులచేతిక్రిందను బ్రాహ్మణులు పనిచేయుచున్నప్పుడు, ఒకరివలన నొకరికి కలుగుచున్న బాధ లేమున్నా? సామ్రాజ్యకా సనసభకు నవాబు సయ్యద్ మహమ్మదు సాహేబు గారిని సభ్యులుగ నెంచుకొనినప్పుడు హిందువులలో తగినవారు లేకపోయిరా? మహమ్మదీయులు ప్రత్యేకము నొకరిని ఎంచుకొన నధికారముండగా ఇతరులు అయినను ఎందుకు ఎంచుకొనిరి? అట్లునే పార్సీలైన సర్ డిన్నా ఎవల్లీ నాచాగారిని బొంబాయి ప్రెసిడెంట్ గా ఎంచుకొనునప్పుడు హిందువులలో నవేక్షకులు లేకుండిరా? మహాజనలారా, మతభేదము లేకయే రాచకీయములలో మనము యోగ్యతను ఎంచుకొనినచో, ఒక్క మతములోని శాఖలవారి యెడలమాత్ర మా వైషమ్యముండునా! మనకు స్వరాజ్యము వచ్చినయెడల తమకు నష్టము కలుగునను భయమున్నవారు మనలో మనకు కలతలు పెట్టదలచియుండ, ఆ సనతితల్లి మాటలకు విశ్వసించి మనదేశమునకు మహాదోషకారముచేయు మనము ప్రాణాపదముగా నెంచదగిన స్వరాజ్య ప్రాప్తికి వ్యాపారము కలుగజేయవచ్చునా? మనలో మనకు భేదభావమున్నందున స్వరాజ్యము మనకిచ్చిన ప్రమాదమని చెప్పి మనకు అది రాకుండుననుట చేయ సమకట్టినవారిమాట మనము విశ్వసించవచ్చునా? అట్టియుక్తి అప్రతిపాతమని కాదు. ఏలన, చిరకాలమైనను స్వరాజ్యమిచ్చినయెన్నడునూగదా,

వారిలో అక్కరలేదను అట్లున్న ప్రజల మాటేమిటి? ససేమిరా అక్కరలేదని అట్లున్న ప్రజలను కావలెనని, తక్కువవారును వెనక్రేయమైన వివాదలలోనుండ, వారికి స్వరాజ్య మిచ్చే దమని ఇంగ్లీషువారెట్లుచున్నారో కాథలిక్ ప్రాబులెంటు వారికి కల వైషమ్యముకంటే నెక్కువ వైషమ్యము ఏ తెగలవారికినీలేనే అయినను అక్కడ ప్రమాదించనిది, ఇక్కడ ప్రమాదించుననది ఎంత యశ్యక్తమైన ప్రకంపనా చెప్పి స్పృహకరలేదు. మరియొక ముఖ్యమైన యంతమును చిత్తగించును. రాష్ట్రీకతమునందు హిందువులకు మహమ్మదీయులకు కలత లేవనెన్నువా? అయినను ఆదేశమును నేలువారు హిందువులు. మైదరాబాదులోకూడ నట్లునే. ఆదేశము నేలు వారు మహమ్మదీయుల హిందువు ప్రజల కెప్పుడైన యన్యాయము జరిగినా? విపరీతములన్నియు ఇంగ్లీషుపరిపాలనలో నున్న భాగములలోనే యుండవలెనా? కారణము వ్యక్తిక రింకనవసరములేదు నేను త్కత్రియడం. పూర్వకాలమున భరతవంశమున రాజ్యముచేసినవారు త్కత్రియలే. వారియంత్రు లేవనెన్నునేమి? రాజులు త్కత్రియలేదా కాని విద్యుండు లేన బ్రాహ్మణులు గొప్ప పదవులలోనుండుట చూడలేక న్నావా? వారికాని యంత్రులకుగాని, గొప్ప యధికారము లభించుట బద్ధులనే బ్రాహ్మణేతరులలో విద్యాధికార వారికి గొప్పపదవులు లభించలేవా? సర్ తక్కిన వారుగా రికి అంశపదవి యెందుకు లభింపజేయకదా. కనుక బ్రాహ్మణేతరులకూడ నిర్వహణ నే గొప్పవారుగుటకు యత్నించవలెను. బ్రాహ్మణేతరులకులంకము బ్రాహ్మణులకులంకము నేనుగ్రము? వాధామయముదర బ్రాహ్మణులకునీ మేమాత్రం? సత్యంలో ధనములోను అట్లుండ గానకు స్వరాజ్య చచ్చిపోయె బ్రాహ్మణులలోలేదా? అధికార లంకము నంకునని మాటకు ఆమోక్షము బ్రాహ్మణేతరు లను బాధ చెల్లు ఆ వేమునవని యుంకొనుట యవివేకము కాదా? బ్రాహ్మణే కలలో నేయు మానవధనుల ఒకరి దాకు వాస్త్రులై నుంకొనవచ్చుటకు వారిప్రతిబంధరా? వారిలో ధనములేదే, ధనములేదా కి బహుదానము చేయుటకు నుగ్గురు. కొద్దికొద్దియు లట్లుచేసిచో ఎంతో వైదిక బ్రాహ్మణుల అధికము ప్రభుత్వము నులభము గావచ్చును కానింకలరు. అట్లు ధింపి యధికమును సంపాదించుటకుగోరము? ఒకటి సంపాదించిండువలన ఉద్యోగముల సంపాదించుట గాంధీమా? వారి విద్యా వ్యాప్తికి పనిచేయుచున్న బ్రాహ్మణేతరుల తోడుకుట ఒకయు, ఆ ప్రయత్నములో లేవారకి, ప్రశస్తియొట్టు ప్రాప్తిహింతులను బ్రాహ్మణుల విధమై యున్నది. డాక్టరు నాయుగాను చాలకాలముబట్టి మంచితెలివగువారని అందరు ను ఎఱుగుదురు. అన్ని యంత్రులను యోచించి, వెనెడెన్ని ఆపోసియేషన్లో చేయుట మంచిది. అనేక బ్రాహ్మణేతరులు ఆ సంఘములో చేయున్నారు.

మనము లేచుచున్నాము. మనకు స్వరాజ్య మిచ్చెదమని దొరతనమువారు వాగ్దాము చేయకున్న, ఈ యధ్యమన మనము చేయగలిగిన దంతయు చేయవలెమా? స్వరాజ్యము మనము నేడే యడిగితిమా? ఎన్ని సంవత్సరముల బట్టియో, అడుగుచున్నది, ఇప్పుడుకూడను అడుగుచున్నాము. నాగరికతగల దొరతనమువారు, వారి ప్రజలకు చెల్లించవలసిన ఋణముకాదా స్వరాజ్యము? ఇచ్చి పుచ్చుకొనినదా, చేరము. చేరమన్న అట్టిలియావారిది, ఇంగ్లీషువారిది. ఏమిచ్చి గను, ఏమివ్వకున్నను, ప్రతిఫల ముపేక్షించకనే, శ్రీ చక్రవర్తి గారి యజ్ఞానుసారముగ, యధ్యమలో మనము శక్తివంచన లేకు పనిచేయ నిశ్చయించుకొనినవారము. అభినవభీముడు, కోడి రామమూర్తి నాయుడుగారు మాకు సంవత్సరముల క్రిందట, యధ్యమలో బనిచేయుటకు సిద్ధముగా నున్నట్లు గవర్నర్ జనరల్ వారికి వ్రాసిరి. అనంతరమునా అంగీకరించెదమని బదులువ్రాసిరి. మొన్న ఏప్రిల్ నెలలో, “ఇప్పుడు అనంతరము వచ్చినది గనుక, నా ప్రాణమును సామ్రాజ్యమునకు ను, నాదేశమాతకును సమర్పించ సిద్ధముగా నున్నా” నని మగల నాయుడుగారు వ్రాసిరి. గవర్నరు మెంటువా లేమి వ్రాసికొని చిత్తగించును. “మీ రాజ్యక్షితి మందములు” అని యూరకుండిరి. వారి సమర్పణను, అంగీకరించినట్టా, అంగీకరించనట్టా? నేనానిగా తనను తీసుకొమ్మని యడుగలేడే. గవర్నరు మెంటువారి మాగ్గులు కొన్నింటిలో దురగగానము లు. కాని మనము వట్టుట చేయగలిగిన సమాజమంతయు చేసి తీరవలెను. ఏక రేఖనానినసేమి? మనకు మన సార్వభౌములవారి యజ్ఞాను సేవారహితములయే ప్రధానము. ఇంత

యేల? సర్ కనస్వామి అయ్యరువారు మొన్నటి ఢిల్లీసభలో చెప్పినమాటలు చాలవా? వారు చీటికి మాటికి రాజకీయము లను గురించి మాట్లాడువారుకారు. గవర్నరు మెంటువారి పూర్వ మైన నయ్యకమును సంపాదించినవారు. ఉద్యోగము చాలించ గానే వైనికులను జరిపెట్టుటకై వాలుగు మూలలు తిరిగిన వారు. అలాచంద్రా తొందరపాటు ఎంతమాత్రమును లేని వారు. అమాటలైన పాటించక చేరమాడుచున్నామని, అనుట యెంత యవివేకము! ఆల్యురదేశము నేలుచున్న మహారాజా వారు కూడ, “చెల్లియనువంటి చిన్న దేశముల స్వతంత్రియను కాపాడుటకు కత్తికట్టిన యాండ్లములు యధానంతరము మనకు మాత్రము స్వతంత్రిరాజ్యమియ్యరా?” యని యడిగిరి. అదియును చేరమేనా? వారు ఏయాత్మలాభమును గోరి యుట్టెదరా?

ఆంధ్రరాష్ట్రము కావలెనని కొన్ని సంవత్సరములబట్టి మనసభలలో మనము తీర్మానించుచున్నాము. ఇప్పటికిని అక్కడక్కడ అనంతరములేదను వారున్నారు. మానసియు లగు రావులహద్దరు బయ్యా నరసింహేశ్వరశర్మగారు, భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్రము లవసరమని సామ్రాజ్యకావనసభలోతీర్మా నము నుపహరించిరి. సభ్యులు అప్పుడే పనినను, మనకాంధ్ర రాష్ట్రము త్వలో వచ్చుననుమృతము నాడుగలరు ఆంధ్రు లందరలను ఏకీభావముతో మనకు ప్రత్యేక రాష్ట్రము కచ్చు వరకు పంపేయవలెను. స్వచ్ఛివములలో భిన్నాభిప్రాయ మున్నును. ఉండవలెను. కాని మనము విషమభిప్రాయ విడిగిన చో ఎన్నిటికల ము గురు రాజాలము.

మహాజనాగార, మన ప్రెస్ డెస్క్లో నేను జరుగు వాన్ని కనుమరచించి తక్కిన ప్రెస్ డెస్క్లో వారు చింతిల్లు యిస్తా. అది బ్రాహ్మణ బ్రాహ్మణేతర నాటకము మూర్తిభాషమున, నటియు అప్ప మది యన్యర లేవనెన్ను నాటకము నాటకమే. కాని, ప్రముఖులైన బ్రాహ్మణేతరు లందమను, స్వరాజ్యాభిలాషులే. ఇంకను ఆ నలుగురైదు గురు పట్టుకొని పనిచున్నాడు. వారి సాగమును, బుద్ధిదల యుని ప్రసాదము. కాని ఈ వైదిక మైన ప్రభుత్వము లేందును పనిచేయుచున్నాను. మీ జిల్లాలో ప్రభుత్వ బ్రాహ్మణుల ఆసేను బుచ్చును, త్కత్రియడమైన వారు నుగ్గురు అన్యతర దనుచేసినారు. గవర్నరును జరిగిన కీకాళు :ట్టణముడల సభకుకూడ త్కత్రియచాళియు లాగు అన్యతరలై. ఆ జిల్లాలో నా పనికి అర్హులైన బ్రాహ్మణు లేందెంతో లాగు.

వికల్యముమొక్క అనంతరము ఇప్పటికంటే ఎక్కువ వెలు కెన్నిగారు లేదు మన మీసరకు చేసిన పనిని మంచి కిగ్గురదే అక్కరలేదు. కాని యింకను పని చేయవలసి యు న్నది. లేకున్న జయము కలగదు. పూర్వకతో పని పొగించిన చో, మనకు సంపూర్ణజయము కలిగితిమను.

భీమవరము తాలూకా మహాసభ.

పాలకొల్లు, మే 28:—ప్రధమ భీమవరము తాలూకా సభ నేటి యందయు 7 గంటలకు రావలయును గ్రామమున ప్రారంభమైనది. బెజవాడ నివాసు లగు పెద్దిభట్ల వీరయ్య గారధ్యక్షత వహించిరి. అధ్యక్షులను గొప్పయంత్రునమున సభా మందిరమునకు గొనివచ్చిరి. సభామందిరము జేడభక్తి ప్రబోధ ప్రకటనలతోను ఇతరాలంకారములతోను ప్రకాశించుచుం డెను. తాలూకా వివిధభాగమునుండి 800. మంది విచ్చేసిరి. సభ నలంకరించినవారిలో కపిలేశ్వరపురము దివాన్ గారు, భీమవరం తాలూకా డిప్టీ కలెక్టరు, ఎన్. నుబ్బరావు (నరసా పూరు), డి. దేశ్మరాజు (ఏలూరు) కాళ్ళవారి నరసింహం, తిరుమలరాజు, పెద్దిరాజు, కె. కవరామ కృష్ణరావు(బండరు) చెరుకువాడ రాఘవరాజు వల్లూరి నరసింహారావు, బుద్ధవరపు జగన్నాథరావు. (వికాళ పట్నము), బాపిరాజుగార్లు ప్రముఖులు. సభ యంత్రు తానూకరముగ ప్రారంభింపబడెను. ఆర్. వేంకట నుబ్బరా వుగారు ప్రతినిధులకు స్వాగత మొసగుచు మహాసేవించిరి. వీరయ్య గారధ్యక్షస్థానమునకు నియోజింపబడిన వెనుక వార ధ్యక్షత వహించి మహాసభాసమ మొనంగిరి. వారి యుప న్యాసమును సభ్యులతృప్తిసాముతో పాలించిరి. విషయ నిర్ణయసభ సభ్యుల ఎన్నికతో ప్రాబులెంటి కార్యక్రమము ముగిసెను. ఒకవిడిభిది (తండ్రిభిది)

రాష్ట్రీయ సభానిర్వహణమునందు పాటించవలసిన నూత్రములు.

ఈ క్రింద వ్రాయబడిన మాత్రములన్నియు దేశీయ మహాసభా నిర్వహణమునందు పాటించబడెడు సామాన్య నూత్రములు. ఈ నూత్రములే రాష్ట్రీయసభలయందును జిల్లా సభలయందును కూడ అవలంబించు మార్గులతో పాటించబడ వలసియుండునని దేశీయమహాసభావిధానమునందు వ్రాయ బడియున్నది. మనము కడపలో జరుపబోవునది ప్రథమాంధ్ర రాష్ట్రీయసభ గనుకను, మన సభయంతయు మాత్రభావ యుండే జరుపబడును గనుకను, నీనూత్రము లిదివఱలో తెలుగు భాషలో లేవు గనుకను, ఇవి యవసరములని యెంచి యిచట పొందుపరచియున్నాను. ఈ నూత్రములయందు నాకనరము గను, ఉచితముగను తోచిన మార్గుల నచటచటనే వ్రాసి యున్నాను. సభాకాలమున ప్రతినిధు లీనూత్రములను గమనిం తురు గాకయని ప్రార్థించుచున్నాడను.

(1) ఆహ్వాన సంఘమువారిచే నిర్దేశింపబడిన స్థలము నందును, సమయమునందును సమావేశమయిన ప్రతినిధులతో ప్రతి సభయు ప్రాంభింపవలయును. ఆ సభ తిరిగి యెచట యెపుడు సమావేశము కావలసివచ్చెను సభాధ్యక్షుంజే నిర్ణయింపబడి తెలుపబడును.

(2) సభా ప్రారంభమున కార్యక్రమము వీలగునంత దగ క్రింద విధముగా జరుపవలయును.

(అ) ఆహ్వాన సభాధ్యక్షుని స్వాగతార్హవాదము.

(ఆ) ఆహ్వాన సంఘమువారు గారి, రాష్ట్రీయ సభాసంఘమువారు గారి మెచ్చుకొనిన గ్రామనాథివారి సభాధ్యక్షుని కనింపుక ప్రార్థించును, ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుని చే నిరూపించబడిన వాదనాని యుచుంట్లంపబడిన వారిచే గాని పోషకముగా నుపసంహరింపబడి, నలంకరించిన తీర్మానము నంగీకరించుట వై తీర్మానమును అట్లు చెట్టుటకు గాని ఇంకొక సమయమునకు నిలుపుటకు గాని, యేవిధమయిన తీర్మానము గా, సవరణగాని నెచ్చుటకు నంగీకరింపకుట కూడదు.

(ఇ). ఆధ్యక్షుని శం ధార వాద్యములను లన ముసన్యా సమున చనివుట

(ఈ). రాష్ట్రీయ సభాసంఘమున పనిచేసిన మొదల యున్నయెడల గాని గానికార్య కర్మల నివేదికయుగాని చదువుట లేక పంచి చెల్లుట.

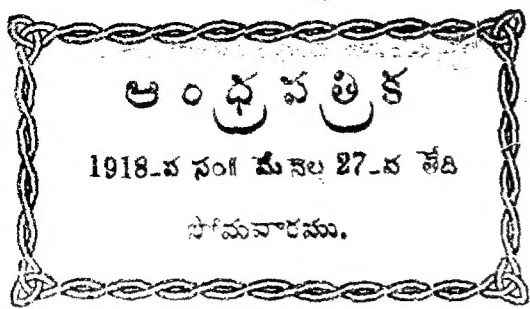
(ఉ). వి. సము వినియోగము, ఆభివృద్ధిచెట్టి గాని, విచారమును వెలుచుచ్చుట్టి గాని ములయున గాన ములన్నయెడల వారిని ఆధ్యక్షుడే యలపాదించుట.

(ఊ). విషయవిగ్గులు సభను నిలుమించుటకై య ప్పటికి సభ నాపునలచేయుట వివిధజిల్లాలప్రతినిధులు సమావేశమై విషయవిగ్గులనుసభకు తమప్రతి ఫల నెచ్చుకొనుటకును, ఎచ్చుకొనబడిన విగ్గులు ప్రధానము సమావేశగుటకును, ఆధ్యక్షునిచే స్థలము, సమయము నిర్దేశింపబడుట.

4. ఈవైనజెట్టిర కార్యక్రమము తప్ప యితర కార్యక్రమముగాని, తీర్మానముగాని ప్రారంభమున నేనిధముగను జరుగుట కంగీకరింపకూడదు.

5. సభాధ్యక్షుడు అన్యతర వహించువరకు ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షుడే ప్రారంభమున సభ్యత్వ వహింపవలయును. తరువాత నిన్ని సమావేశములందును విషయ నిర్ణయసభలయందు నధ్యక్షుడే యధ్యక్షత వహింపవలయును. ఏ కారణము చేత వైన అతడు లేకున్నచో, అతనిపరమోక్షము, ఇదివరలో సభాధ్యక్షతవహించినవారు గాని, యచటనున్న వారిలో అధ్యక్షునిచే నియోగింపబడిన వారుగాని, అట్టివారెవరును లేకుండునచో ఆహ్వాన సంఘాధ్యక్షులుగాని, యధ్యక్షత వహించవలయును. అట్టిసంఘములలో విషయవిగ్గులు సభవారు తమ యచ్చ వచ్చిన యధ్యక్షుని కోరుకొనవచ్చును. (సశేషము)

సావనన్ అండు కంపెనీ వారి
తామర తైలము.
ఈతైలమును 2 కొజులు తామర, ఏనుగుజ్జి, దురద, తీట ఇటుకుటి చర్మనాగులకు వైన రాచిన యెడల మాయమైపోవును. నుణయులేదనిన డబ్బు వాఫను చేయవచ్చును. బుడ్డి 1.కి క్రయం అ. 12. 8 బుడ్డుల పోష్టభర్మూ వస్త్ర రా తైవు వ్యాపారులకు 100.కి 25 కమీషను ఇచ్చబడును. యేనంటులు కావలయును.
సావనన్ అండు కంపెనీ.
(1189) కన్యాశ్రేణు ఆగ్రహారం, వి.వి.నగరం.



మా ర్గ మె ది?

మాంటాగూగారి సంస్కరణములు కొలది దినములలో ప్రకటింపబడునని, భారతీయు లెల్లరును చంద్రునివై చకోరకక్షులవలె వేదియున్నారు. సంస్కరణప్రదానము సంగ్రామసమస్యయని ఎందరు ట్రెముకత్రిక పూర్వ నామో గించి, సంస్కరణ ప్రకటనము వెంటనే గావించబడవలయునని వెల్లడించి యున్నారు. ఈ లెరుగు మన ప్రకటించబడు సంస్కరణములు ప్రజాశయముల సంతృప్తికరక గలుగుననిగ ను దవలెదు. ప్రజాశయములలో మాఖ్యాతములు మూడు గలవు. (1) శాశ్వతము ప్రజలకు లభించుట (2) రాజ్యాంగసభ శాసనవిధానసభకు లోబడి యుండుట. (3) శాసనవిధానసభలయందలి సభ్యులలో నధిక సంఖ్యాకులు ప్రజాప్రతినిధు లుండుట. ప్రజా పరిపాలనమున కీ మూడంశములను తక్కువ సరియగుచున్నవి. ఇవిలేనిచో, ఎట్టి సంస్కరణములును ప్రజల కావలె యధికారమయినను బసగ జాలవు. ఈ సత్యమును ప్రజలు గ్రహించుట భావ్యము. కాంగ్రెసు సంస్కరణములం దీమూడు సూత్రములును ఇమిడియున్నవి. అందుకనియే, ఇవి ప్రజల కనిపపుకోర్కె-లని, కాంగ్రెసుసభ వారిన్ని దినములనుండియు నువ్వోషించుచున్నారు. ఈ సత్యము మాంటాగూగారికిని నివేదించబడింది. ఇంతకు తక్కువ సంస్కరణములను ప్రజల గీకరింపబడినది లోకమాన్య తిలకు, గాంధీ, బిసెంటు మొదలగు నాయకు లెల్లరై ఇంతకుమున్ను చాటియుండిరి. ప్రజాశయముల సంతృప్తికరమ సంస్కరణముల నొసగిన జేమకరమే ఇందుచే ప్రజలలో ప్రబలెడి యత్సాహమునకు మేర యుండదు. రహస్యాహము మితిమీరి, శత్రు విజృంభణము నరికట్టుట సులభసాధ్య మగును. లండను ట్రెముకత్రిక సూచించిన సత్య లితములన్నియు వెంటనే చేపూరును. ఏకారణము చేసయినను, మాంటాగూగారి ప్రకటనమున ప్రమాదుసూత్రము లిమిడియుండక బోయినచో, ప్రజలకత్తవ్య మెద్దియో యోచించుట ముఖ్యప సరము. మాంటాగూగారి ప్రకటనానంతర మీ విషయము నాలోచించుటకు ప్రత్యేక కాంగ్రెసు సమాసభ గూడునని, కామను విలువత్రిక చెలుపుచున్నది. సంస్కరణముల స్వభావ మెట్లున్నను ప్రజలు స్వదేశరక్షణమునకును, సామాజ్యరక్షణమునకును శక్తివంచన లేక యిదివరకు వలెనే చాయము చేసి తీరెదరు. ఆ విషయ మెట్లుండ, మాంటాగూగారి సోసగ సంస్కరణముల సంగీకరించి, మిగిలిన ప్రధాన సంస్కరణములను నెమ్మది నెమ్మదిగ సంపాదించవలయునా, లేక యీసంస్కరణముల సంగీకరింపక, కిసీసపువరము లగు కాంగ్రెసు సంస్కరణముల పీఠుగాముననే స్వపరిపాలనమునకు ప్రతిని సోపానముగ ప్రసాదించి తీరవలయునని ప్రభుత్వమువారిని గోరవలయునా యని, ప్రజలు యోచించుట భావ్యము. ప్రజల కత్తవ్య మెద్దియో యోచించి, దేశాభిప్రాయము నిర్ణయించుకొను ప్రత్యేక కాంగ్రెసుసభ గూడులో

గల చెలువలయునని ఈ వారపు కామనునీలు కత్రిక గోరుచున్నది.

మిదివర లోకమాన్య చెలిపినట్లు, త్రిశోక్కిటికంత కలకలనినాదముతో స్వపరిపాలనము నొసగి తీరవలయునని భారతీయులు ప్రభుత్వము వారికి చెలుపుచో, వారి వగము నిచ్చి తీరెదరు. ఫలితమంతయు ప్రజల దృఢనిశ్చయముపై నాధారపడి యున్నది. ఈ విషయమై తిలకు, బిసెంటు మొదలగువారి సందేహముగ నిదివరకు చెలిపియే యుండిరి. కాని కామను విలువో బిసెంటుగారు ప్రాసిన యభిప్రాయ మిదివరకు నాయకు లనుర దించిన యభిప్రాయములకు భేదముగ నున్న జేమో యని సందియము గలుగుచున్నది. స్వపరిపాలనా సంపాదనమున కంతకన్నను మంచి సమయ ముండ నేరదు. మన కోర్కెల నాంధ్ర ప్రజలకు చెలుపుట కవకాశములు నాయభారపు నిషేధముచే తొలగించబడినవి. ఇందుకుదోడు ప్రజల దృఢనిశ్చయమునకు నూడ లోటు గలిగెనేని, సంస్కరణ సంపాదనమునకు మార్గమే గాన్పించును. కామను విలువత్రికలో బిసెంటుగారు తమ ప్రస్తుతాభిప్రాయము చెలిపిరి. ఆ యభిప్రాయము తిలకు గారికి నూడ గలదని సూచించిరి. మాంటాగూగారి నాల్గవంతు సంస్కరణముల నిచ్చుచో, మీరంగీకరించెదరా యని తిలకుగారిని ప్రశ్నింపగా, 16 అశాలమాత్రమే సంగీకరించెద గాని, చేతికిదిక్కిన 4 అశాలను ఉపయోగించి 16 అశాలను సంపాదించుటకు బ్రయత్నించెదనని తిలకుగారు హామ్య సిందిరట. ఆటులనే బిసెంటుగారును "సంస్కరణములు చాలనిచో, నొక మూల నుండచూ కూర్చుండవలయు. గమ్యస్థానము చేరుటకు లభించిన ప్రతి సంస్కరణమును సాధనముగ నుపయోగించెదము. మాన్యో సంగీకరించెడి భారతీయులు సూతన శాసనవిధాన సభలను బహిష్కరించి, అవి ప్రతికూలురతో నిండుట కవకాశ మియ్యదు. లోకమాన్య తిలకు వాటివారిని శాసనవిధాన సభల కంపి, వారిద్వారా నిండు సంస్కరణముల సంపాదించుటకు బ్రయత్నించెదము..... సంస్కరణము లెంత తక్కువ గ నున్నను, సూతన శాసనము క్రింద జేమారవలసిన లాభముల నొకదాని నయినను జూచివలెన నూడదు. 16 అశాలకు బదులుగ నాల్గశాల సంగీకరింకము, కాని దానిని మనకురావలసిన దానిలో నాల్గవ వంతు భాగముగ మాత్ర మంగీకరించెదము. ఈ విషయమును నిర్ణయమునకు రాకముండే తేల్పించి, ప్రత్యేక కాంగ్రెసుసమావేశము గూడు లోపల ప్రజాభిప్రాయము చెలుపుట భావ్యమని ప్రాసిరి. కాంగ్రెసు సంస్కరణములలో నాల్గవ వంతు సంపాదించుటకే యంతరాలము వట్టిన, మిగిలిన భాగమును సంపాదించుట కంతరాలము వట్టినో యూహించ నశక్యము. స్వపరిపాలనము జేసువరకు ఎన్ని పురుషాంతరములు గడువవలయునో ససలే శెప్పబాలము. బిసెంటుగారి యభిప్రాయమునకును, కాంగ్రెసు సంస్కరణ ప్రతినిలూర యభిప్రాయమునకును విశేష భేదము గాన్పించుట లేదు.

బిసెంటుగారు గాని, తిలకుగారు గాని తమ యభిప్రాయముల ని సమయమున మార్పుకొనన మార్పుకొనవచ్చును. ఇం దాభ్యర్థ మెద్దియును లేదు. కాని, లోకమాన్య తిలకుగారిదివర క్రిత యభిప్రాయమునే వెలిబుచ్చిరి చెలుపుట మూలము సత్యదూరమని చెప్పకతప్పును. తిలకు గారు భారము నిరాకరింపబడిన పిమ్మట, వారు మద్రాసునకు తిరిగి వచ్చిపుడు గోరిలాస చుదిరమున 21-వ తేదిన ఈ విషయమై ఉపన్వసించియుండిరి.

న్యాయుండియో వత్రికలో ప్రచురింపబడిన ప్రకారమే, వారి క్రింది విధముగ నుపన్వసించిరి.

"ప్రభుత్వమునా దివరకే తమ విధానమును నిర్ణయించిరి ఆ నిర్ణయము మన మనుకొనిన దాని కన్న చాల తగ్గిపోవును. అది నాల్గశాలయినను జేలదు. కొందరు ఎనిమిదశాలవర కె నచ్చునని చెలిపెదరు. కాని నాల్గశాలు గూడ చేతికిరావని నేరల చెనరు..... కొందరు 16 యింకను, ప్రభుత్వమునే దిద్దివచ్చును అంగీకరించి, భవిష్యత్తును గూర్చి వారి వాగ్దానముల పై నాధారపడి యుండవలయునని చెలిపెదరు. ఇది రాజనీతి యనియు వివేకమనియు, వారి యభిప్రాయము, ఎంతసేపైనను ప్రభుత్వము వారిలో వాదించవచ్చును. కాని ప్రభుత్వమువారి మాత్రమే యిచ్చెనని చెలుపుచో, వారిచ్చి సంతవరకు వందనములతో సంగీకరింపవలయునని ప్రజలకు చెలువవలయును. ఇది మీ సిద్ధాంతము. రెండవవత్తుమువారు, మీ కిచ్చినది నిరాకరించి దృఢనిశ్చయముతో నున్నచో, పరిస్థితుల గుర్తించి ప్రభుత్వమువారు ప్రజలు గోరిన దంతయు నిచ్చెనని ముకువుచున్నారు. రెండు వత్తుములవారి యభిప్రాయము లీ తీరున నున్నవి. ప్రభుత్వము వారి యుద్దేశమే ప్రబలచో, రెండువత్తుములు విడిపోవచ్చును. బరిస్థితు లీ రెండుమునకు వచ్చినవి. ఇంతవరకు స్వరాజ్యావోళనములో మనో బని చేసిన నాడు మనముడి యికమీద విడిపోవచ్చును. వారి యాధారము జూచుకొని ప్రభుత్వము వారు తమ రనుకొనిన విధానమునే ప్రవేశ పట్టవచ్చును. ఇట్టి స్థితిలో ఏ మార్గ మవలంబించవలయునో మీరే నిర్ణయించవలయును..... మీకచ్చెడి నాల్గవ భాగమును మీరంగీకరించెదరా, లేక అంతయు నొక్కచూలే యిమ్ముని వట్టుబట్టెదరా? ఇంతవరకును, ప్రజ లీ సమయమున దృఢప్రవృత్తి యుండవలెనని, నొక్క చెప్పబడలేదు. మన నాయకులు గోరిందరింకను ఇటునటు నూగులాడు చున్నారే. వారియెడల నాకు గౌరవ భావము గలదు. సమయమునకు దగిరటాల నిలువబడలేక పోయినచో, వారటలనే గావించవచ్చును. ఇందు వారి లోప మెద్దియునులేదు. వారు స్వభావముచేతనే కురుచ వారు. కాని తమకొరకు యితరుల పాదములను కొట్టివేయ గూడదు. నాచేయి వారికంటెను వైకి బోవచ్చును. తగినంత వైకి బోనిచో మదియుక చేతిని నే నోడు జేసికొనెదను. అందుచే వారి సమయమున యితరులను మూత్రము ముందునకు జనకుండ నాటంకపడుక గూడదు. నాయకు లీ విషయమై జ్ఞాపక ముంచుకొనవలయును. అభిప్రాయ భేదముల సహించుట నాకిష్టమే. కాని అధిక సంఖ్యాకుల యభిప్రాయము కొనసాగి తీరవలయును. అధిక సంఖ్యాకులు హాంసూలుగోనుచో, వారికి స్వపరిపాలనము లభించి తీరవలయును. నాహేతువు లింతే. నేను నిశ్చయబుద్ధితో నుండునెడల, నేను కోరినదంతయు లభించును. నేను దృఢపూనప్పుడై ఉండవలెను. ఒక అంగుళమిటునటు చలించనూడదు. ఇట్టి సమావేశమున మన కనుకూలముగ తీర్మానింపనియెడల, ప్రభుత్వ వత్తుమనియు ప్రజలవత్తుమనియు రెండు వత్తుములుండును." సభాధ్యక్షురాలయిన బిసెంటుగారు తమ అంత్యోపన్యాసమున ముందన్న పోరాటములో మద్రాసు రాష్ట్రము తిలకుగారి సందేశమునకు భిన్నముగవర్తించదని వాగ్దానము చేసెద"నని నుడివిరి. ఇట్టి యభిప్రాయములచే తిలకుగారు రాయభారమునకు వెడలక పూర్వము గూడ మద్రాసులో నీ తీరున చెలిపియుండిరి.

"కాంగ్రెసు విధానము మనకనినపు కోర్కె. మే మార్గదేశమునకు వెడలిన పిమ్మట మీరు

మీయభిప్రాయమును మార్చునెడల, చాలా ప్రమాదము సంభవించును. మీ యెదుట సభాకారవర్గము మీ రాకరకముల నుంచిన పిచ్చులు, కొలది సంస్కరణములతో సంతృప్తి చెందినందు, మీరు దృఢముగా నుండవలయును. మేము ఇంగ్లండు నకు వెడలి జాతీయాశయముల జెలుపవలయునని మీరు గోరుదురేని, మీ కేమాత్రమును చలించ గూడదు. మీ కిట్టి దృఢ భావము లేదని వెంటనే మాకటలు జెలుపుట మంచిది. 10, 12 సంవత్సరాలలో దేశీయులు సామాన్య రక్షణమును గావించుటకు తగినటులుగ, ప్రభుత్వమువారు ప్రథమ సంస్కరణములను ప్రసాదించి తీరవలయును.

పాఠకుల సౌకర్యార్థము: విశేష దూరము తలకుగారి వాక్యముల బొందుపరచితిమి. ఎంతయిచ్చిన అంతటితోనే తృప్తిచెందవలయు నని తలకుగారు చెన్నపురిలో జెప్పిరిని జెలుపుట ఎంతవరకు ధర్మమో పాఠకులే నిర్ణయింప గలరు. ఈ తరుణమున ప్రజల హక్కు నిర్ణయమునైననే హిందూదేశపు భావిదశ యంతయు నాధారపడి యుండును. ఈ తరుణమున ఏ మాత్రము చలించినను, చేతికొనిన ఫలమును జారవిడుచుట యగును. కడవలో జరిగెను ఆంధ్రసభ లీవిషయమే సక్రమ నిర్ణయమును గావించి, దేశమున కంతకును మార్గదర్శకము లగును గాక!

డాక్టరు నాయుడుగారి ప్రయాణము: నిన్నటివఱకు

నిన్నటివఱకు గోల్కొండపరమున గూడిన సభలో డాక్టరు నాయుడుగారి ప్రయాణమున కంగీకార మొసగుటచే ప్రజలలో గలిగిన ఆశాభంగము సామూహముగ వెలిబుచ్చబడినది. డాక్టరు నాయుడుగారు తంజావూరు బ్రాహ్మణేతరసభలో సమాసమునందే స్వరాజ్యవాదులను పరిధిమించుట కాంగ్ల దేశమునకు వెడలెదనని చెందమానముల క్రిందటనే చెలిపియుండిరి. జిప్సను దినపత్రికను నిర్వహించుటయే గాక, నాయుడుగారు దేశమందంతటను ఉపన్యాసముల నిచ్చియుండిరి. ఢిల్లీ సమావేశమునకు వెడలినపుడు వారు మంచి ఆరోగ్యములో నుండిరిని సభాధ్యక్షులగు శర్మగారును, రామస్వామయ్యగారును చెలిపియుండిరి ఒకవేళ ఆరోగ్యము నిమిత్తమే నాయుడుగారు కాంగ్ల దేశమునకు వెడలెదని తలచినను, ప్రతికూలదృశ్యమునకు నాయకులగు నాయుడుగారు కాంగ్ల దేశీయులలో దురభిప్రాయములను నాట బ్రయత్నింపరని ఎంచుటకు నిలుడదు. అట్టి ప్రయత్నములు గావించబడుననియే మెయిలుపత్రిక వ్రాసింది. నిన్నటి సభలో, నాయుడుగారికి ప్రతికూలాంధోనము నకు తగిన యవకాశ మొసగ గూడదని, కొరబడలేదు. స్వరాజ్య వాదులకును, తదితరులకును ప్రభుత్వము వారు సమానావకాశముల నొసగవలయుననియే, సభ వారు తీర్మానించిరి. ఈ సమయమున లేనిపోని కలవరమున కేక మిచ్చుట సమంజసము గాదని, ప్రభుత్వము వారు గ్రహించుట భావ్యము. తిరస్కృతులయిన స్వరాజ్యరాయబారులు జిల్లాల్లరునుండి బాంబాయి కే తెంచిన దినముననే నాయుడుగారు కాంగ్ల దేశమునకు పయనమగుట వింతగ నున్నది. స్వరాజ్యరాయబారుమును నిషేధించుచు యుద్ధ మంత్రవర్గమువారి తీరున ప్రకటించి యుండిరి.

“ప్రభుత్వ కార్యదర్శి గారి ప్రకటనముచే, ఆంగ్ల ప్రభుత్వమువారి వహానావారభావము వెల్లడి

య్యినది. ప్రభుత్వ కార్యదర్శి గారి వివేదిక మూలంబొకటకు చున్న సమయమున, నవ్వచా యాకముగు ఆంధోనము మూలమున ప్రభుత్వము వారిని బలవంతపెట్టుటచే, కార్యదర్శి హిందూ దేశమాను దర్శించుటకు వెడలిన ప్రయోజనము వ్యర్థ మగును.”

స్వరాజ్యాంధోన మిట్టి వ్యవస్థలతో గూడుకొన్నచో, ప్రతికూలాంధోనముగూడ వృద్ధి పడదు కలిగించుట సవజము. అందుచే ఆవకాశ మిచ్చుచో, నాయుడుగారిని, తలకుగారిని సమానావకాశముల నొసగవలెను. లేనిచో ఉభయముల సమానముగనే నిషేధింపవలెను. నిన్నటిసభా తీర్మానము జూచినపిమ్మట నయినను, నాయుడుగారి అంగీకారపత్రము నొంగ ప్రభుత్వమువారు రద్దుజేయుట భావ్యము. లేనిచో దేశీయవక్తముల వారికిని సమానాంగీకార మొసగుట ధర్మము. నాయుడుగారి కారోగ్యమే ప్రధానమగుచో, ఇందుకు శాంతి భూయిష్టమగు హిందూదేశమున కన్న యుద్ధపరిస్థితులచే కలవరపూరితముగ నున్న ఆంగ్లదేశ మధికముగ నుపయోగించు ననుట విశ్వసనీయము గాజాలదు.

ఆంధ్ర మహాసభలు

ఉత్తరము డలములనూడి, ఎడలభయముచే నాంధ్రసభలకు ప్రతిఘటించి విశేషముగ చారని, ఆ ప్రాంతములలో దీగిన విద్యార్థులు లోకరు మాకు జెలుపుచున్నారు. ఇది కడు శోచనీయము. ఈ వత్సరము ప్రథమాంధ్రరాష్ట్రీయసభ జరుగ నున్నది. వచ్చి మాంధ్రదేశమున ఆంధ్రమహాసభ జరుగుట కిదియే క్రథమ సమయము. ఆహ్వాన సంఘమువారు రధికసంఖ్యాకు లే తెంచెదరని ప్రయత్నముల నున్నచున్నారు. ఈ వత్సరమున అనేక కఠిన సమస్యల గూర్చి యోచించి పరిష్కరింపవలసి యున్నది. దాక్షిణాత్యుల నేకులు, ఆంధ్రు లెటుల తీర్మానముల గావించెదరో యని ఆతురము జూపుచున్నటుల మాకు జెలియును. ఈ తరుణమున ఆంధ్రులు సమయమునకు దగిన చాకచక్యము జూపకున్నచో వ్యర్థ లగుదురు. సందీగ తరుణమును జార విడచినవా రగుదురు. స్వల్పపు అపొకర్యములను లక్ష్య పెట్టుట కిది సమయము గాదు. ఈ సమయమున అలప భావము వహించుట ఆత్మ వివాక కరము. సందీగతరుణముల జారవిడిచి యిదివరకే ఆంధ్రుల నేకావకాశముల బోగొట్టికొనిరి. మీరుమిక్కిలి సభల నెటులయినను విఫలపరచుటకు కొందరు ప్రయత్నముల గావించుచున్నారు. ఏ విధమున జూచినను, ఆంధ్రు లసకసంఖ్యలతో నే తెంచి, ఆంధ్రసభలను జయప్రదములు గావించుట అవసరమని తోచుచున్నది. లేనిచో, ఆంధ్రు లికమీద తలయెత్తికొని తిరుగుటకు నీ యుండదు.

మందు వెల కెన లేని శ్రీ బాల్మీకీయగారి జన్మ దినముగాన వెల పొంగబడును. కాని అదినమున యాడుకరి నతి వైశ్యపరీక్షలు, విందులు మున్నగునవి జరుగవు. మందిములన పతాకములచే నలంకరింతురు. యధాప్రకారము జన్మ దినగౌరవ కరుద పట్టకము వారు వెలపరంపరమున నిలబడుచు తెలియవచ్చినది.

సింధు రాష్ట్రమునందలి హైదరాబాదు నగరమున కేళ భావయం దనుననము ప్రకటితముగ హిందూ ప్రతిపాదనకును 2000 లు : డివిడెంట్లనునది మేజిస్ట్రేటుగారు త్రవ్వజేసిరి. ప్రతి రాష్ట్ర సమూహ కొన్నిటిని మేజిస్ట్రేటుగారు రాజీపించుచు సంపాదన వానూసున హస్తాంతరియింపబడును.

అక్కిరెడ్డి గజపరాధ్ద కోయిల్ అవతరము దురగించి 20 ప్రకటించబడినది

1917-18 సం. 18వ పట్టణ ఇండియా టుమపు క్లబ్బు వారు యధార్థ యున్న గు ధ్యములక్రింద 9 లక్షల రూప్యములను ధ్యను నింపిరి.

కాలక సంజాతి మండల సభ: - నాల్గవ సంజాతి మండల సభ ము. సాంఘిక సాంకేతికవికసభయను, కాను 1,400 క లేటిలకు పొంపేటలో జరుగును. సరి కార్యదర్శులు ఆంధ్రరాష్ట్రమున 2, 3 లక్షల సంవత్సర గానల మాకు తంతి సంభవమైనది.

బాంబాయి నగరమున 28 వ లేదని ముచ్చును పట్టముక కట్టిముడిదెను. సాయంకాల మరునటికి మంజువృద్ధి కరము ధిన్న లగిపడినది. రాత్రి 1 గంటకు తరు మార్పర్ అయ్యును. ఉత్తము 8 గంటల తరు అవధివచ్చును కట్టి యెను తెల్లవాగునకి ముచ్చులు ముచ్చునవలెకేళక సము స్వచ్ఛమేముడిదెను.

ఇంగ్లీషు మేన్ పత్రిక: హిందీస్వరసాల నాతిర్వాన ముగు విచ్చుయిచ్చు 1918 సం. ము నిలబాయును. చేతుబడిన తీర్మానములకు ఎక్కువేమియు లేదని, సభకన్ది స్థానిక ధ్యరహరములలో స్వభావమున కనంపగగిరి అధికారముగలిగి నుండుగంభములను విక్రమములో నిర్ణయించుటకు వీలు గావని ప్రకటించి.

రె.దేశ యధ్యక్షులు: - ఆచార్యబాబు. మంత్రకారాధికారులు యధ్యక్షుల కొనగిన విరాళముల మొత్తము నుమారు 80 లక్షలు. యంత్రకారాధికారుల సమాదము కధ్యకులై అంతలాలు కారాధికారుల పట్టువలసిన విద్యకు మంతము నాయుడిమిలలో నమయించి. అంతలాలుగాన రిక్తి లక్షలు విరాళ మొసగి యున్నది.

హైదరాబాద్ కల్వరీకాల్లమునందు విరాళము: - విశ్వ విశ్వాంతునిధికి ప్రసాదితమైన మహారాజావారు రింకల మాధ్యముల విరాళమునిచ్చి. ఇంటిమగాక యాంత్రిక కాన్త్రుబోధకుల నిమిత్తమై ప్రతిసాయన మహారాజావారు 25 కల మాధ్యముల కొనగుచు. భవములు మున్నగునా నిమిత్తము విరాళముల సమకూర్చి ఆయుర్వేదవైద్యముదిగా గల విషయముల గూర్చి విత్తములలో సలహాజేముటకు రుండిక మాధ్యమ సాంకేతిక రహాయితక కాన్త్రువేత్తలరు చేరుగాన్త కలకత్తాగిరమునకు విచ్చేరి.

భారతీయ సంగీత మండలి: - మండలివారి ఆంధ్ర వార్షిక మహాసభ పూర్వాదగరమున 28 వ లేదీ ఉదయమున వామదేశాశ్రయితులగారి యధ్యక్షమృతింద సమాదేశమ య్యుం. హైదరాబాదుగాన ప్రయంతులొ సామాయిగాన ఇందూరు నుమారు 40 మంది పట్టుం పట్టు విచ్చేసిరి. పరిధి ధకుల క్రిమలపై లభ్యమైన యితిహాససంబంధ మును ముప్పి నిర్వహించు వాగేములు సభాభవమున పుద్బంపబడెను. గతితర్కపు వివేదికయు నామొడింపబడినది. మందు రత్నపు ఆయ్యులు ప్రము ప్రదేశ పెట్టబడింది. విచ్చుట ఉపన్యాసములు జరిగినవి. సభ 27, 28 లేటిలకునాడ జవరకు.

ఆంధ్ర మహాసభలు.

కడక, మే 28: - కడపమున జరుగనున్న మహాసభకు ఈ వెల రింక లేదని సమాదేశమగును. సభామందిరము పూర్తిజరుగుచున్నది. ప్రతినిధుల కడకులొలక కొన్నిగృహములు ఏర్పాటు చేయబడినవి. ప్రతినిధులు అధిక సంఖ్యాకులగ కచ్చెదరని యూహించబడుచున్నది. 28-వ లేదీ సాయం క్రయమునది విచ్చికన్త మువారు రైలువేడుకరన్త ప్రతినిధుల కొలకు చేదియందురు. రా మేయేండ్లలో కచ్చెదా ప్రతి నిధులు తెలుపబ్రాధితులు. కడపపురము ప్రస్తుతము సాధ్యకముగ నే యున్నది. కార్యదర్శి - (కెం.టి.ల.)

అస్సీయాచక్రవర్తి టిల్కి కేగుట.

అవస్థము, మే 28: - నుల్లూరుగాన 29 వ లేదీని అస్సీయా చక్రవర్తి రాజీని సంహిత పూర్వముగ నాడ రింది. వారు యల్లికొటకు హాయిరి.

భారతీయ రాయబారులకు స్వాగతము

చెన్నపురి పౌరుల ఆత్మీయక సభ.

హోమరూపుల పక్షమున ఆంగ్లేజీయులకు రాయబారులుగా వచ్చి జిల్లాల్లోనున్న బ్రిటిషుయుద్ధపురికర్తము వారి యుద్ధపులవలన ప్రయాణనిరోధము గలిగించబడిన వారు తిరిగి చెన్నపురికి వచ్చిరి. వీరి స్వాగతములకు రద్దు చేయబడి హోమరూపులకు ప్రతిపక్షముగ పనిచేయుచున్న డాక్టరు టి. ఎస్. నాయరుగారికి ఇంగ్లండు వెడలుటకు ప్యాసు పోర్టు ఒకటిని ఇచ్చెను. తిరిగి మాతృదేశమున కుత్సితముగా వచ్చిన రాయబారులకు స్వాగతమును గుర్తుపట్టిన వీరి స్వాగతములకు రద్దుచేయబడి నాయరుగారికి ప్యాసుపోర్టు నొసంగి సంయుక్త ప్రభుత్వమువారిని అందించుటకు నిన్నటి సాయంత్రము 5 గంటలకు గోల్డ్ ఫీల్డ్ వసుమత హోమరూపుల పక్షమునను, చెన్నపురి మహాభక్త పక్షమునను గొప్పసభ జరిగెను. పునఃప్రయాణమున, ప్రేక్షకులను పెక్కుమంది సభకులకరించిరి. గా. రా. బి. వి. ఎస్. శర్మగారధ్యక్షత వహించిరి.

డాక్టరు. సర్. ఎస్. సుబ్రహ్మణ్యముగారు

బి. ఎస్. శర్మగారిని సభాధ్యక్షత వహించుటకు గోరుచు ప్రస్తుత రాజకీయ పరిస్థితులను గూర్చియు, రాయబారులకు జరిగిన అవమానమును గూర్చియు హోమరూపుల పక్షమునను, ప్యాసుపోర్టుల రద్దుచేయుచు, హోమరూపుల ప్రతిపక్షమునను నాయరుగారికి ప్యాసుపోర్టు నొసంగుటలో ప్రభుత్వమునాచేసిన అన్యాయమును గూర్చియు ఇట్టి పరిస్థితులలో తాము చేయవలసిన కర్తవ్యమునుగూర్చియు చక్కగ చూపుచుంటిరి.

పిమ్మట మువ్వల సారీమణులు ప్రావ్యముగ వందే మారకీరీతిమున పాడిరి.

బి. ఎస్. శర్మగారు.

సభాదేశములను గురించి యిట్లు పర్యవేక్షించిరి:— నేను నేను ఈ సభాధ్యక్షమును సంతోషసంతాప మిత్రభావములతో వహించుచున్నాను. మన రాయబారుల వాచ్యులనుటలో నాకొసంగబడిన యవకాశమునకు సంతసించుచున్నాను. మన రాయబారులు తప్పక వీరులని చెప్పవలసియున్నది. వారు మా తృప్తికరముగల అత్యంతాభిమానములను తమ విధ్యక్షధర్మమున నెరవేర్చుటకై, ఎన్ని యిడుపులనైన బడి కష్టముల గొప్ప ప్రాణత్యాగముల కైనను ఇచ్చగించి, ధనమునకు గాని ప్రాణమునకు గాని సరకులేయక మాతృదేశమునకే గాఢాభిమానముతో ఇంగ్లండుదేశమునకు రాయబారులను గొంపోవుట కంగీకరించిరి.

కొన్ని అనివార్యములగు కుటుంబపు ఇబ్బందులవలన జోసెఫ్ గారు తమ దేశమునకు వెదలి పోవుటవలన వారిని నేను గౌరవించు భాగ్యము మనకు గలుగును. కాబట్టి మీ యందరి పక్షమునను ఇచ్చటి రాయబారులకు మన స్వాగత నొసగుచున్నాను. యుద్ధ పరిస్థితులు నానాటికి మిక్కిలమైన ధమంకర రూపమును చాల్చుచున్నవి. ప్రభుత్వము వారు తమ కర్తవ్య ప్రయత్నములను యుద్ధముమీద కేంద్రీకృతముగాచేయుటకై దేశమునంద కాంతిలేకుండ కాంతిని నిల్పువది యనేక పర్యాయములు మనలను గోరియుండిరి. అట్టి యుద్ధకాలముల నెవరును వ్యతిరేకాభిప్రాయము చెప్పరు. మన మందరమును కత్తి సంఘలేకుండ మాతృభూమిని సంరక్షించుకొనుటకై సంసిద్ధులమై యుండవలయును. కాని ఏయడుకాదును తామెందులకు యుద్ధమునకు పోవలెనో తెలిసిన గాని పోను. ఒకదేశ స్వాతంత్ర్య సంపాదనకై పోరాడవలయుననిన ఆస్వాతంత్ర్య మనకెట్టిదో చాని యవధము కొంచెము తెలిసి యుండవలయును.

ఈ రాయబారులు వాపుదలచేయుటకు ప్రతిపక్షులను వెడలించుటకును కారణములు ఆంగ్ల ప్రభుత్వమువారికి ప్రతిపక్షులు అసత్యవాదాల సంపుటయే యని విడిత మగుచున్నది. అయినను ఇట్టి అన్యాయపునర్యకు కారణములను పూర్తిగ తిలకింపవలసియున్నది. మాంటాగ్యుగారు ఇంగ్లండునకు వెడలిక. వారు వెలువరించిన వారియనుమతితో నికయును హిందూదేశముందు బ్రిటిషు పరిపాలనా విధాన మెటులుండవలసినది, అవిధానములో తెలియజేసారని తెలియచున్నది. ఇటీవల "టైముస్" పత్రికయందలి ప్రధాన వ్యాసముగూడ ఈ అభిప్రాయమునే కల్పిం. చుచున్నది. కాని వదిలిపెట్టి యితర ఆంగ్లో యుండియును పత్రికలు మాత్రము

హిందూదేశాభివృద్ధికై గావించబడు నెట్టి సంస్కరణముల నైనను ఒప్పుకొనమని అభ్యంతరములు పెట్టుచున్నది. ఈ రాబోవు సంస్కరణములనూర్చి పెక్కుమంది పెక్కు ఆభిప్రాయములను గలిగియున్నారు. ఇట్టి సంస్కరణములవలన పరిపూర్ణ స్వరాజము పొంద లేమని యభిప్రాయము గలిగినవారు కొంతమంది. అట్టివారు ఆరాజక వర్గములో చేరినవారు. వారిలో మనకు బనిలేదు. మరికొంతమంది ప్రస్తుతము మాంటాగ్యుగారి సంస్కరణములు తప్పి కరముగా నుండవలసినయను, ఈ తరుణమున పోనియ్యక నిశ్చయ మానసులై నిలవబట్టి బ్రిటిషు ప్రభాస్వాత్యము సహాయముతో ఆకాంక్షమున కవకాశములేకుండ కావలసిన సంస్కరణములు సంపాదించగలమని దృఢపక్షము గలవారై యున్నారు. మాండవ తెగవారు మాంటాగ్యుగారు గాని యిండియా ప్రభుత్వమువారు గాని యియ్యభోవు ఏసంస్కరణములలో నైనను తృప్తిపొందువారు. నాల్గవ తెగవారు హిందూదేశమున కొసగబడు ఎట్టి సంస్కరణములైనను తమకు తప్పక ఆసంతృప్తి గలుగజేయునని చాటువారు. ఇంగ్లీషువను, వైద్యు, సివిలందు మిలిటరీ గెజెట్టు, మదరాసు మెయిలు, జస్టిసు మొదలైన ఆంగ్లో యిండియను పత్రికలన్నియు నాల్గవ తెగకు సంబంధించినవని చెప్పువచ్చును. ఈ ఆంగ్లో ఇండియను పత్రికల గాక స్థానిక ప్రభుత్వములలో కూడ కొంతమంది ఈ అభిప్రాయములనే గలిగియున్నారు. హిందూదేశమునకు రాజకీయ సంస్కరణములవలనయెట్లు కిదియో సమయమని కొంతమంది ప్రశ్నించుచున్నారు. ఈ తరుణము తప్పిపోయి హిందూదేశము మరికొంతకాలము వేదముండవలసిరచ్చినయెడల మనకెట్టి స్వాతంత్ర్యమును లభింపజేరదని నిశ్చయముగా నమృతమృత. (నిశ్చయము, నిశ్చయము, అనుకేలు) ఇంగ్లండుదేశములో సిద్ధెన్మాను పక్షమువారు ఆంధ్రదేశ సల్యుచున్నంతకాలము మాంటాగ్యుగారు ఉదాహరణకు నాంగ్లప్రభుత్వముచేత గూడ తమసంస్కరణముల సం గీకరింపజేయుట దుర్లభమని నమృత. ప్రభుత్వమువారు తొంత యుద్ధారముగా నున్నను ప్రభాస్వాత్యము ను, వారాపత్రికలును వ్యతిరేకముగ నున్నంతకాలము ఎట్టి సంస్కరణములైనను సంగీకరింపబడుట దుర్లభము. ఇట్టి యామహా సందిగ్ధతరుణమున మన రాయబారులను హిందూదేశపు నిజస్థితిని గురించియు, సిద్ధెన్మాను పక్షమువారి అబద్ధపుత్రకటనములను వెలివిచ్చుటకును వెడలించుకుండ, సిద్ధెన్మాను పక్షమువారికి సహాయముగా నుండుటకు టి. ఎస్. నాయరుగారిని వెడలించి చుట్ట లో ప్రభుత్వము వారి ప్రాసద్ధిప్తియు నువ్యక్తమగు చున్నది. ప్రభుత్వము వారిని మనము కోరునది నిష్పక్షపాత వర్తనము ఇరుపక్షములను సహాయముగా గౌరవింపుడని కోరుచున్నాము. టి. ఎస్. నాయరుగారిని ఇంగ్లండు వెడలించి చుట్టలకు విచారములేదు. అతడచ్చట మాకు వ్యతిరేకముగా మాట్లాడెనన్నను విచారములేదు. కాని న్యాయాన్యాయవిచారణమునకై యిరుపక్షముల వాదములను వినుట యవసరము. ఇరుపక్షములను నిష్పక్ష పాతముగ వినిన గాని బ్రిటిషుప్రభుత్వముగాని ప్రభాస్వాత్యముగాని సరియైన న్యాయ విచారణము చేయలేదు. కాన ప్రభుత్వమువారు విస్తారము తెలివి తక్కువ తనమున ప్రకటింపక నిష్పక్షపాతబుద్ధితో వర్తించి తిరిగిమన రాయబారులు వెడలుట కనుమతి మొసంగిన భాగుండును. టి. ఎస్. నాయరుగారు రాజకీయాంధోళనము గావించుటకు గాక దేశోగ్యమును భాగుచేసికొనుటకై యింగ్లండు వెడలుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. ఇంజెంత సత్యమున్నదో మీరే తెలియగలరు. దేశోగ్యము కావలసినయెడల హిందూదేశమునందలి ఏద్రదేశమున వీరికి చాలినది లేదా? అట్టిలి యాకు గాని, దక్షిణాఫ్రికాకు గాని వెడలక యింగ్లండునకే ఏల వెడలవలయునో? ఇంటియ గాక వీరు జస్టిసు పత్రికలో తాము ప్రత్యేకముగా తమ యాంధోళనమునుసంబుటకై యింగ్లండుకు వెడల నిశ్చయించితిమని ప్రాసియుండిరి. కాబట్టి వారు ఆరోగ్యమునకై వెడలుచున్నారను మాట వట్టి యబద్ధము. అటు కంటి ప్రతి కక్షులకు ప్యాసుపోర్టుల నొసంగి ప్రభుత్వము వారు కక్షపాతము చూపించుట సహజము గాదు.

బి. వి. శరసింహయ్యగారు తాము పడిన కష్టముల గూర్చియు తమకు గావించబడిన అవమానమును గూర్చియు నుపన్యసించిరి. జలంతరాములవని ఆపాయము మధ్యధరా సముద్రమునందు దైవాధీనము లన తప్పిపోయినవనియు, జిల్లాల్లో దాక వెలసి ఎచ్చట ఒక అరగంటకన్న లో ఆకారణముగనే తాము ఓడ ఓడింపబడినది యిచ్చట సాము లేక వెళ్ళు ఓడమలపాలైతి మనియు, జిల్లాల్లో నగరము

నందు తమతో మాట్లాడి గౌరవించిన మిత్రులను బి. వి. డి. యుద్దోగులు వెంబడించి భయపెట్టుమంది రనియు చెప్పిరి. ఈవిధముగ 815 లక్షలమంది భారతీయులచే నేకగ్రీవముగ నామోదింపబడినపంపబడిన ప్రతినిధులను ఇట్లు గౌరవనీయుటలో తమ్ముకు మాత్రమే గాక 815 లక్షల భారతీయులను గూడ అగౌరవించిన వారనియు, తాము హిందూయనగరము ప్రవేశించగానే నాయరుగారు ఇంగ్లండు వెడలిరని ప్యాసుపోర్టు లొసంగబడినవని వింటిమనియు ఆమాటవినినంతనే ఆగ్రహము నకు మితిలేదని తాము బ్రిటిషుప్రభాస్వాత్యముతో హిందూదేశపు వాంఛలను, ఆశయములను, దేశమునిజస్థితిని వెలుపుటకు వెడలితిమిగాని వేరుగాదనియు ఈవిధముగ ప్రభుత్వము వారు కక్షపాతబుద్ధి జూపు తగదనియు నుడిచిరి.

మంజేరి రాయయ్యగారు

కూడ తమ యనుభవములను గురించియు కష్టములను గురించియు నుపన్యసించి, స్వరాజ్యప్రసాదనము గలుగువరకు ఎన్ని యిక్కట్లులు సంభవించినను వాని నన్నిటిని సరకులేయక తెక్కకుమించిన రాయబారులను ఇంగ్లండు వెడలుమందుట యవసరమని నొక్కి చక్కాడించిరి.

బి. సెంటమయ్యగారు

యుద్ధపురి వర్గమువారు రాయబారులను ఇంగ్లండు వెడలనివ్వకుండ జిల్లాల్లోనున్న వాపుదలచేయుట అన్యాయమని చెప్పి సభ వారు ఇట్టి చర్యను అంగీకరించుచున్నారను తీర్మానము ను వహించి రాయబారుల యొక్కచరిత్రను సారముగ చెప్పెను. వారు అన్యాయముగా జిల్లాల్లోనున్న వాపుదలచేయుట అచ్చట 15 దినములుంచబడినందువలన 980 రూపములు అవసరముగా వ్యయమయినవనియు, ఆసామ్యము మంత్రులగ్రహయెత్తకుండి కనూలు చేసినవనియు, అట్లు చేసినచో తన మనస్సునకు కొంతకాంతమును సంతృప్తియు కలుగుననియు చెప్పెను.

ఈతీర్మానమున ఆర్. శ్రీనివాసయ్యగారు అనువదించి, చిదంబరంపల్లిగారు బలపరచిన పిదప నది సర్వసాంగీ కృతమయ్యెను.

అయ్యాలయ్యగారు

డాక్టరు నాయరు గారికి ప్యాసుపోర్టు నొసంగినందులకు ప్రభుత్వము వారిని సభవారు అంగీకరించుచున్నారను నువహించిరి.

సత్యమూర్తి గారు

తీర్మానము ననువదించుచు తాము స్వాతంత్ర్యమును సంపాదించి తమ సుతతివా రందఱును గూడ స్వాతంత్ర్యము ననుభవించవలయు ననిన దామందఱును స్వాతంత్ర్యమును చూపించుటకు సంసిద్ధులై యుండవలయు నని చెప్పిరి.

ఎ. రంగస్వామయ్యగారు

తీర్మానమును బలపరచిన పిదప తీర్మాన మంగీకరింపబడెను. అన్ని రాజకీయ సంఘములకును ఇంగ్లండు వెడలుటకును అచ్చటి ప్రభాస్వాత్యముతో తమ ఆశయములను గురించి నివేదించుకొనుటకు సహాయముగ్గు లుండవలయు నని యీసభవారభిప్రాయపడుచున్నారను తీర్మానమును బి. వి. రాయస్వామయ్యగారు రుపహించిరి. బి. వి. వాడియా గారు రుపహించిరి. తీర్మాన మంగీకరింపబడెను. పిమ్మట అధ్యక్షులు వైశీర్వానములను ప్రధానపురిగారికిని హిందూదేశ కార్యదర్శిగారికిని, రాజ ప్రతినిధి గారికిని చెన్నపురిగవ్వరు గారికిని తంతిమాలకముగా తెలుపవలయునని యొక తీర్మాన మధ్యక్షునిచే నుపహించింపబడి అంగీకరింపబడెను.

పిమ్మట

డాక్టరు. సర్. ఎస్. సుబ్రహ్మణ్యముగారు

అధ్యక్షులకు వందనము లొసంగుచు ఇట్లు పర్యవేక్షించిరి:— నేనెప్పుడు పర్యవేక్షించబోవు విషయము వైశీర్వానముల కెట్టి సంబంధము లేక పోయినను తదివ్యయవశ్యకతను ఇట్టి చెప్పవలసి వచ్చినది. హిందూదేశమునకు జర్మను క్రేతువులవని భయము నానాటికి హెచ్చుచున్నది. కాబట్టి మన ప్రాణములను గృహములను రక్షించుకొనుటకు సంసిద్ధులమై యుండవలయును. మనలో మనకు చిన్నవిషయములవై నెట్టి అభిప్రాయభేద మున్నను సమయము వచ్చునరే అందరమును ఏకీభవించి పనిచేయవలయును. సత్యమూర్తిగంటి పిన్నవయస్కులకు నేను చెప్పిన విషయము లంతగా రుచింపక పోవచ్చును. ఎట్లయినను శత్రునాశనములవలన మన ప్రాణములను మనము రక్షించుకొనుట తత్వంతావశ్యకము. మీరందఱును మా కంటి ముసలివారైన కారాడుటకై బి. సెంటమయ్యగారు చెప్పి టుల వెంటనే నేలలో రుట్టకు సంసిద్ధులకండు. నేనలో నేరినట్లయిన మీరేమును మీరు సంరక్షించుకొనగలరు. అధ్యక్షుల కభినందనము లొసంగబడిన వెనుక సభ ముగిసెను

The storm from the Bay has disappeared in Upper Burma. Monsoon weakened considerably in the west coast, but extended into the north Deccan. Rain has been nearly general in Burma, Berar and Kankar local in south west Bengal, Orissa, Chota Nagpur, Bombay Deccan, Hyderabad, Mahrar and north Madras coast. Chief amounts are:—Rangoon 1 inch, Margol, Bassein and Poongoo 3 Days and Lushai 2, Mayna, Madras and Mandalay 1½, Akpab, Bhat, Mongma and Coaz Razir 4, Cuttack and Ranchi 3½, Ratnagad and Gopalpur 1½, Sholapur and Parbhani 1, Amargabad 2.

FORECAST:—Extension of rain in Central Provinces and decrease in Upper Burma.

The Great War.

(Reuter's Agency)

Great Britain

The Irish Rebellion.

Government Statement.

LONDON, May 26.

The Press Bureau has issued a statement regarding the Irish rebellion. It says that the revolutionary movement statement consisted of two series of activities, the first were the German attempts to foment rebellion and the second were preparations in Ireland to carry out these attempts. It is possible to give detailed account of connection between Sinnfein leaders and Germans in the period prior to the abortive Easter Rebellion in 1916, but a full statement of all subsequent facts in Government's possession would not be in public interest, because they reveal the names of those assisting Government and also the channels of communication through which the German Government was acting.

The story begins on 6th November 1914, when Herr Von Zimmermann transmitted through Count Bernstorff, a message from Sir Roger Casement asking for a messenger, if possible native born American, to be sent to Ireland with a word that everything was favourable. Casement also asked for an Irish Priest to be sent to Germany to recruit Irish war prisoners. Father John Nicholas, Irish born American, reached Germany and transmitted the message to America in January 1915. Von Papen reported in December 1914, that verbal assurances sent to Ireland in response to Casement's requests had produced excellent impression. The plot opened at the beginning of 1916.

Count Bernstorff's despatch of 10th February, included an extract from a report of John Devoy, head of Clongue. Devoy wrote that action in Ireland could not be postponed much longer because he feared that leaders would be arrested. Devoy added that it had been decided to begin action on Easter Saturday and urged that arms and munition should reach Limerick by that date. Bernstorff, following the usual practice, surreptitiously attached a note to the message passed by the American Government to Berlin, fixing on Easter Saturday and urging prompt despatch of munitions. Von Jagow, replied on 4th March that arms would be landed in Tralee Bay. Bernstorff sent a message on 14th March that the Irish agreed and he was sending a messenger to Ireland with full details. Bernstorff also telegraphed a code for use between Germans and the Rebels, while arms were in transit, and explained that a submarine might safely enter Dublin Bay as far as Pigeon House without encountering nets. Von Jagow on 26th April intimated that arms would be sent and a special code word used nightly as an introduction to German wireless press service. Bernstorff informed Berlin that numerous private wireless receiving stations existed in Ireland. Urgent messages from America to Berlin on 18th and 19th of April, fixed the delivery of arms for the evening of Easter Sunday, pressed for the landing of German troops and asked for an air raid on England and a naval attack on the English coast. These attacks actually occurred between the 24th and the 26th.

It was the declared hope of the rebels and their German and American friends to blockade the Irish Ports against England and establish German submarine bases in Ireland. The Rebellion broke out a day later than the schedule. German support miscarried and it ended in complete failure.

The British Government has the clearest proof that Irish volunteers had long been in communication with the German authorities and received money through Irish American Societies.

The Leaders again in Communication with Germany.

Soon after the rising it became clear that Sinnfein leaders were again asking Germany for help. Berlin sent a message to Washington on 17th June, that they were ready to give further help if the Irish would only say what sort of help they required.

Bernstorff in a despatch on 18th June described the rebellion and stated that £1000 had been provided for Casement's defence. Bernstorff on 25th July sent a message that reorganisation of rebels was making progress and that he had remedied their lack of money. Bernstorff on 8th September enclosed a memorandum from the Irish Revolution Director resident in America containing detailed proposals for a fresh rising contingent on Germany sending an expedition with sufficient military force to cover the landing.

Germany was to fix the time and the advantage of submarine and zeppelin bases in the west of Ireland was mentioned as an inducement. Bernstorff was evidently having difficulty with his tools and on 24th October he warned Berlin not to allow Captain Boehm then living at Rotterdam to write to Irishmen in America because the letters were apt to reach wrong people. We subsequently arrested Boehm in British waters. Bernstorff in a despatch dated 4th December mentioned that Irish leaders in America was pressing for a reply to their proposal of 3rd September. Von Zimmermann on 31st December replied giving the quantities of munitions it was proposed to land between 21st and 25th February 1917 adding that it was impossible to send troops. Bernstorff replied on 18th January that the Irish committee declined the proposal on the ground that the rising were useless without German troops. After America's entry into war communication between German government and Sinnfein leaders was temporarily broken but the Devoy messenger service to America and Ireland was not affected. A clue to the new line was possible in Ireland in the speeches of the Sinnfein leaders at this period. Valera addressing the convention of Irish volunteers on the 27th October 1917 said he would never advocate another rebellion without hopeful chances of success. Proper organisation would result in half a million fighting volunteers. There is no hope of success except through the German invasion of England and landing of troops in Ireland. They should be prepared and leave nothing undone towards that end. Valera in January 1918 said that so long as Germany was England's enemy and England Ireland's enemy so long would Ireland be Germany's friend.

For a considerable time it was difficult to obtain accurate information of German Sinnfein plans but it was definitely ascertained in April 1918 that a plan for landing arms in Ireland was ripe for execution. The Germans were only awaiting information from Ireland regarding the time and place. The British authorities warned the Irish command regarding the probable landing of an agent from Germany from a submarine.

He actually landed on the 12th April and was arrested. The new rising depended largely on landing munitions from submarines. Evidence exists that the rising was planned to follow a successful German offensive on the west front as Britain would then presumably be stripped of troops. Documents found in Valera's possession showed that he had worked out in great detail the constitution of the rebel army and hoped to muster half a million trained men.

There is evidence that German munitions were actually shipped aboard submarines at Cuxhaven at the beginning of May and German submarines had for some time been on duty on the west coast of Ireland on other errands than the destruction of shipping. It will be seen that negotiations between the Sinnfein executive and Germany were virtually continuous for three and half years. A section of the Irish-Americans were at first intermediary for discussions but since America's entry into the war communications with Germany tended to be more direct. The second rising planned for 1917 only broke down because Germany was unable to send troops. Plans of 1918 rising were maturing in connection with the German offensive on the Western front and new shipment of arms from Germany was imminent.

The important feature of every plan was the establishment of submarine bases in Ireland in order to menace the shipping of all nations. In these circumstances no other course was open to Government if useless bloodshed was to be avoided and duty to Allies fulfilled but to intern the authors and abettors of this criminal intrigue.

Early Publication of Evidence.

Strong Case for Instant Action.

LONDON, May 26.

The "Times" understands that the Government hopes to publish part of the evidence on which the Sinn Feiners were arrested establishing beyond question Sinn Fein's complicity with the enemy. It is claimed that there has been no avoidable delay. The subject is very delicate. Notwithstanding the authenticity of the evidence and the character of its source it is specially desirable that the enemy should not learn the precise manner in which the information was obtained. Since his return to London, Mr. Shortt has been in the closest touch with the War Cabinet. It is understood that the Premier and his colleagues are greatly impressed by the strength of the case for instant and decisive action.

PREMIER ON THE WAR.

Submarines Conquered.

Shipbuilding Exceeds Sinkings.

LONDON, May 25.

Mr. Lloyd-George receiving the freedom of the City of Edinburgh to-day was accorded an ovation. In the course of a speech the Premier reviewed the situation of the war. He reminded his audience that since the Government took office it had had to deal with two adverse circumstances, namely the collapse of Russia and unrestricted submarine warfare, but the brave men of the navy and mercantile marine had at last, thank God, conquered these pests. By day and night in fair weather and in full they tracked them down. (Cheers) He read an Admiralty statement showing that we were sinking more submarines than the enemy was building, and we and the Allies were building ships faster than the enemy could sink them. There was a record destruction of submarines in April. (Cheers) Illustrating what Russia's collapse meant to the Allies, the Premier mentioned that even at present America had not given one fifth of the fighting strength which the enemy had received owing to that collapse. Submarines would still be troublesome, but no longer a peril. "As the determining factor in winning of losing the war you can rule out the submarine." (Cheers) It was the failure of submarine that accounted for the present offensive to which the enemy had been driven as the last resource. The Allies had to bridge the chasm between the collapse of Russia and the coming of America, a yawning terrifying gulf, whose spans were being built under the heaviest fire.

Eve of a Great Attack.

"We are on the eve of a very great attack. No man ought to boast about the outcome, but those who know best are full of confidence about the result. The fact that we are fighting as one instead of three or four is going to be of great help and strength." It was a race between F. M. Von Hindenburg and President Wilson. This was not the time to harass men charged with the destinies of the nation. (Cheers). If we thought by any safe or honourable means we could have averted the struggle or secured an earlier termination, he should not have been at present be burdened and weighed down with anxiety, but he could say that the Government had neglected no possible means of finding if there was an outlet from the horrors of the struggle.

Extremists.

There were two types of extremists. The extremist who was crying for peace when there was no peace. That man was not a real friend, but an enemy of peace. He encouraged the enemy and depressed his friends. Then there was the war extremist who regarded every thought of peace as treason. The path of sanity and safety which the Government ought to tread was between these two. (Cheers). There were in Allied countries and Britain a considerable number of people who thought that peace could be achieved without victory. He thought there were fewer of them now. (Cheers). These people in Russia constituted the majority, and the result had been disastrous for that great country. What had been Germany's reply to the temperate and moderate pronouncements of peace aims of President Wilson and Great Britain? The first reply was the most violent offensive launched with the avowed determination to annihilate the British army, and the second answer was seen in the state of Russia. Some people paid too much heed to the speeches of enemy statesmen, and these people said, "Why don't you respond to these appeals?" The Premier added:—"We did answer, and the moment it was an-

swered the response came from German cannon. Why? He did not think German and Austrian Statesmen were deliberately deceiving, but because they did not count in the least in these countries they were asked by military chiefs when it served their purpose.

Helpful Criticism Welcomed.

In conclusion, the Premier said he welcomed criticism but it must be helpful, not malignant. He had no party organisation behind him to record his achievements or palliate his shortcomings, but so long as he did his best to win he was sure of the support of all parties. (Cheers). No more intrigue or cabal could have placed him at the head as Chief Director of the British Empire and maintain him there for eighteen months, an ordinary man of the people without rack of social influence, or special advantages. He was there by the will of the people, and he was confident that he had behind him men of all creeds and parties who placed the honour of their native land and the freedom of mankind above the triumph of any faction. (Loud cheers).

Phases of Fight against Submarines.

In the course of his speech, when receiving the freedom of Edinburgh, Mr. Lloyd-George, referring to how Britain had met the submarine menace, said that the Government's problem had been to save the windpipe of the Allied armies, namely the British mercantile marine. Every Government department was to deal with it. Shipping had to be reorganised and the Scotsman had brilliantly achieved that task. (Cheers). Then we had to reduce our needs and cut down imports by millions of tons, and increase the home production of ores, timber, and food. He paid a tribute to the patriotism of farmers and landowners.

Since 1916, we had increased tillage in the United Kingdom by four million acres and doubled the shipping output, and this year we hoped to treble if not quadruple it. (Cheers). He paid a tribute to the skill, ingenuity, and resource, and, above all, invincible valour of the sailors of the Navy and Mercantile Marine, whose thrilling deeds gave new heart to the people and enriched our history and character. (Cheers).

The Greatest Battle Ever Fought.

The coming battle would be the greatest ever fought on earth, and on it depended greater consequence for the human race than on any battle ever fought. He was glad to think that they had at the head of the forces of freedom a man of General Foch's genius. (Cheers). The Premier emphasised that everything must be done to keep up the spirit, morale, determination, and unity of the people, so long as the struggle continued. He remarked that the lesson of Russia was to trust not over-much in formulae. "Make no mistake, we are dealing with a ruthless Prussian despotism that is out for plunder, pillage, and loot". Germany did not intend to bring the war to an end till its basket was as full as it could hold. That had been its policy towards Russia. Let those who imagine they could secure the world freedom and security, without breaking the Prussian Military power remember what befell the Russian democracy. (Hear hear.)

An Armed "Cruiser" Torpedoed.

London, May 25.

The Admiralty states that the armed mercantile cruiser "Moldavia" was torpedoed and sunk on 23rd May. There were no casualties among the crew but 56 of American troops aboard are missing and it is feared that they were killed by explosion.

A Cruiser Submarine Torpedoed.

LONDON, May 24.

The Admiralty states that one of our Atlantic escort of submarines on return to its base reports that while proceeding to meet a convoy on the 11th inst. in the latitude of Cape St. Vincent it sighted and sank a German submarine of the so called cruiser type. Heavy sea was running and there were no survivors. Another enemy submarine was sighted but escaped its fate by swift diving. In view of this being the first Cruiser Submarine destroyed it has been decided to depart from the usual rule of not announcing the destruction of individual enemy submarines.

British Mission to America.

Arrival at Washington

LONDON, May 25.

The British mission headed by Prince Arthur of Connaught has arrived in America and has proceeded to Washington.

Prince of Wales' Speech in Italy.

LONDON, May 25.

ROME. - The Prince of Wales speaking on the celebration of the anniversary of Italy's entry into war assured the Italians of the constant sympathy of the British Dominions.

LONDON, May 25.

The Press Bureau states that Major-General Burtchell has been appointed Director General of Medical Services of British Armies in France in succession to Lieutenant-General Sloggett.

Rubber Output.

LONDON, May 25.

The "Times" says, that in spite of existing restrictions the output of plantation rubber in 1918 will be nearly two hundred thousand tons. Taking American consumption as eighty thousand tons and British and French as forty the thousand approximate surplus at the end of the year will be eighty thousand tons. The situation seems to point in the case of Malaya certainly to a speedy initiation of the system of complete control. The Straits and Malay states authorities cannot allow the rubber industry to drift into financial chaos. It is the duty of these authorities to move quickly in the direction of formulating an effective system of control over the output of every rubber growing property. Should they fail to do so representatives of rubber industry in London would be justified in putting the strongest pressure on the Colonial Office in order that the well nigh intolerable position might be speedily ameliorated.

After-War Care of Disabled.**Allied Conference Views.**

LONDON, May 26. At the close of the Inter-Allied Conference on the Care of Disabled Soldiers after the War, the Duke of Connaught said the keynote of the Conference was that though a pension was necessary and should be liberal, it was only a part and in no wise the principal part of the State's duty to disabled men. The great aim of all of them was to rehabilitate him and give him a chance again of becoming useful and happy and make him as physically fit to enable him to return to his old trade or teach him in a new trade suitable to his condition. The old days of the neglect of the hero from the battle-field were gone for ever. The Allies and Dominions stood shoulder to shoulder in the fight for justice, liberty, and right, and stood equally together to repair and rebuild sufferers in the mighty conflict. (Cheers.)

Butter Ration Increased.

LONDON, May 26. The Press Bureau states that in view of the surplus of British-made butter available, the weekly ration of butter and margarine will be increased by an ounce, making it five ounces.

Exchange of Prisoners.**Anglo-German Negotiations Proposed.**

LONDON, May 26. Reuter learns that the British Government had decided to open negotiations with Germany through Holland for the purpose of extending the present arrangement for the repatriation and internment of civilian combatant prisoners. The exact scope of the negotiations has not yet been determined.

Record Riveting.**Key Anglo-American Riveting.**

LONDON, May 25. Much interest is being taken in the record-breaking riveting competitions in British and American shipyards. A Barrow riveter, Moses, yesterday drove 5,394 rivets in nine hours, 1,019 better than the new record established at Baltimore a week ago and 265 better than the new record at San Francisco on Wednesday. Moses worked on a nine-inch howitzer and there were a thousand anxious onlookers, including representatives of the army and navy. The Mayor of Barrow congratulated the champion, and a director of Vickers presented him with twenty-five pounds. A number of women workers sacrificed their meat ration in order to ensure Moses his squad ration of beef. Moses used a riveting machine styled "Little David" after Mr. Lloyd-George.

Britain's Air Policy.

LONDON, May 26. At the Overseas Club the Air Minister, acknowledging the cheque for £13,500 subscribed by the members, said that the Dominions' splendid contribution towards our armies had almost become a byword, and British gratitude and appreciation for it was never failing. But the contribution of Overseas fellow-countrymen towards the success of the fighting air forces was greater than in any other field of warfare. Sir A. Weir specially referred to the very large enthusiastic and courageous quota contributed by Australia and Canada, and proceeded to sketch the rise of the air force since the beginning. Outlining his policy he said that every effort and energy would be devoted to the further development of the air force and acceleration in many fields of aerial activity, which could eventually contribute to the success of the war.

Celebrations in London.

LONDON, May 26. Empire Day was celebrated throughout London, flags being flown on the principal buildings and all schools celebrating the occasion during the forenoon with special instruction and patriotic addresses, drawing attention to the essential unity of the Empire and the freedom of its institutions among all its subjects. A half holiday was afterwards given to all school children. The girls were dressed in white and wore red, white, and blue colours, while the Union Jack was almost universally carried. School managers visited the schools together with the local Mayors, while many soldiers revisited their old schools, and wounded soldiers were entertained at many. The day was celebrated on the London Stock Exchange and in commercial markets by the singing of the National Anthem, and with orders for soldiers and sailors, airmen and nurses.

Celebration in France.**Tribute to British Naval Supremacy.**

LONDON, May 26. PARIS. British Empire Day celebrations in France have evoked enthusiastic articles in the French press which emphasises the failure of the German efforts to separate the French and British and says France will separate her power with the Empire solidly united for the single her power. Empire Day becomes a celebration in honour of right and civilisation, a festival of noble people in the fight against barbarians. The press welcomes Mr. Kipling, who has always been the voice of the Empire at the side of Lord Derby in the Sorbonne where M. Dechanel referred to the British people as the founders of civil and political liberty and now the bulwark of European freedom. Germany he said had united France and Britain for ever. M. Miller had explained how the mastery of the sea had been assured by the British navy and said that the French Maritime League, of which he was President, was proud to associate itself with France's tribute to Great Britain. M. Leygues speaking for the French Government said the naval factor was decisive and thanks to the maritime supremacy of Great Britain the Entente could look to the future without concern. Lord Derby responded and was loudly cheered.

French President's Message.

LONDON, May 25. The Press Bureau announces that M. Poincaré has sent a message to the King, saying:—The whole of France is associating itself with the celebration of Empire Day. Meetings have been held in all the principal towns, when the magnificent war effort of Great Britain, the Dominions, and the Colonies was explained. The President eloquently refers to the Anglo-French bonds of union and the common ideas and sacrifices.

The King's Reply.

The King, replying, acknowledges the generous impulse inspiring France to honour Empire Day, and pays a tribute to the spirit of France's achievements, and her glorious heroism which cannot fail to be crowned by a lasting union of the hearts of the two peoples.

British Press Comments.

In an editorial article in Empire Day, the "Daily Telegraph" emphasises the war disappointments of last year, but records as a counterbalance the undiminished confidence with which our allies, with little or broken, await the new onslaught, together with the encouraging outlook afforded by the magnificent outburst of American military aid and the close unity of France and Italy with Britain.

"Times" on Imperial War Cabinet.

The "Times" says: Empire Day reminds us that the Premier of the Dominions for the second year in succession has "entrusted" to attend an Empire War Cabinet where only they can acquire knowledge of the more intimate problems of the Empire, war and peace alike. The "Times" comments that British Ministers are certain to profit by intercourse with their overseas colleagues, to take larger views. The "Times" hopes that the criticism expressed in certain Dominions last year that their representatives had been wasting time will not be possible this year. The "Times" says: "It should be common knowledge now that the Imperial War Cabinet is the executive Government of the Empire, in other than local relations, by a body of representatives of its constituent States. India has a part in it. The emergence of the Imperial War Cabinet was an improvisation demanded by immediate and future needs. Such developments are never popularly understood at the outset, but with time the instinct of the people will adapt itself to appreciate them. We are confident that this is now a case with the Imperial War Cabinet."

French Journalists' Message.

PARIS. The Association of Paris Journalists has telegraphed to the British Institute of Journalists associating itself with the testimonies of gratitude to the British nation which will be given to day throughout France on the occasion of Empire Day.

French Press on the Day.

PARIS.—Newspapers publish very warm and enthusiastic leading articles on the occasion of Empire Day, drawing attention to the solidarity of the Empire in alliance with France and other allies. The "Matin" says Empire Day becomes a celebration in honour of right and civilisation, a festival of noble people in their fight against barbarians.

At Bombay.

BOMBAY, May 25. The Empire Day was observed as a public and a bank holiday in Bombay. Flags were flying on all public buildings. Bombay Hindus celebrated the day by holding a meeting and Harkirtan at Javerang and offering prayers at the temple for the success of the British arms.

Colonies**Pacific Islands and Australia.**

MELBOURNE.—The acting Premier Mr. Watt in a speech here said Messrs. Hughes and Cook, Australia's representatives at the Imperial Conference, would tell the Allied Statesmen that a withdrawal from the Pacific Islands would mean danger, even ruin, to Australia hence the Empire or the Allies must retain the Islands.

N. S. Wales Recruiting.

SYDNEY.—Recruits last week in New South Wales were a record for two years largely exceeding the State's quota.

Newfoundland Parliament Prorogued.

ST. JOHN'S (Newfoundland).—Parliament is prorogued. Conscription law becomes operative from the midnight of May 25th.

America**U. S. Shipping Output.****A Ship a Day.**

DETROIT.—Mr. Schwab, Shipping Controller, stated that the equivalent of a ten thousand-ton ship would be delivered every working day in May.

Enemy Businesses Seized.

NEW YORK.—The Custodian of Alien Property has seized seven corporations, mostly located in Massachusetts, which are the principal representatives in America of the German Government, including Wolf and Sons, said to be owned by Wolf and Boehne, one of the largest cotton houses in the world.

Increase in the American Armies.**And New Taxes.**

WASHINGTON.—Mr. Meade after consulting President Wilson informed Congressional Leaders that new

revenue legislation was imperative including increased income and excess profit taxes besides taxes on unnecessary business and luxuries. The Military Committee of the Senate unanimously voted in favour of a large expansion of American army and ordered favourable report on a resolution urging the increase of the army by three millions.

Russia**Poles Ordered to Disarm.****Fight Follows Refusal.**

LONDON, May 26. A telegram from Moscow, dated the 17th, says:—A newspaper despatch from Kieff states that the Germans sent an ultimatum demanding the disarming and disbanding within twenty-four hours of the second Polish Army Corps quartered in the vicinity of Kieff, but the General Commanding refused. The Germans thereupon attacked the Poles, who resisted. The result is hitherto unknown. It is reported that fifteen thousand were engaged on their side and that casualties were numerous.

A despatch from Vitchek says: Prince Leopold of Bavaria ordered the disarming of Polish Legionaries in the Polish Government, but the Legionaries refused.

Intervention in Siberia.**A French Comment.**

PARIS: The "Echo de Paris" commenting on the Russo-Japanese treaty hopes that the hour is approaching when Germany must transfer divisions from the west front to Siberia. It declares that President Wilson's scruples are the only remaining obstacle to Chino-Japanese intervention in Siberia, which is diplomatically justified by the Bolshevik repudiation of Russia's debts.

Central Powers**The "Vindictive" Moved by the Germans.**

LONDON, May 25. Mr. Archibald Hurd states that naval activities at Bruges are practically at a standstill owing to blockading of Zebrugge but it is known that enemy has managed to move the stern of the "Vindictive" at Ostend, sensibly increasing the fair way. The "Daily Express" says:—The Germans have slowed the "Vindictive" and are dredging the channel thirty feet wide and two and half feet deep. The "Times" says, though the "Vindictive" has been moved and is now lying close to pier, the Germans are not using Ostend harbour.

General**Allied Progress in E. Africa.****German Headquarters Occupied.**

EAST AFRICA.—An official message says:—Direct communication has been established between General Edwards and General Northey's columns. General Edwards has occupied Nanyungu, hitherto the German headquarters, the enemy retreating south-west in the direction of Mahua. We engaged the main body of the enemy between Nanyungu and Mahua and drove them westwards.

Socialists and the War.**Bulgar Reply to Allied Socialists.**

LONDON, May 26. The Bulgarian Socialist party's reply to the Inter-Allied Socialist memorandum drawn up in February which is the first official reply received from the enemy, has reached London. It accepts the general proposals of the memorandum and even the majority of the suggested territorial adjustments. Although the reply maintains ethnographically that Macedonia should be united to Bulgaria, it seems probable that the Bulgars would be willing to agree to Macedonian autonomy. The reply hopes that German socialists will reply to the memorandum in an equally moderate and conciliatory manner.

"Beyond All Endurance".**Dutch Comment on German Action.**

AMSTERDAM.—Giving evidence before the Shipping Council enquiring into the sinking of the Dutch steamer "Cathelina" the Dutch shipping inspector characterised the German action as inexcusable and beyond all endurance.

Swedish Minister Leaves Japan.**Unneutral Conduct Alleged.**

LONDON, May 26. A telegram to the "Daily Express" from Tokio says:—The departure of the Swedish Minister, M. Wallenberg, accompanied by fourteen prominent Swedes, caused speculation. Allegations of unneutral conduct are made. No diplomats were present at the station when M. Wallenberg left.

Western Front**The Delay in the German Offensive.****The Allies Stronger Than Ever.**

LONDON, May 25. [7-15 A.M.]—The pause in the German offensive is the subject of much comment. Reuter's correspondent at the British Headquarters says: The overdue attack is most assuredly coming but every day of the pause finds the allies better prepared. Their confidence was never higher while the tramp of incoming American troops is almost monotonously reassuring. The British are in no way passively awaiting the German onslaught and daily and nightly raids take a heavy toll of enemy man-power. Reuter's correspondent at French Headquarters dwells on the difficulty of determining where the enemy will attack owing to the new method of employing assaulting masses brought on the

battlefield a few hours after artillery preparation. He mentions that Germans on 20th March had only four divisions in line out of twenty three ready to move under Voss's command. The remaining nineteen were at distances varying from five to sixty miles from the attacking front.

One division brought upon the eve of the battle marched twenty miles into action. Until the morning of the attack the defence was unable to determine the sector against which this enormous mass of troops would be launched. Situation to-day is unchanged. The number of divisions in the enemy line is known approximately but the density of the enemy front does not afford a clue to his intentions. Fortunately with unity of command the masses of British and French and American reserves will be available for instant service wherever the front is threatened.

Story of the Bombing. One of Germany's Blackest Crimes.

LONDON, May 26. Correspondents emphasize that the bombing of our hospitals by aeroplanes on Sunday night was one of Germany's blackest crimes against humanity during the whole war. Some hundreds of casualties were caused amongst nurses, patients, and orderlies. Taking advantage of the brilliant moon, the Germans deliberately flew over a big hospital camp which they had frequently seen in the day-time and which was most conspicuously marked with red cross signs and flags. Successive squadrons dropped their biggest bombs on the camp. It was a tragedy of the most frightful kind. Nearly all the hospital out-patients badly wounded men, men with open wounds, fractured limbs, and shattered skulls, were killed or maimed. Some were hurt so badly that the slightest touch of air caused agony. The Germans dropped a great number of bombs in the midst of the huts. One kind of the bombs were of the largest size and made enormous explosions leaving great craters. Other bombs were fired with shrapnel which swept the wards, murdering on a big scale.

Superb Heroism of Nurses.

Throughout this terrible time the raid occupying two hours, not a single nurse sought cover. They moved up and down the wards, encouraging and helping the patients, attending to the gravest cases and lingering at the bedside of men already suffering from shell shock. The heroism and superb devotion of these women have never been surpassed throughout the war and no eulogies could do them justice. They pay a tribute to their conduct amidst pitiless scenes in spite of their own inevitable secret terror. The Germans attacked with all the ferocity of which they were capable, and Sunday's devilishness rivals the "Lusitania" and Cavell murders. Some raiders flew very low and raked the hospital tents, huts, and staff quarters with machine-guns. A German Captain who was amongst the raiders and who was brought down when challenged, could not say he saw no "Red Cross." But he did not deny that the place which was one of the hospitals deliberately bombed last year, was a well-known landmark to all German aviators.

The Allies' Only Answer.

LONDON, May 25. The "Times", commenting on the hospital outrage, recalls the German proverb that, "One has never done learning." The Germans are bent on teaching the world that the highest classification of mankind into human beings and Germans was scientifically exact. The latest Hun experiment is on a par with all the atrocities which have caused the German name to stink in the nostrils of humanity since the war began and will cause it to stink while humanity endures. To outrages of this kind there is but one answer: fierce and relentless war upon Germany and their kind till they are utterly vanquished and then ostracism from the society of civilized nations. The Government must bring home the atrocious crimes to the enemy deliberately and persistently until every man, woman, and child understands that German is a synonym for all that is hateful upon earth. Upon "Scientific felons" who know neither such nor chivalry, let there be among the Allies a ban unrelenting in duration and intensity, and even in remembrance the chastisement which the Allies are more than bound to inflict upon them.

German Bombing of British Hospitals. Great Impetus to American Red Cross.

LONDON, May 25. NEW YORK. Dastardly German bombing on British Hospitals in France has given a marked impetus to the Red Cross campaign. Thirteen million sterling has been collected in four days. This colossal result which with the buoyancy of Wall Street demonstrates financial resources of country.

An Enemy Raid.

LONDON, May 26. (10-40 P. M.)—In to-night's communique F. M. Sir Douglas Haig says: Under a heavy barrage the enemy made a raid in the neighbourhood of Becquy. A few of our men are missing. French and British patrols brought in a few prisoners on various parts of the front.

Airmen's Weather Breaks. British Bombing Activity.

In a communique with regard to aviation F. M. Sir Douglas Haig says:—The long fine spell ended at eleven in the morning on 23rd May. Before the weather broke, we dropped eight tons of bombs on aerodromes in the neighbourhood of Tournai and billets. We brought down three enemy machines and drove down two out of control. Three British machines are missing. During the night, in spite of the high wind, we dropped over seven tons of bombs in the neighbourhood of Peronne, Fricourt, and Bapaume and butments and woods in the same area. All of ours returned. We dropped nearly a ton of bombs to-day on factories and the railway at Hagendengen northward of Metz. All our machines returned in spite of attacks by aircraft and considerable anti-aircraft gunfire.

Successful British Raids

LONDON, May 25. (1-20 P. M.)—A British communique says: We raided trenches in the neighbourhood of Hamel capturing forty prisoners and two machine-guns. We took a few prisoners in a successful raid northward of Lens. There was a hostile gas shelling eastward of Bethune and increased enemy cannonading in the Struselee sector.

Aviators Delay Offensive. Splendid Exploit of British.

LONDON, May 26. (11-10 P. M.)—Reuter's correspondent at British Headquarters, telegraphing to-day, referring to the work of aviators in delaying the German offensive plans a day or two ago, says: An enemy division lost several hundred horses in consequence of an aerial attack and was rendered practically immobile. Following our numerous aerial triumphs, enemy aviators are showing less and less inclination to fly over our territory, our reconnaissance and photographing machines can normally venture several miles behind the German front at present, without encountering other opposition than anti-aircraft shells. Our bombing squadrons are displaying a rapidly mounting wave of activity, flying at all hours, while the Germans only fly by night. During the fine weather, which has now broken up, our airmen carried out many splendid exploits, unhesitatingly attacking hostile formations of great superior strength. For example, recently two of ours attacked seven Germans and again eleven of ours attacked an enemy formation of twenty-eight machines. In the former case the Germans were beaten off, leaving two of their machines wrecked.

British Aerial Successes.

LONDON, May 25. A British official message from Sakpika says:—Naval airmen raided Drama aerodrome on the 12th May. They observed one enemy machine aflame and two others enveloped in smoke. They also raided the aerodrome at Hudova to-day, damaging buildings. On other dates we drove down four enemy machines.

LONDON, May 25. (4-40 P. M.)—The French communique says: Enemy raids south of Hangard and another in Vosges were repelled. We made a successful raid on enemy lines west of Noyon and in Woivre taking a number of prisoners.

LONDON, May 25. (9-50 P. M.) The British communique says:—There was active hostile cannonading to-day in Villers Bretonneux sector.

LONDON, May 26. (1-30 A. M.) PARIS.—Last night's communique said: There is nothing to report except intermittent artillery fire north and south of Avre. Thirty thousand kilos of bombs were dropped on various stations and camps in enemy zones.

Palestine Front

The Palestine Communique.

LONDON, May 25. The Palestine official communique says:—We raided an enemy post on the right bank of the Jordan near Umme-shibet killing and taking a number of prisoners. We brought down three aeroplanes in the neighbourhood of Nabulus and Latrun. Arabs raided a Turkish Post on the Hedjaz railway at Wadijordan taking fourteen prisoners. Arabs also conducted other successful operations in the Southern Hedjaz in the vicinity of Medina destroying a section of the track and capturing a convoy of three hundred camels attempting to enter Medina.

Indian Telegrams.

FROM OUR OWN CORRESPONDENTS

(BY WIRE.)

Simla

The King's Birthday.

SIMLA, May 27. It has been decided to declare the 3rd June 1918 a public holiday in celebration of His Majesty the King-Emperor's birthday, but there will be no entertainments, reviews, salutes, dressing of ships or other celebrations. Flags will be flown and the usual honours' lists will be published on that date.

A Delhi correspondent telegraphs that Moulvi Hadrat Mohan of Aligarh, who was sentenced to two years' imprisonment in 1916 for refusing to obey the order of internment on conscientious grounds, was released from Meerut Jail on the 22nd May and he intends memorialising the Local Government regarding certain conditions still to be imposed upon him. He has voluntarily decided not to go to Aligarh and to reside at Khator in Meerut District.

Calcutta

Hindu University.

A Generous Donation.

CALCUTTA, May 25. His Highness the Maharaja Sahib of Patiala has sanctioned a generous donation of Rs. 500,000 to be contributed to the general fund of the Hindu University and in addition thereto an annual grant of Rs. 24,000 for the establishment of special chairs for electrical and mechanical engineering. The Hon'ble Pandit Madan Mohan Malaviya has come to Calcutta accompanied by Mr. Nag Professor of Industrial Chemistry, to collect further funds for buildings and equipment and to consult experts regarding the constitution of a Faculty of Technology including Engineering and Industrial chemistry and also for the development of the Ayurvedic Department of the University.

Calcutta Marwaris.

Meeting to Make War Loan Successful.

CALCUTTA, May 26. An influential meeting of the Calcutta Marwari community was held this evening for the purpose of considering steps to be taken to make the War Loan successful. The leaders of the community explained the necessity

for Marwari community to subscribe liberally to the War Loan. An Executive Committee was formed to take up the work of popularising the war loan and it was unanimously resolved that only those who were prepared to subscribe for the loan at least one lakh of rupees each would be admitted as members of the executive committee. Twenty-two members accepted the condition on the spot and joined the committee.

Bombay

Indian Historical Association Meets.

POONA, May 26. The sittings of the sixth annual gathering of the Bharat Itihasa Sanshodhak Mandal or the Indian Historical Association, Poona, commenced this morning. Mr. Vasudeo Shastri Khare of Mumbai presiding. Over 40 members and several distinguished visitors including Sir Montagu Kerr, Maharaja of Indore and Raja Dharmpal attended. In the hall were exhibited pictures, coins, and other things of historic importance secured by researchers like Messrs. Rajwade, Patwardhan and others. After the adoption of the last year's report and the next year's budget, a number of interesting papers were read. The sittings continue for the next two days.

The Monsoon at Bombay.

BOMBAY, May 26. The monsoon current has strengthened. The arrival of monsoon on Friday pointed to the arrival of monsoon. The day was cloudy, conditions becoming threatening in the evening at 1 o'clock this morning rain came down. There were smart showers at frequent intervals up to 5 A. M. The morning is clear. Monsoon conditions were more marked at 9 A. M. this morning. Early this morning the shower was good and widespread in the Bombay coast and at 9 A. M. a rough gale accompanied by a shower indicated the sure approach of the monsoon. The sea continues moderate to rough on the western coast.

United Provinces

Personal Appeal to European Men.

To Subscribe to the War Loan.

LUCKNOW, May 26. The "Pioneer" believes that the community of Lucknow is giving special attention to the question of support of the new war loan by all classes of Europeans. It is felt that while the loan was splendidly supported by big firms and men of large incomes, Europeans on small salaries did not appreciate the value of the old Fabian tag from each according to his ability. It is therefore probable that a personal appeal will be sent to every man of the community pointing out his personal duty of investing in the loan to some form or another.

The Local Self-Government Resolution.

Press Comments.

LUCKNOW, May 25. Referring to the Local Self-Government resolution in the "Indian Daily Telegraph" says:—The resolution is both right and comprehensive and may be regarded as a noteworthy attempt to lay a solid foundation for the new fabric which the British rule is rearing in India. Proposals called for the cooperation of the Local Government and local bodies, while the introduction of Panchayats should make the proper basis that they are a part of a vast organism on the success of which depends the character of the administration in the village.

South India

Portland Cement Firm in South India.

Government Contract to a Karachi Firm.

KARACHI, May 25. The "Daily Gazette" understands that the Government of India have recently issued license under the control of Capital Act to a leading Karachi firm to raise up to thirty lakhs of rupees for the immediate construction of a large Portland Cement Works in South India. The plant it is believed, is coming from America.

Latest Telegrams.

The Irish Arrests.

LONDON, May 25. Speaking subsequently at a Luncheon in Edinburgh the Premier referred to the brilliant achievements of Scottish divisions in the battle. He wished he could say of Ireland what he could of Scotland. Irishmen had fought brilliantly as always but the vast majority of manhood of Ireland unfortunately had held aloof. It was not relevant to say that England treated that country badly in the dim past. This was not England's struggle. It was Belgium's, Serbia's, Poland's and the small Catholic Nationalities in Austrian Empire. It was the struggle of France, the trust the most loyal and the most steadfast friend that Ireland ever has. He was sorry to say that Ireland had not merely sulked but many Irishmen seem to have been away-d by that military autocracy which oppressed small nations. He had seen evidence of conspiracy with the German military authorities. There was no doubt regarding the duty of the Irish Government. Had Government shirked action they would have deserved impeachment. Much evidence could not be published without endangering public safety because it gave away the sources of information and no taunts would drive the Government to publish the last part of the evidence. Arrangements had been concerted for a great rising in Ireland, at a moment which seemed most critical for the Allies. The moment the German high command commenced the present battle in France was deemed the time for stimulating the rising. Evidence in possession of the Government convinced him that Irish Nationalist leaders were not cognizant of the plot. Opportunity would be afforded to Irishmen voluntarily to come forward and participate in the war and he was hopeful that the response would be worthy of the best and highest traditions of the people.

LONDON, May 25. The thrilling moment in Mr. Lloyd George's first speech war when he called for cheer for the Navy which was responded to with rising sounds.

పోమరాజు సంగ్రహము

(రెండవ పేజీ)

పశ్చిమరంగము

ఆంగ్ల రచాంగణము

శత్రువులు ముట్టడించుట.

లండను, మే 24:—బాక్స్ యొక్క పరిశరమున వైరి సేనలు ముట్టడించెను. ఈ పోరాటమున మా వైరివల గొం దయ గానరావచ్చును. ఆంగ్ల పరామర్శకావలదేశములు కొం దయ శత్రువైద్యులను బంధించిన వని కీల్లు మార్షలు శర డగ్లసు హేనుగారు ప్రకటించిరి.

ఆంగ్లేయుల బాంబులను వేయటం.

వైమానికదళ సంచారమును గూర్చి మార్షలు హేను గా కీల్లు వివరించుచున్నాడు.—నిన్నటి ఉదయము 11 గంట లకు వాతావరణము క్షుద్ధమయ్యెను. అంతకు బూర్వమునె టోర్పెయిమున్నగు ధ్వజముల పైకి ఉన్న బాంబులను వేసితిమి. ఆంగ్లవిమానములు మూడు గానరావచ్చుచి. శిశువిమానములు రె గూర్చుబడినవి. రాత్రియందు వాయువు తీవ్రముగ వీచి యుండినను మావిమానములు వాయుమండలమున సంచరించుచు వైరివై, ఫ్రేకోరు, సోమరంగములయందు బాంబులను పడవేసి నవి. మెల్లన కుత్తరభాగమున కి పైకి దూరమునకుండు హేగ్లెగైజులో యువపదా, యంత్రాలయములపైని టగ్లె బాంబులు వేయబడినవి. శత్రువిమానములు ముట్టడించుచు, వైరుల ఫిరంగులు గాలిచున్నను, మావిమానము లన్నియు శుద్ధిమాదమును పొంది మరలివి.

కందకమును ముట్టడించుట.

లండను, మే 25:—ఆంగ్లేయుల ప్రకటనమున నిట్లు వివరింపబడింది:—హేమెలు పరిశరమున నుండు కంద కములను ముట్టడించి 40 మంది శత్రు వైరివలను బంధించి టిమి. మరళిరంగులు కొన్ని మా యధిపైసెనవి. తన్ను ఉత్తర భాగమున నొనర్చిన మట్టడంబు శత్రువైరివలను పలువుర బంధించితిమి. శత్రువులు తూర్పుభాగమున వైరు లన్నిగోళ ములను బయోగించిరి. ప్రాచీను రంగమున వైరి కింఫి దళములు విజృంభించెను.

జర్మనీ వారి యవస్థానము

వైమానికదళంబు అవరోధము కలుగుచుండుట.

లండను, మే 24:—ఆంగ్ల ప్రధానస్థానముల నుండిన వైరుల విశేషము డిల్లు తెలియజేయుచున్నాడు.—జర్మనీయు లొనర్చుచున్న అవరోధమునకు మన వైమానికములు విఘ్న ములు కల్పించి తిన్నామున ముట్టడి. కాక్సుల నాలక్రమే నర్చుచున్నాడు. వైమానికము శత్రువేర నొకదాని నొందించి నందున ఆదలి గుర్చియు లనేకములు నష్టమయ్యెను. అందు కలన ప్రాంతమున మావిమానము విమాన సంగ్రామము తెన్ని టి యందో మేము విజయమును పొందియున్నాము. అందుచే శత్రు విమానములు మా ప్రదేశములకు రానిచ్చగించెను. ఛాయా పటముల గ్రహించి, శత్రువుల గుట్టు మట్టులను గనిపెట్టుటకు మావిమానము తెలియరము శత్రువైద్యులకుల యందు చొచ్చుకొనెను. జర్మనీయులవీ: వై ఎన్నిగోళములను ప్రయోగించుకొని టిమివిమానము మొక్కదానివైన వీటివైం పకున్నాడు. జర్మనీవారి విమానము లొక్క రాత్రిభాగముననె రుచరింప, మావిమానములన్ని కాలములయందును వాయు మండలమున సంచరించుచు ను. ఇటీవల మావి మానములు రెండు జర్మనీవారి విమానములు 7 కిలోమీట రుపడినవి. వేరొకదాని విమానములు 28 కి.మీ.యంద్రములతో రుద్దమొనరించినవి. మొదటి సంగ్రామమున తమ విమాన ములు రెండింటిని విడిచివెట్టి జర్మనీయులు పారిపోయిరి.

ఆసుపత్రిలను ముట్టడించుట.

లండను, మే 25:—బ్రిటిషరంగమునుండి రూటరు కేబుల్లము ప్రాముచున్నాడు. మే 19 వ తేదీ రాత్రి యు విమానములు కొన్ని బ్రిటిషు ఆసుపత్రిలపై బాంబు లు వేసెను. ఈ మట్టడినందు 20 విమానములు పాల్గొని యైతెలియుచున్నది. విమానములు చాల

దిగువకు వచ్చి ఆసుపత్రిలపై బాంబులను వేసెను. కొన్ని నం దలవరకు మరణించిరి. అనేకులు గాయముల నొందిరి. కెల్లని నేలపై స్పృష్టించి క్రాములు వారికి కనబడలేదనుట ఆసుపత్రియొ విమాన ఫిరంగులవలన ఒకవిమానము నేల గూర్చుబడినది. అం దున్న మువ్వల వైమానికములు వైరివేయబడి బాంబులను పా దినను తప్పించుకొనుటకు ఉదకరణములు దగ్గర నున్నను ఆ ఉపచారిణులు తమ స్థానములను వదిలివేయక 2 గంటల ముట్టడిని భరించిరి.

విమానయద్ధము.

లండను, మే 24:—విమాన యద్ధమును గూర్చి జన రేలో హేగ్లెగారు ఇట్లు ప్రకటించిరి:—విమానకాలల మిదమ ముఖ్యపరిదేశముల మిదమ 18 టన్నుల బాంబులు వేయబడి ను 14 విమానములను నేలగూర్చితిమి. రెంటిని పాడువేసి పడ ప్రోకితిమి. మరని రి విమానములు కనబడటలేదు. మనరాత్రి విమానములు బ్రూడెనుకొని రిక్కానకాలలవైనను, సోమరం గమునకు 11 టన్నుల బాంబులను వేసెను. ఒకరైలుబండి మిదబాంబులు పడి బండియంతిపోయెను. మాన్ హేగ్లె పుర మును నుజల ముట్టడించి కొల్లెన్ ఆసుపత్రియపై 24 బాంబుల ను వేసితిమి. నిన్నటిరాత్రి ముట్టడినలన మండియన గృహ యులు చాల కనబడెను. తూర్పుప్రాంత ఆసుపత్రియపై విద్యుచ్ఛక్తికాలపై బాంబులను వేసితిమి. ఒకబాంబు బాయిలరుమిద పడినది. ఇంకోకటి ఇంకోక కొట్టుపై పడి ఆదిరి విశేషముగా వచ్చెనట. ఇంజను పాకలనుండి మంటలు కన్నడెను. మనవిమా నములన్నియు మరణింపగా తిరిగివచ్చినవి.

బ్రిటిషు రంగము

లండను, మే 24:—(రాత్రి 12-40) బ్రిటిషువారిట్లు ప్రకటించిరి. నిన్నటిదినము శత్రువులు మన పండ్రి 70 కి కొందరు కుత్తరమున ముట్టడించిరి. మనలో కొందరు కన్నుమట లేదు. ఆవులే ఆడవియొద్ద శత్రువులనుట్టడిని క్షణపరచితిమి. లాబానీకి క్షణమిది మేము జయప్రదముగా ముట్టడించి కొం దము కైదీలను పట్టుకొంటిమి. ఈపేర్లు కామిసీను కాలన కుత్తరమున క్షణయుద్ధమునందును కొందరు కైదీలను పట్టు కొంటిమి. రాత్రియందు తన్నుకు పశ్చిమమునకు, గిజెన్, కెస్టుబర్లుల ప్రాంతమునకు శత్రు ఫిరంగులు తీవ్రముగ పనిచే సెను. శత్రువులు నీయప్పి అడవియొద్ద మనస్థానములపై విష వాయువును ప్రయోగించిరి.

పరాసు రచాంగణము

పరాసురంగము.

లండను, మే 24:—(సాయం 4-25) పరాసువారిట్లు ప్రకటించిరి. మెర్సిర్ నెంటు బాల్చెను అగ్నేయునునను నోయనుకు పశ్చిమమునకు శత్రువులు ముట్టడినప్పిగాని మన యగ్నివర్షమున వారి పశ్చిమములన్నియు క్షణములయ్యెను. మెంజెలలో కొందరికి అగ్నేయునునను వాస్తవ నందును మేము శత్రుపంక్తులను ప్రవేశించి కైదీలను పట్టుకొంటిమి. రజరంగమున ననేక స్థానములందును క్షణముకు శత్రువు యుద్ధము జరిగినది.

పరాసువారి ప్రకటనము.

లండను మే 23:—హంగార్లు టిజిబాగమునను, వాన్ జెమలయందును వైరలొనర్చిన ముట్టడులు తొలగగొట్టు బడినవి. నోయను పశ్చిమభాగమునను, ప్రాంతయందును శత్రు పంక్తులపై గిరినీ శత్రువైరివలను పలువురను బంధించితిమి

శత్రుశత్రుస్థులు

లండను మే 24:—విల్లిరు బ్రిటానురంగమున శ త్రువైద్యములు ఫిరంగులను గాలివనని ఆంగ్లేయులు ప్రకటిం చుచున్నాడు.

ఇటలీరంగము

ఆంగ్లయువ గాజు.

ఇటలీకి పోవుట.

రోమ్, మే 24:—ఇటలీ యద్ధమున ప్రవేశించిన దినవ ధంతి సందర్భమున బాల్చిరాజుగారి ప్రత్యేక రాయబారిగా ఆంగ్లయువరాజు గారు అచ్చటికి వచ్చిరి.

ఇటలీయందు ఆంగ్లయువరాజు

రోమ్, మే 24:—ఇటలీవారికి ఆంగ్ల దేశమునకు గ బంధ బాంధవ్యములను బలపఱచుటకు బాల్చిరాజు తన భవ నుని (యవరాజును) ఇటలీకి పంపిగని ప్రకటించబడినది రైలువేస్తేవనుకు బయట బనోవారభువు ఇటలీ ప్రధానమంత్రి ఇతర మంత్రులు బ్రిటిషురాజువారి రాజకీయ ప్రముఖులు మున్నగువారు ఆంగ్లయువరాజునకు స్వాగత మొసంగిరి. వీధు లందు పతాకములు కట్టబడెను. వైరివలను, కెకోస్టాన్సులు కోమునగర వీధులందు వాయుగ నిలిచి యుండిరి. వార్తాపత్రిక లన్నియు ఆంగ్లయువరాజున కుత్సాహకరమును స్వాగతము నొసంగుచు ప్రాసించి. ఆంగ్లయువరాజు బ్రిటిషు రాయబారి అతిథిగా నున్నాడు.

తూర్పురంగము

బ్రిటిషు వైమానిక విజయములు.

లండను, మే 24:—సహానికా బ్రిటిషు అధికార సం దేశము—మే 12 వ తేదీని దాగ్రిమానకాలమునుమిద నానికా వైమానిక లొక దాడి నొనరించి. శత్రుగ్రహాన మొకటి మండిపోవుచుండుటను వారు చూచిరి. మర రెండు పొగతో చుట్టవేయబడినవి. వారు హ్యూనోవాకర్ల మున్న వైమానికా లయనుమిద నేడు దాడి నొనరించి. హంగరులకు నష్ట ములు గలిగెను. తక్కిన రోజులలో మేము నాలుగు విమాన ముల నేల గూర్చితిమి.

ఆఫ్రికారంగము

తూర్పుఆఫ్రికా; మొంట్నెండిలి బెద్దత్తము

లండను, మే 24:—తూర్పుఆఫ్రికా అధికార ప్రకట నము:—జనరలు ఎడ్యార్డు, జనరలువార్డ్రిగాు దళములకు ప్రత్యక్ష రాధారి మాన్యు లేర్పరచబడినవి. ఇగిరలో జర్మ ను ప్రధాన కార్యాలయముగ నుండిన నానంయూ జనరలు ఎడ్యార్డుగారాకొనియెకొనిరి. శత్రువుల మామలదినాగ్నే యముగ వేనుకకు బోయిరి. వానంగు మామలయాలయ్యను మేము శత్రువులప్రధానబలము నెదిరించి వారిని పశ్చిమకు మనకు తిరిమి వైచితిమి.

జర్మను తూర్పుఆఫ్రికా.

లండను, మే 24:—చర్చి అవ్ వాట్టండు సంఘ సభయందు (ఎడిన్బర్గ్) నిన్నటిదినము ఒకమిగిదాది జర్మను తూర్పు ఆఫ్రికాను గురించి చెప్పెను అది నుజల జర్మనులచే కావలయునా (కాదు, కాదు అవధ్యము) లేక అంతర్జాతీ యమై యుండవలెనా బ్రిటిషునావై సుండకలెనా (బ్రిటిషు వారివై యుండవలెనను కేలు) అనిచెప్పించిరి. జర్మనుతూర్పు ఆఫ్రికాయందు కొందరితో ఉద్దా ప్రాప్తితరములు సల్పగా “దానిని నుజల జర్మనుల కొనకట యువోవనా నుక” మని ప్రజాభిప్రాయమై యున్నట్లు తెలిసెను. అట్టిదే నేకయులకు జర్మనులు అపరిమిత మగు కేటలను పొందుచుండిరి. “28 కొకదా డెబ్బలదేశ”మని వారు చెప్పించుచున్నారు. ఇప్పుడు వారు పోష్య నునుభవింపుచున్నాడు.

శత్రుకర్మాలయములను బుట్టుకొనుట.

న్యూయార్కు, మే 24:—నికేయుల ఆస్తుల అధికారి మెసఫెనీట్సుకర్లనున్న 7 కార్పొరేషనుల నుట్టుకొనిరి. అమెరి కా దేశమునందలి జ్యోతులప్రధాన ప్రాంతములుగానున్నవి. అందు లొకమునందలి ప్రత్తికర్మాలము లన్నిటికంటెకు పెద్దదియగు పూర్వపురపువారి కార్పొరేషను గూడ పట్టు కొనబడినది.

యధోపకర్తల కిర్మాగారములు.

వాషింగ్టను, మే 23:—దేశమునకు వివరయోగము లగు ఉద్యోగములలో నుండి కెగిన ముగియు నొందినవారంద యును జూలై 1-క తేదీకుండి ఉపయోగకరముగ పనులవైన ను పనిచేయవలెననియు కన్న సేవగా తొలగివెయ్యు ప్రావో ఘ్నమార్లు ప్రకటించెను. ఉపయోగకరముల ఉద్యోగములందు తేరినవా రందఱును సేవలోనికి బంపింపబడును. ఇందుముల ముగా యుద్ధపరికర నిర్మాణమును కలపవలెని కార్మికబలము లభించుట నులభమగునని తెలపబడుచున్నది. విరుచయోగము లగు ఉద్యోగముల వాషిటా ఇంజనీ క్యూటీబాడును యుద్ధో పకర్తల కిర్మాగారములందు వినియోగ పడు కార్మికబలము అత్యవసరముని ప్రావోఘ్నచెప్పెను.

సమర వ్యవస్థ

ప్రధానమంత్రి ప్రసంగము

అంతర్జాతీయ కోపద్రవ్య మంత్రులు.

లండను, మే 24:— ప్రధానమంత్రి లాయడుబార్డి గారు బెలిజియం నగర విరుదముచే ప్రకటించబడిన. వీరి నీ సంవత్సరమున గౌరవించ బడిన విరుదము ప్రధానమంత్రి సమర వ్యవస్థలను ప్రకటించిరి. రష్యా రాష్ట్రమునందలి విప్లవములు, అంతర్జాతీయ సమర ప్రకటనలు అనునీరంబు వైరులతోడ దౌర్జన్యమువారికి విశేషమును క్రతులకలిగిన గాని, మన దేశ ప్రజలమున నాకాదశములయందు వైరము కలన అంతర్జాతీయ కోపద్రవ్యము మాత్ర మునీగిరి. క్రతులకలిగిన ద్వాములు విశేషముగ ముంపబడుచున్నవనియు, మిత్రమునందలి రాష్ట్రములయందు నాకా నిర్మాణము విశేషముగ నున్నవనియు నాకాదశాధికారు లిటీరిల ప్రకటించియున్నారు. వీరము మానమున ద్వార మొనరింపబడిన క్రతులకలిగిన ద్వాములను కమిషన్ ప్రకటించియున్నది. రష్యా రాష్ట్రమునందలి విప్లవములు చిన క్రతులకలిగిన ప్రతిబంధములై యుండెనో యొ క్రింది యంతయు కలన విడితము కాగలదు. ఈవిధముల కలన వైరులకు లభ్యమైన నైర్యముల యందు 1/5 కంటెంట్లైన మన కింకను అమెరికావారు సప్లయ చేయుటకుండెరి. అంతర్జాతీయ లీకర ప్రార్థన కలిగిన ద్వాములను సమర పర్యవసానమును నిర్వహించ నని యునుకలములైనవి. అంతర్జాతీయ విప్లవములకులననీ, తద్య గ్నిముగ క్రతులకలిగిన ప్రస్తుతావస్థనుకలననీ తలపెట్టి యున్నారు. రష్యా మిత్రమునందలియొకటి తొలగుటయు అమెరికా వారు సంగ్రామమును ప్రార్థన చేయుచున్నవారలను మిత్రమునందలియొకటి సంగ్రామమును సంతయు కలిగినవలసియున్నది.

రానున్నముట్టిది.

అధికకాలముననే జర్మనీవారు రష్యానుకలనమును ప్రారంభింతురు. పర్యవసాన మొనరింపబడియు నిర్వహించ బూసరాదుగాని స్థితిగతుల నన్నిటిని చక్కగ తెలిసినవా లెట్టి యాత్రమును లేక విశ్వాసపూరితులై యున్నారు. మిత్రమునందలి యందనేక రాష్ట్రములు చేయున్నను, వారందరేక రాష్ట్రములై యున్నట్లు క్రతులకలిగిన వైరులయందున్నది. ఈయొకటి భావము మనకెంతయు బలకరము. సంగ్రామమును గౌరవ ప్రార్థనము నంత మొందింప నవకాశమున్నదామని దౌర్జన్యము నా లెన్నియొందముల పరిశీలించియున్నారు. గాని వారికట్ల యభికాశములు గోచరింప కయ్యెను.

అలివాదులు.

అలివాదులయందు రెండుతరగతులు గలవు. కాంతి లభ్యచుటకు కనకాశము లేరితని నుడ "కాంతి" "కాంతి" యని పలుకరించు వ్యక్తులంద యొకతెగ. వీరు క్రతులకలిగిన ప్రార్థనలకు సహకారులను నిరుత్సాహపరిచినవారై కాంతికి విరోధులుగాని మిత్రులుగారు. సంధివిషయముల కలనైన పుట్టించుట దేశద్రోహ మని భావించుచు సంగ్రామమున జరుపవలయునని నాచియువారులు రెండవతెగ. దౌర్జన్యమునా దీ యుద్ధమునకులను వారి ననుసరింపక, ఆధియులవాదము కను కొన్ని కొన్ని విషయములను సంగ్రహించి బుద్ధిమాన్యులను తొలగివలయును. సంగ్రామమున విజయమును పొందకయే సంధి లభ్యముకాగలదని యొందించుచు వాగలిగినవారి పెక్కుమంది యుండిరి కాని ప్రస్తుతము వీరలసంఖ్య చాలభాగము కృశించినది. ఇట్టివారు రష్యానుకలన చేయుచుండిరి. వీరల సంఖ్య యధికమగుటవలన రష్యావైర్య గురకల కలిగినదియు మన మెరిగియున్నాము. అమెరికావారును ఆంగ్లేయులును తమ తమ యుద్ధములను మొనరించుచున్నారు. జర్మనీయులీ ప్రకటనముల కట్టిపట్టు త్తిరవిచ్చిరికి ప్రభువునను నతి తీవ్రముగ అవస్థించుచును ప్రభువునిండి. అంతర్యముగ రష్యా రాష్ట్రము కల్లకల్లాల మొన ర్పించి, మిత్రమున అంగ్లేయులు అమెరికావారును మొనరిం చిం పనియొకటయలకు బుద్ధియులు వైరమున కలిగినవలై కులకలిగినవలగు ప్రభువులైయును నొసగియున్నారు. క్రతు రాష్ట్రములను దౌర్జన్యమునకు ప్రసంగములనువారిలో పలుకుచు నొకటియొకటిగా బాటుకొనినది. క్రతుల ప్రార్థనలను విచ్ఛిన్నము చేసి ప్రభువులై మొనగుచుదగిన వీరు చిరకలిగియున్నారు. మనము ప్రభువులై మిచ్చియే యుంటిమి. ఆ సమయముననే జర్మనీయులు ఫిరంగులనుండి కుండ్లను కెర జల్లులనుండి.

విమర్శకు స్వాగతము.

జ్యేష్ఠభావమున గాక సాలకభగ్గుమునకు సహకారిగ నుండవలయు నను భావముతోడ సోమర్వబడిన విమర్శకుమును కృతజ్ఞతా ప్రార్థనముగ పరిగ్రహించును. నే నొర్వకార్యముల నుచింతుటగాని, నాకపిదముల కప్పిపుచ్చుటగాని నా కెవ్వరును నవన కారులులేరు. సర్వజనసమ్మతముగ నెంతకాలము వర్తింతునో అన్నిపక్షములవారును నన్ను సమర్థింతురు. సా మాన్యమానవుని, ప్రత్యేకముగ నెట్టివలకుబడిలేనివ్యక్తిని, ఆంగ్ల రాష్ట్ర సామాన్య పరిపాలకునిగ నేమటయు నొనర్చుముం డదు. అట్లొనర్చి యుండినచో 18 నూ సము లా క్యక్తి యధికారమున నుండనేరదు. ప్రజలయొక్క నలన నేనీయున్న తీస్థానము నాకమించి యున్నాను. దేశభక్తియుతులను, మానవస్వాతంత్ర్య రక్షణ పిషాచులగు నన్ని తెగలవారును నన్ను సమర్థింతురని నావిశ్వాసము లాయుట బార్డిగారుపర్య సిందిరి.

అంతర్జాతీయ సంగ్రామవిభాగములు

అంతర్జాతీయ కోపద్రవ్యము నాంగ్లేయు లెట్లు ప్రతిఘటించి నదియు లాయడుబార్డి గా లెట్లు వివరింపబడినది:— మిత్ర మునందలి నేనల కన్నిటికిని ప్రాణసమానమైన ఆంగ్లవర్తకనాకా సమూహమును రక్షింప కౌరవమువారు ప్రాచుకొనిరి. దౌర్జన్య ప్రకారము లన్నియు నీవిషయమున దలకెత్తవోడ పనిలూ నెను. నాకానిర్మాణమును సరంపవలసియుండ, సాం ట్రాండు జేరేయడొక దామంతయును చక్కబరచెను. అనంత రయున దిగుమతి సరకుల కిచ్చి సృజకేవలసంపదకు వృద్ధి జేయింపవలసి యుండెను. భూస్వాములను, వ్యవసాయదా నును ఈ సందర్భమున తోడ్పడి దౌర్జన్యమునా కృతజ్ఞతకు పాత్రులై యున్నారు.

1916 సం॥న నుండియు ఆంగ్లదేశమున నూతనముగ 40 లక్షల యకరముల నేల నేర్య మొనరింపబడుచున్నది. నాకల సంఖ్య రెండింతలైనది. ఈతర్వరమునవీరి సంఖ్య 8,4 లక్షలు చా చ్చగలదు. వర్తకనాకా సమూహపునావికులను, నాకాదశముల యందలి యుద్ధాగ్రులు ముగ్గురువారును విశేషముగ నైపుణ్య మును కట్టుదలనుబాపి, పరాక్రమ మతిక్రమించ క్రతులతో బోరాడి చిరకాలము వర్ధిలు కీర్తిని సంపాదించుకొనిరి. వీరల కౌర్య పరాక్రమముల బాచి కిచ్చిన ప్రజలు దైర్యవంతులైరి. ముందుజరుగున్న మహాసమర మల్పిసామఖ్యము మానవ జాతిస్వాతంత్ర్యము సహభవించునదియు, తద్యుతిరేక మగునదియు, ఈ సమర పర్యవసానమునైననే ఆధారపడి యుండును. ఫాకనేనాని మననేనల కధిపతియై యుండుట మిగుల ప్రశంసనీయును. ఈ మహాసమర కీర్తిసామర్థ్యములు లోకవిదితములు. సంగ్రామము నడచునంత కాలమును నైర్యముల యొక్కభావమును గాపాడి వాటి నున్నకదేశముం దుంచుట కన్నివిధములగు యత్నముల నొనర్చుట కర్తవ్యము. తమ కోర్కెలన్నియు నెఱవేరువరకు జర్మనీయులుసంగ్రామ ము నంత మొందింపరు. రష్యాయొడ వారకలంబించిన విధాన మునైవాక్యమునకు ప్రమాణము. ప్రభువు నిరంకుశ ప్రభుత్వమును భగ్ను మొనర్చుకయే, ప్రపంచమునకు స్వాతంత్ర్య ప్రైర్యములు లభ్యము కాగలవని యొచించువ్యక్తులు రష్యా ప్రభుస్వాత్య మున కెట్టి ముప్పువాటిలినదియు జ్ఞప్తినుం దుంచకొందురు గాక!

ఆర్థిక విషయములు

లండను, మే 28:— నేనల ను వార్షిక వింగ్గుకమిటి అధ్యక్షులగు నర్ రాబర్టు కిండెరిగారు తెలియజేయు చున్నారు.— సంగ్రామమును నిర్వహణార్థము భవమును గూడలెట్లు నుద్దమము అట్టోబరు మాసమున ప్రారంభమైనది. నాటినుండియు నిశ్చేపింపబడిన భవపరిమాణము వృద్ధియగు చున్నది. వార్షికవింగ్గు సర్టిఫికేట్లు, పోస్టాఫీసు పత్రములయం దీ భవమునిశ్చేపింపబడియున్నది. ఇంతిహాగాక పోస్టాఫీసుల యందును, ట్రస్టీ నేనింగ్గుబ్యాంకుల యందును భవ నిశ్చేపము లు వృద్ధియైనది. 1918 సం॥పు మొదటి నాలుగు మాసముల యందును చిన్న చిన్న నిశ్చేపములు నిశ్చేపించినభవము 6525304. పానులు 1917 సం॥ అక్టోబరు నవంబరు డిశంబరుమాసముల మా సము నకు 1205583 పానులు మూరమె నిశ్చేపింప బడి యున్నవి. సమరారంభమున ఆంగ్లదౌర్జన్య నెక్కువై యి గలవ్యక్తులసంఖ్య. 345100 మాత్రమే. వర్తమాన 167½ లక్షలనుండి ఏదియో యొకవిధమగు నెక్కువై పత్రముల కలిగియున్నారు.

నర్ రాబర్టుగారు తెలుపించిన యంతయులను సూక్ష్మ

డెయిలీ క్రానికలు పత్రిక యిటులవ్రాయు చున్నది:— సంగ్రామ స బంధమున ఆంగ్లేయు లెన్ని యెనిధముల భవ మును తెచ్చించుచున్నారు. ప్రాన్యనందలి అమెరికా మెనికుల కాంగ్లేయులు దుస్తుల నొసగుచు ఫిరంగులు తప్ప తక్కిన ఆయుధములను సప్లయ చేయుచున్నారు. ఆంగ్లేయులు 1917 సం॥ డిశంబరు మొదటి తేదీవరకు మిత్రమునందలి 11860 లక్ష లున్న అధినివేళములకు 1750 లక్షల పానులను యగముల నొసగియున్నారు. అనుదినమున్న బ్రిటనుదేశము 7 వేలబలము న్ను 30వేలటన్నుల సప్లయలనున్న ప్రాన్యదేశమునకు రవాణా చేయుచున్నది. ఆంగ్లదేశపునాకలు 1917 సం॥ ఆగష్టు మాసాంత మునకు 180 లక్షల నైర్యములను సమద్రములవైకుండి గవ్య స్థానములను జేర్చి యున్నవి. ఈ నేలలయందు 3500 మంది మాత్రమే నప్లమై యున్నారు. నాకాదశములవచ్చు చుండిన కార్యములు దేశముల పొకద్రువ గాంచకుండుట విచారకరము. మిత్రమునందలి వారిసాకలుగాక, రోతులు నాకానిర్మాణ స్థాన మున సమరారంభమున నుండియు 31470 నాకలు మరచుత్తు చేయబడి యుండుట యిందులకు దాహరణము.

సాత్వమును వెంటనే ప్రచురించుట.

లండను, మే 28:— "మైము" పత్రిక క్రిందిసమాచారము తెలియజేయు. సిన్న ఫెయిసరులు క్రతులతో నేకీధ విందిరిని తెలుపుచు వారి నేరమును ప్రార్థన స్థాపించుచు నేకరించిన సాత్వమునందు కొంత భాగమును ప్రకటించుటకు దౌర్జన్యమునా రంగీకరించిరి. ఇంక నేమాత్రమును విశేషన ముండదు. ఈ యంతయు చాల మన్నితమైనది. సాత్వమునందు నిజమేయయ్యెను, అదిమెట్లు డెలసి కొనబడినదియు నపేక్ష జేయుమే యయ్యెను క్రతులతో లెట్టి సంగతిమెట్లు కనిపెట్టు బడినదియు గ్రహించుకదము. లండనుకు మరలిన నాటనుండి యు సార్థుగారు యధ్యుంతిగ్గుముగో చాల జోన్సిగ తిరుగు లాచుచుండెను. కేసుబలమునబాచి పరధానియు నతని సహ చరులను వెంటనే తగినకాస్తీ చేయవలయు నని నిశ్చయించి రని తెలియుచున్నది.

మిత్రమునందలి యాద్యుశ్యములు.

లండను, మే 28:— యధానంతరము ఆకర్షణకరము బడిన వైరుల సహాయార్థము జరుపబడిన అంతర్జాతీయసమావేశము ప్రార్థియునునపుడు కన్నాటు పుభువు గా రిల్లు చెప్పిరి. డెబ్బులెగిరి ఆకర్షణకరము బడిన వైరులకు ధారాక ముగ ఫించినిల నొసగుట రాష్ట్రసర్వమే యయ్యెను, రాష్ట్ర ధర్మమునందు నదియే కాదనియు, అది రాష్ట్రసర్వమున కొంత భాగమనియు నీ స భ యొ క్క ము భోక్త దేశము. డెబ్బులెగిరిన వైరులకు మగల స్వభూమిగ మొనరించువారు మరల సహాయ మొనరింపగలరు స్థితికెచ్చుటను సభవారి మహాద్దేశము. వైరులు స్వభూమియొకను ప్రార్థన వైరుల లించుటకు సాధ్యమొంతవరకు కీర్తియుక్తులుగ నుండవలయు ను; కలయు నేవారికి క్రొత్తవృత్తులం దభ్యాసము నొసగవల యును. యధ్యంగపువీరు యధానంతరము వాని కర్మాకు సారముగ విడిచిపెట్టుప్రార్థనపథి ప్రార్థనలొగినది. న్యాయ స్వాతంత్ర్యములకొరకు మిత్రమునందలివారును కలనదేశములను చేయకచేయిగ దోడయి నిలిచిరి. అట్లనే యధ్యభాధితులమరల యధాస్థితికి డెచ్చుటయందును వారిల్లే కలసి మెలసి పని చేయుదురు.

సాంఘిక వాదులు; యుద్ధము.

లండను, మే 28:— బర్లేయో సాంఘికవాదులు అంత ర్జాతీయసాంఘిక ప్రకటనమున కిచ్చిన ప్రభుత్వరము లండను చేరినది. క్రతులకలిగిన లండనునకు వచ్చిన అధికారప్రభుత్వ త్రములం దిదియే మొదటిది. అది ప్రకటనయందలి సామాన్య అంతయుల నన్నిటి నంగీకరించుచున్నది. రాష్ట్రపురస్కారాభి వర్షాటులలో పెక్కుంటికి సమ్యుతించుచున్నది. మేసిడోని యాను స్వాభావికముగ బర్లేయోకు కలపవలసి యున్నదని వాదించుచున్నను బర్లేయో మేసిడోనియాకు స్వాతంత్ర్యము నొసగ నంగీకరించుచున్నారు. జర్మను సాంఘికవాదు లిల్లే అనుకూలముగ ప్రభుత్వ త్ర మొనగదగిన వారునయ్యుచున్నారు.

లండను, మే 28:— ఇంగ్లండు బ్యాంకింగ్ చేపబడిన నేవనలు యుద్ధ పత్రముల మొత్తము మే 17 వ తేదీ నాటికి 6980 లక్షల పానులు. తపాలాఫీసు యుద్ధపత్రములకలన వచ్చిన మొత్తము 285 లక్షల పానులు. నేనింగ్గు బ్యాంక్ సర్టిఫికేటులు 1950 లక్షల పానులు.

ఇంగ్లండు బ్యాంకునందు సంస్కరణములు

లండను, మే 24:—హంకాంగ్ హంకాయ్ బ్యాంకింగ్ కంపెనీ లండనునందు మేనేజరుగానున్న గర్ చార్లస్ ఆడిన్ గారు ఇంగ్లండు బ్యాంకునందు గణ్యముగా నుండుటకు నిశ్చయపడిరి. ఇంగ్లండు బ్యాంకునందు సంస్కరణములకిది కుభ ముచకముగా నుండునని తలంపబడుచున్నది.

లండను, మే 24:—చార్లస్ హంకాయ్ బ్యాంకునందు చున్నట్లు, బ్రిటిష్ బ్యాంక్ యొక్క చాల మిలిటేరియన్ గనక ముందువారమునకు మరొక అవున్స్ వెన్స్ అధికముగ నీయబడును. అంతటితో వారమునకు రి బేన్స్ లు కాగలదు.

బ్రిటిష్ లను మార్పుకొనుట.

లండను, మే 24:—పార్లమెంటు మార్పుకొనుట నిష్పాదించుట మొదలగువానిని గూర్చి చాలామంది మార్పున జరగినట్లు నుత్తరప్రత్యుత్తరముల నడపుటకు బ్రిటిష్ పార్లమెంటు వారు తీర్మానించినది తెలుసుకొని తెలియజేయుచు. రాయ్ బారము తొలగింపు జేయబడునో ఇంకను నిశ్చయింపలేదు.

క్రూసరు జలాంతర్గామి ముంపుబడుట.

లండను, మే 24:—నాకా దౌర్భాగ్యములకు ప్రకటించుచున్నట్లు:—ఆంగ్లజలాంతర్గామి యొక్క 11-వ తేదీని కేట్రంటు విస్ఫోటు ప్రదేశమున కొన్ని నాకల నశించుచును జోతుయందెను. జర్మనీవారి క్రూసరు జలాంతర్గామి యొక్క 11-వ తేదీని కేట్రంటు విస్ఫోటు ప్రదేశమున కొన్ని నాకల నశించుచును జోతుయందెను. జర్మనీవారి క్రూసరు జలాంతర్గామి యొక్క 11-వ తేదీని కేట్రంటు విస్ఫోటు ప్రదేశమున కొన్ని నాకల నశించుచును జోతుయందెను. జర్మనీవారి క్రూసరు జలాంతర్గామి యొక్క 11-వ తేదీని కేట్రంటు విస్ఫోటు ప్రదేశమున కొన్ని నాకల నశించుచును జోతుయందెను.

మేకులకొట్టుట.

లండను, మే 24:—బ్రిటిష్ అమెరికా నావికా కర్మాలుములందెవ రెక్కుడు మేకుల కొట్టుచునని పందెము జడెను. పందెము చాల ఉత్సాహవంతముగ నుండెను. మోజె నమబాలో వాస్తవ్యుడు నిన్నటిదినము 9 గంటలలో 6,894 మేకులకొట్టెను. ఒక వారముతో జాలక్రిందట బాల్టిమోరులో నింతకంటె 1,019 మేకులధికముగ కొట్టుబడినది. బుధవారమునాడు కానూప్రాన్స్కోలో మోజెనుకంటె 265 మేకులు కొట్టుబడెను. మోజెనుగా రొక మోవిట్టగనందు పుట్టెనది. అందు నేయమంది ఆకురతో చూచు ప్రేక్షకులందరి. వారిలో నైనిక నావికా ప్రతిభలును గలరు. బాలోమేయ గారు మోజెనుకంటె 25 మేకులబహు మతి నొసగిరి. మోజెనుకంటె 25 ఆహారము పెట్టునిమిత్తము ఆడవాండ్రలో కొందఱు తమ ఆహారమునందు కొంతభాగమును మిగిల్చి వానిచ్చిరి. మోజెను మేకులు కొట్టినవారకు లాడుడు బాల్టిగారి మేట “లిటిబుడేడ్” అని పేరు పెట్టిరి.

బర్మాండు

లండను, మే 22:—సిన్ ఫెయిన్ రులలో నొక డెరు మాడిగానీ మా డ్రిడ్ డెల్లియలో నరెప్టు చేయబడెను. వేల్సు ఉత్తరభాగమునందలి ప్రాంగుచీడ్ల ననేకమంది నీవు ఫెయిన్ రుల్స్ నిర్బంధింపబడిరి. ఒక్క మాడ్లీ చియజా దొరసాని మాత్రము హాలోలో నున్నది.

బర్మాండు ముంత్రి.

లండను, మే 24:—బార్లర్ లాంగ్ గారు రాజప్రతినిధి అతిథిగా డెల్లియకు వచ్చిరి. దేశమునందు మరికొందఱని బంధించిరి.

బర్మాండు సిటి.

లండను, మే 25:—డెయిలీ న్యూస్ పత్రికా డెల్లియవిత యితెలిసిన ప్రకారము సిక్స్ థీసరులను ద్వీపాంతర వాసులకై పంపుటకు స్పెషల్ గారే కారకులని విరివి ప్రజలు తలచుచున్నారు.

ఫ్రాన్సు

ఫ్రెంచి బెలియములు

నాకింగ్స్, మే 24:—బెలియను సహాయ నాకల అల పూర్తిచేయుటకు ప్రెసిడెంటు విల్సన్ గారంగీకరిం

చిరి. బెలియను, ఫ్రెంచి వారలకు కాదునీక, ఆహారసామగ్రిలో సుగంధాంశ సమృద్ధిగా (గ్రూబ్) అమెరికా నుండు క్రాప్స్ లు నిశ్చయించుకొనెను. రాబోవు 90 దినములలో 9000 టన్నుల ఆహారసామగ్రి వంపబడును.

బెలియము

బెలియను ప్రకటనము:—లాంజెమెట్టు, మెర్క్యుల వద్ద భయంకరముగా అనోన్యస్ ఫీరంగి యుద్ధము జరిగెను.

జీబుజి ముట్టడి.

అమర్తూ, మే 24:—జీబుజి ముట్టడియందు నాకాక్రమమునకు సమీపముననున్న యుద్ధాంశరణముల నిలవ ప్రేరిపోయెననియు, క్రొవ్వి విమానకాలము పకిపోయెననియు 15: విమానములు భద్రానుయోగియు, ఒక చోటలు యుద్ధమున ఫీరంగి స్థానమును ప్రేరిపోయెననియు, తెలిపబడినది. జీబుజి ముట్టడి యొక్క ముక్క కొందఱు మైములు జీబుజికి వంపబడిరట.

హాలండు

జర్మను డిప్లొమెటులు.

అమర్తూ, మే 24:—బుధవారమునాడు హాలండును జేరిన డిప్లొమెటులు కొన్ని పశ్చిమరంగమునకు బోవుచున్న మిత్రమందలి నేనానాకలకుండి తప్పించుకొని వచ్చితిమని చెప్పెను.

జర్మను క్రొర్యము; డచ్చి వ్యాఖ్యలు.

అమర్తూ, మే 23:—డచ్చిడ తేదీనా యెల్లు ముంపబడినదియు వెలుపుడు డచ్చి నావికాపరిశోధనాధికారి నావికాసంఘమువారి కర్పించిన తమ వాత్సలమునందు జర్మనుక్రొర్యము తుంతక్యము కాదనియు, దుర్ని వారమునయు తెప్పిరి.

రష్యా

మాస్కో, మే 22:—టిట్లెను వార్తాపత్రిక ఇల్లుబ్రాయుచున్నది:—తురుష్కలను కర్మలను పెర్షియాను ముందున కరిగి నుజులూకును, యుర్కూ సున్నునకు డచ్చి ముందును ఉష్మానును ఆక్రమించు కొనిరి.

అమర్తూ, మే 25:—రుష్యానుండి మరలిన జర్మనీ టైడి చెప్పినకథనమును “వాసిస్టి జయిటంగు” పత్రిక ప్రకటించుచున్నది. అట్లే జనరలు కార్మిలాపు, అల్లెపు గారలకు ఫిబ్రవరి 26వ తేదీన మువో ట్రెయిన్ వద్ద బోల్షెవిక్కులు చంపుచుండగా జాచెను. ఇద్దఱును తుపాకులతో గాల్పబడిరి. ఇది నిర్ధారణచేయబడలేదు.

పోలీసు నిరాయుధుల జేయుట

లండను, మే 24:—మాస్కోనుండి 17 వ తేదీ నిల్లు తంతియ్యచున్నది. కీపుకుండి ఒక వార్తాపత్రిక ప్రకటించి ఇల్లు తెలుపుచున్నది:—కీపుడగ్గరను పోలీసుల రెండవ నైపుమును 24 గంటలలో విడదీసి మైకుల నిరాయుధుల జేయవలయునని జ్యూరు బుత్తరపు నొసగిరి. కాని అచటి అధికారి తిరస్కరించెను. అంత జర్మనులు పోలీసు నెడించిరి. పోలీసులు వారి నెడించిరి. ఫలితమేమైనదియు నింతవరకు తెలియలేదు. ఒక్కొక్క ప్రక్కను 15000 మంది యుండినయు ననేకమంది మరణించినయు తెలియుచున్నది.

లిటోవిక్కునుండి ఇల్లు తెలుపుచున్నది:—మిక్కు దొరతనముననున్న పోలీసుల జయనరీలను నిరాయుధుల మెనరింపవలయునని బవేరియా యువరాజు లియోపాల్డు గారు తుర్తువు నొసగిరి.

నార్వే

నార్వేవారి ఓడను ముంచివేయుట.

క్రిస్టియానియా, మే 22:—నార్వేవారి చేపలపడవలను జర్మనులు విశేషముగ ముంచివేయుటకు గూర్చి అనేకులు అనేకవిధముల ఫిర్యాదు చేయుచున్నారు. ఈవిషయమును గూర్చి టెన్ నుత్తరప్రత్యుత్తరములు జరుగుచున్నవని విజ్ఞప్తమున తెలియజేసెను. మన చావల వ్యాపారము నిర్లొతకాలము వారు నునయోదల ముంచివేయుచున్న జర్మనుల కిచ్చివేయుచునని ఒక ప్రతినిధి చెప్పెను.

జపాను

స్వీడను ముంత్రి.

లండను, మే 24:—టొక్యోనుండి “యెయివీన్స్ పెన్సున్” కిట్లు తంతియ్యచున్నది:—స్వీడను ముంత్రి ఎం. వాలెంబర్గ్ గారు 14 వ స్వీడను నావికాబలలో గలనీ బయలుదేరి పోవుచున్నది. వెస్ట్ ముండి వెస్ట్ విధముల నానోవింక సాగిరి. తటస్థిత్యమున విశోధముగ నుండు నేరములలో పింపబడినది. ఎం. వాలెంబర్గ్ గారు బయలుదేరినపుడు రాజకీయవేత్త రెన్యన్ ను స్వీడనువద్ద నుండలేదు.

అసియా

చీనా జపాను రాష్ట్రముల సమాధానము

పీకింగ్, మే 22:—పీకింగ్ నుండి యెల్లు తంతి వార్త వచ్చినది.

ఈ నెల 16 వ తేదీన చీనావారికి జపానువారికిని సంధి జరిగినది. జర్మనీవారు తూర్పుదేశముల యందు ప్రతేకింప నున్నామన నా ప్రమాదమును తొలగించ నుద్దేశ్యమున దొరతనములను కలసి పుచ్చేవలయునని వై సంధి ప్రకటన విధింపబడినది. ఆక్రమిత స్థానములయందు చీనావారు జపాను వారి కార్యవిధానమున తోడ్పడుదురు. జపాను వారిందులకు ప్రతిగ చీనావారి చర్యలను మున్నగువానిని గారించుచును సున్న కార్యములు ముగియగ నె ఆయా స్థానములను వీసుడుగ, చీనావారి రాష్ట్రమున కావల చీనావైపుముల నుపయోగించవచ్చును. ఈ యుద్ధ కార్యములయందు చీనావారి తూర్పు యువదారి నుపయోగించు నదియు మానునదియు ఉభయ దొరతనములును చేసి నిశ్చయించును.

చీనా జపానుల సంధి

లండను, మే 22:—చీనా జపాను రాష్ట్రములకు జరిగిన సంధి ఆంగ్ల దొరతనమువారిని సంతృప్తి పుచ్చెను.

సిచ్చీరియా; జపాను.

పార్సి, మే 22:—“ఎకోడిస్టోరి” పత్రిక చీనాజపాను సంధిని విమర్శించుచు నిల్లు ప్రాయమున్నది:—జర్మనీదేశము పశ్చిమరంగమునుండి సిచ్చీరియాకు కొన్ని దశమల సంవత్సరము దిన మాసన్న మగుచున్నది. చీనా జపాను దేశములకు సిచ్చీరియా వ్యవహారములను ప్రవేశించుట కొక్క ప్రెసిడెంటు విల్సన్ గారి మాటలే అద్దము గలిగించుచున్నవి. బోల్షెవిక్కులు రుష్యానునముల తెల్లంపు నిరాకరించుటవలన వారిల్లు ప్రవేశించుట రాజకీయముగ న్యాయముగ నున్నది.

ఆస్ట్రేలియా

కాంత మహా సముద్రదీవులు; ఆస్ట్రేలియా.

మెల్బోర్న్, మే 25:—ప్రధానమంత్రిగ పనిచేయుచున్న బాల్బుగారిట్ల నొక యువవాడను నొసగుచు, ఆస్ట్రేలియా యుద్ధ సభా ప్రతిభలు చూడెను, తుక్కుగారలు మిత్రమందలి రాజకీయవేత్తల కీరీతిని చెప్పుచు రని చెప్పి క్లాంత మహాసముద్ర దీవులనుండి వెళుకకు మరలుట యన్న ఆస్ట్రేలియాకును తమ్ములమున మిత్రమందలిని వివర్తన, నాకనమును గలంగ గలను. కాన నా దీవుల తమ స్వాధీనమున నె ఉంచుకొనవలయును.

డిట్రోయిటు, మే 24:—నావికాధికారి స్క్వాబు గారు మేముసమున ప్రితి (పరిచేము) దినమునకు నొక (10 వేల టన్నుల బరువుగల, నాకచొప్పన నిర్మితమగునది) చెప్పిరి.

అమెరికా

సేనావికయపు బిల్లు

లండను, మే 24:—అమెరికా సంయుక్త రాష్ట్రములందు యుద్ధవిషయకార్యద్య యగు జేడగుగాన సేనావికయపు బిల్లును సంస్కరించుచు తాముజనుప్రదముగా నునుగూర్చి కట్టి యు చేయుగలిగెనంతమందిని సమకూర్చుటకు ప్రెసిడెంటు కధికారి మొసగుచు బిల్లును జేర్చాడుచేసిరి. బిల్లును విడిచివేయు ప్రకారము 10 లక్షలమందిని మాత్రము తర్ఫీరుచేసి నిర్ణయించుటకు ప్రెసిడెంటు గారి కధికారి మొసంగబడియుండెను. సుస్కరణము ప్రకారము జర్మనీ నోడించుటకు 50 లక్షలమంది నైనను 100 లక్షలమంది నైనను ఇంక నెంతమంది నైనను సమకూర్చుటకు ప్రెసిడెంటు కధికారి మొసంగబడియుండెను.

దస్తావారి దాడి:—ఇటీవల కొండ దస్తా లాసరించిన దాడి వివరము లిదివరకు తెలియబడిన సమాచారమును దృఢపరచుచున్నది. దాడి దారులు సుమారు మూడు వారముల వరకు దలచుచుండిరి. వారు బానిసలను కోరికను, లాభాలను, బట్టెలను దాల్చిరి. అనేకమంది నాయకులనుండి, దొరలను వారినుండి జీతముల గ్రహించుచున్న వారు ముగ్గురుండిరి. దాడిదారుల సన్నము పుజలను గాని మరయే బ్రతిమలను పుజలను గాని బాధించలేదు. పల్లవు దుస్థాయి పట్టుకొనిన తమ భౌతికను విడపించు కొనుటయే గాక వాస్తవీలను నాకొనను గొంపోవుటయే తమ యుద్ధేశ్యమని వారు తెలియజేసిరి. సుమారు ౯౦ గురు కైదీలను పట్టుకొని వారు మరల కొండలకు బోయిరి. ఆకాత్రి వారు హతమైనదవద్ద పండుకొనిరి. అదివరకు వాముక్తిగదగి స్త్రీకులచే నాన్యతయొండెడిది. కొల్లపాను ప్రదేశమున కొంత రెండు కైదీమారము నందుడెను. ఈదాడిదారులు బ్రీటిషువారు పుజలవిద జరుపుటకేమాత్రము నుద్దేశించు బడలేదని దాడిదారుల పక్షపాలన గప్పవ్రతుచున్నది. పెన్నలనకు వద్దవారు తమకైదీలలో భాగ్యవంతుడును పలుకుబడిగలవాడు నగు లాహూరిబారను వానినిచంపిరి. అందఱులచటి గాజకీశా-దొర్లరి నుధ్యరత్తిగ వచ్చి ౨౦౦ రూపాయల పన్నుపరిహంగముతో నిలుపుకు రాజీనామాచేసెను. అధనమంతయు పల్లవాని కండ్లి కిచ్చుకేయుడెను. వెనెమిటి కేమియు నీచుబడిలేదు. అంతరితను చాలాకోపము నొంది వెనెతిర్రుకొన నీశ్చయించెను. కష్టమొనరి నారిపోయిన వైదీలు చెప్పినమాటల ప్రకార ము వెనెమిటిముగ్గురు సేవకులనపి తలపోబారెను నదిని వివరములునె చంపించెనె తెలియచున్నది. వరియద్దలు వైదీలు చెప్పించుకొనిన. ఇంతకననేకమందిగూడ తప్పించుకొనిరి.

ప్రథమ భీమవరము తాలూకా

మహాజననభ

రాయకుమరు, 25-5-18.

(ప్రారంభము)

అంధ్రరాష్ట్రవాంఛ.

స్వరాజ్యమునకు ప్రథమ సోపానముగా జాతీయవిద్య కై దేశమునందంతట ప్రయత్నములు జరుగుచున్నవి. భాషా ప్రయుక్త రాష్ట్ర విజయమున దేశభావలలో విద్యావ్యాపన కను ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయమునకును ఆంధ్రులలో పట్టుదల పెంచుకొనవలసి. ఆంధ్రులలో జనసభ యేషి రాష్ట్రవిద్య మును బోధించుచున్నది. పుస్తక భాండాగారములు అనేక గ్రామములలో నెలకొల్పబడి మాస్కోలను వాగ్దాతల కల కను జేయుతగినంత విద్యావ్యాపనకు సహకారిగానున్నది. హైందవదేశముయొక్క భావిస్థితి భాండాగారాభివృద్ధి నను సరించుచుండగలదు. ఆంధ్రదేశిక ప్రతికను మిక్కిలి వ్యవసాయ ప్రయాసలకోర్కె నిర్వహించుచున్న శ్రీకాశీనాథుని నాగేశ్వర రావు పంతులుగారు ఆంధ్రోద్యమమునకు ప్రోత్సాహములుగ నున్నారు. బంధులలోని మనదపల్లిలోని జాతీయవిద్యాలయ ములను దేశమునందంతట వ్యాపించుచున్న రాజీవారకాలలు పంచమ సారథులను విద్యాభివృద్ధికి సహకారులై యున్నవి. ఆంధ్రసాహిత్యపరిషత్తు విజ్ఞానచంద్రికా మండలి మొదలగు సంఘములు దేశభాషాభివృద్ధికి నంతయు శ్రమపడుచున్నవి. భాషాప్రయుక్త రాష్ట్రమునకు శ్రీ కేశవశర్మగారి యాత్మేంద్రుల వనపట్టణమున కార్యవీరులకు సహాయకములుగ నున్నవి. మన తమిళసోదరులు స్వరాజ్యముపట్ల ఆంగ్లో యిండి యనులు కనబరచు ప్రేమనే ఆంధ్రరాష్ట్రమునకై కనపరచుచున్నారు. ఇది సహజము. కుటుంబపరిపాలనావిధిని కనిపెట్టడదిగ నవ్వకు జ్యోతిషాది తాదావిధముల యాజమాన్యము వహించియున్నందున నీవు పరిపాలన ఇంక కొంతకాలము నావల్లెలో నుండునని కోరుటయు అందువల్ల కార్యములు పాసగి న్యాయసభలకెక్కువయు చూచుచున్న లోకానుభవ పైన సంకతియేగదా. రాష్ట్ర స్వరాజ్యములపట్లను మనకట్టి ఆకర్షణగలములే గలుగుచున్నవి. రాష్ట్రాభివృద్ధిని సాధించుటకుమందే స్వరాజ్యసమస్యను సాధింపవలెనునని తోచుచున్నది. స్వరాజ్యమును పొందుటకు ఆంధ్రరాష్ట్రవాంఛ ఆకస్మికమయినది. న్యాయసమస్యనుచూచునది.

ప్రవాహకేంద్రోద్యమము.

సముద్రమధనమున విడుమున అమృతమునుబహుళుదేవ గుల యుద్ధములకు మును స్వరాజ్యవాంఛయు స్వరాజ్య వాంఛకల్ల ప్రవాహకేంద్ర సమస్యను ఆంధ్రరాష్ట్రవాంఛ యు బయలుదేరుటకు గన్పట్టుచున్నది. ప్రవాహకేంద్ర అను పదమునకే మెక్కువగా ఆశ్రయ గలదు. ఈ యుద్ధమును కేవలము స్వరాజ్యకేంద్రోత్సాహము ప్రవాహకేంద్రసంఘము లుపయోగపరచిన తిరుపతి. కాని ఈయుద్ధమును గుండురించిన వేదావిశేషమును జూచిన తెరచాటున తెల్లబొమ్మయిందే కీలు త్రిస్సమిట్ట కిందరహమనించుచున్నారు. కొందరిది నాయుడై కిక్కిరిస్తూ నిర్మాణమునుచున్నారు. క్రియతో ప్రవాహ కేంద్రము ప్రధానముగా నేర్పడిన యుద్ధమును జన్మింపవలెనని ప్రవాహకేంద్రము గురించి ప్రాయము మేయప్రసంగమే నాలుగు. విరుద్ధమైన ఇరువులను ద్వేషించుట కేర్పడిన యెడల అది క్రైస్తవకాలములో సంభవించగలదు. తమ లాభము నేచూచుకొని యిరువులను కష్టపెట్టముల పాలుచేయువారల కొంతకాలమున కాకాభంగు లగుచున్నారో అటులే నే ద్వేషప్రవాహకేంద్ర యుద్ధములను సంఘమును విశేష కాలము భాగంబులను. ప్రవాహకేంద్రమునకులే సంకీర్ణమును చున్న రాత్రి జాతీయాలను పంచమసారథులను ప్రవాహకేంద్రముల సంకీర్ణము బూనుకొన్నచో పున జాతీయవిద్యమును నశించిన వ్యర్థములను పునర్నిర్మాణ జేయుటకు తమ విరారుకాలము నుపయోగించుటగలదు. అందువల్ల కీడులో మేలగును. పర్యవసానము: ప్రవాహకేంద్ర సంఘములలో విద్యవ్యాపించి ద్వేషభావము నశించి తుదకు స్వరాజ్యప్రాప్తిని జెందుట కన్ని సంఘములను విశ్వము కాగలవని నమ్ముచున్నాను.

నిరంకుశాధికారము.

ప్రస్తుత రాచకేసురీశ్వరిని 1907 సంవత్సరము నందలి స్థితిలోబోల్చి చూడండి.

“ నిరంకుశాధికారము కలిగించు కష్టములనెల్లు సమర్థి చేయుగలము. మనయందలి యజ్ఞానమును బోగొట్టుట దెలియక అధికారము గలిగించుకష్టము లడంచునదియు నదియే. మనకు విద్యుల్ల సహజముగ మంచికార్యములేదు. కాబట్టి మనము బూనినవని మంచిదా చెప్పదాయము సంకతి మన మాలోచించవలెను. రాచకేసు నిరంకుశాధికారమును మంచికార్యములందుంచుట చాలా కష్టమైనది. జనాభిప్రాయమును గ్రహించు రాచకేసు కష్టములను కలిగించును. ఎవ్వరైనా జనులు కేవల మజ్జానులకాక ఆప్యదే నిరంకుశాధికారముల బలము తీసింపసాగును. రాజాను ప్రజాను కలిపిన నోక కై సేర్పడుచున్నది. అట్లే కై ప్రాముఖ్యమునకు నొకటికై అన్ని కై దేశ వారికై హేచ్చులనుబోయియున్నది. తేనియెడల ప్రాముఖ్య క్రిందులగును. ప్రవాహకేంద్రమును బయలుదేరు కేవలములందరిం కుకాధికారముల కష్టములుగలిగించినయెడల కేవలము కేవలము మనకు కలిగించును. అనగా ప్రజలబలము నణచివేళ వారు చేయు ప్రయత్నములకల్ల ప్రాముఖ్యమునుబోయియున్నది. ప్రజలలో సంకీర్ణమును బంధించుటకు వాటికైకేకలకు లోకవైపు ననే సమానము చేయబడుటకల్ల రెండవవైపు ప్రాముఖ్య నిరంకుశకై చలనము కలుగుటలేదు. కాని ప్రజలలోని అంతరి కలవాములు మానుటకు ప్రయత్నములు జరిగి వికృతములు హేచ్చులంద నిరంకుశ ప్రభువులకు కష్టము గలుగుచున్నది. కొన్ని నిరంకుశ ప్రభుత్వములు ఖచ్చమునే యాధారముగా గొని యున్నవి. కొన్ని కష్టమును, మతాన్ని ప్రజలలోని యంతరి కలవాములను ఆధారపరచుకొని కాలము గడుపుచున్నవి. మన ఆంగ్లేయులు మొట్టమొదట మన దేశమునకు కష్టమునమిత్తము నచ్చి మన యంతరికలవాములు జూచి యిచ్చుట ప్రవేశించిరి. కొంతవరకు ఖచ్చమును కనపరచుచున్నారు. కాని మనకు కలిగిన, కీటులు ప్రాగమైకొనిరి దేశభక్తులసంఖ్య హేచ్చి. దేశభావమును అన్ని మతముల వారాయును ప్రవేశించి నిరంకుశాధికారముల కాయాసమును కలిగించుచున్నది. నిరంకుశాధికారముల కలిగించు కష్టములన్నియు క్రియముగ వారాయుటకు మార్గశక్తికి చీకటి నశించి నటుల మనవిద్యుత్తు బోయి వారు మన స్వరాజ్య పరమాధికి అంతరాయములను కలిగించును. అట్టివాంకేంద్ర ప్రాముఖ్యముల కష్టములను చరింపజేయుచుండును.”

నిరంకుశాధికారము.

వాక్యముల కేనాడు స్వాతంత్ర్యములేదో అనాడు మన దేశమునకు కష్టమిది ప్రాంతమైనదని తలంచవలెను. శిక్షా స్వస్థిప్రకారము హద్దుమీరవారిని దండించవచ్చును గాని దేశభావమునకు భంగకరముగ జేయుటకు వాగ్దాతవారి కార్యములు జనులలో ఆందోళన గలిగించగలవు. నిరంకుశ కార్యములు లేనిదో ఒకప్పుడు ప్రజలు హద్దుమీరుదురని ప్రభుత్వమువారు తలంచవచ్చును. కాని నిరంకుశము ప్రారంభమైన వెంటనే యాందోళన అధికమై నిరంకుశపదజలసిన విషయమున కెక్కువ వ్యాప్తి కలుగగలదు. ఒకప్పుడు నిరంకుశము వల్ల నూతన సమస్యలు బయలుదేరును. విసేటుగారి నిర్బంధ ప్రవాసమునకై యాందోళన బయలుదేరి సాత్వికనిరంకుశము అంతరించినది. బంగాళా విభజనకల్ల బహిష్కార పద్ధతి తలచూపినది. అనేక యితర కష్టములను కలిగించును. నిర్బంధవాసపు కేటులకల్ల దేశములో నశాంతిగలదు. దానిని బోగొట్టుటకై యెక్కువ ప్రయత్నములు దేశమందంతట జరుగవలెను. అందులో మన ఆంధ్రయువకులలో ఒకరగు దర్శి చెంచయ్య శ్రేష్ఠిగారి నిర్బంధమును గురించి ఆంధ్రులెక్కువగా శ్రద్ధుచున్నారేకలెను. తిలకు మొదలగు వారికి ఆంగ్లేయదేశమునను నిరంకుశములకల్ల ప్రజలలో కలరము హేచ్చిని. స్వరాజ్యదిక్ష అధికమైనది.

అభివృద్ధికి ప్రతిబంధకములు

ఉద్యోగ నియామకములు చట్టనిర్మాణము ప్రవాహకేంద్రమును ప్రభుత్వము తమ ప్రతినిధులకల్ల నడుపగలగుదురో అప్పుడు మనకు కొంత శ్రద్ధము చీకైన దనవచ్చును. స్వరాజ్యమునులభిసాధ్యమని తలంచవచ్చు. మనమిత్రుల మనశ్శత్రులగుచున్నారు. మనప్రేమలెట్టి మనకన్న బాడుచుకొనుచున్నాము. ఇందుకు కొందరు స్వలాభాపేక్షపరులు వెళుకనండి తాళము జేయుచున్నారు. వారిని బాగుగా తెలిసికొనుడు. ప్రాంతాధికారమునామన మన యభివృద్ధికి గలిగిన యంతరాయములను గ్రహించవచ్చును. ఆంగ్లేయులు ప్రభుత్వమును బట్టు నేసికొనుట సేర్పకొని యంతరికలవామును పొందిన వెంటనే మనదేశపు సగులును బహిష్కరించిన పద్ధతి మొదటిది. అం

దుకు వారు చట్టములు చేసిరి. అభిమానసంఘములేర్పడి తీర్మానములు చేసికొనిరి. బహిష్కారాయుధమును మనమీద నుపయోగపరచిరి. అయ్యది ఆంగ్లేయ రాచకేసు ప్రపంచమునందు మనయొక్క శైలివాంఛ. డిఫో 1708 సంవత్సరములో హైందవపరిశ్రమలకల్ల తియ్యగారు బట్టల నాణాకు మన వ్యాపారముల నశింపజేయుచున్న దనెను. ఎడింబరో సంఘమువారు మాదిగప్రయత్నము ఫలించినవారిని బహిష్కరించుటకు తీర్మానించిరి. ఇది 1775 సంవత్సరములో జరిగినది. 1700 సంవత్సరములో ఆంగ్లేయులెవరును మనదేశపు విభజనయిన కష్టములను ఫలించుకూడదని ఆంగ్లేయదేశములో చట్టము చేయబడినది. సాధారణముగ స్వలాభమును బోగొట్టుకొనుట కిచ్చగించుట స్వాభావికధర్మము కాదు గనక మన ప్రయత్నముల కాటంకములు గలుగుటకు ముఖ్యకారణము లారయవలెను.

1888 సంవత్సరములో సివిల్ డిస్ట్రబ్యూషన్ థానములలో ఆంగ్లేయులకు హైందవులకు సమానసత్తి కల్పించి చట్టము చేయబడినది ఆంగ్లేయులు వెట్టింగోల రెండవది. సర్ బాను ప్రాప్తి యీ విషయమును గురించి యిట్లు వ్రాసినాడు: “హిందూదేశమునందలి యాభివృద్ధి ఆంగ్లేయులలోను ఈ చట్టము అధికగ్రహమును కలిగించెను. అది యెంతవరకు పోయినదనగా రాజకీయపరిస్థితియందు చెక్కు ఆందోళన కలిగించుట స్థితి యేర్పడి అప్పుడో హైందవులకు ఆంగ్లేయులకు కలిగిన వైషమ్యములు అనూములు విరోధములను కలగవచ్చును.” ఈవిధముగ ఆంగ్లేయులను నివేళికోర్టుల చట్టమునకు లోబడినందున ఆచట్టమును కల్లచట్టము అని ఆంగ్లేయులు గొప్ప ఆందోళన గలిగించిరి.

బంగాళావిభజనమప్పుడు స్వదేశీకర్మప్రోత్సాహము నకై హైందవులు చేసిన ప్రయత్నముల కట్టి అంతరాయములు గలిగినవో మీరెలింగిన సంకతి స్వానుభవములలోనిది అది మూడవసంకతి. ఎవిధముగనైన ఎక్కువపదవి లభించవారు ఆపదవిని కదలుటకు చిక్కులు సంభవించినయెడల యెంతో పట్టుదలతో తమపదవిని నిలుపుటకు ప్రయత్నించుట మానవకోటిలో యాచుచున్నాము. రోజున్న అను సుప్రసిద్ధ ఆంగ్లేయచరిత్రకారుడు వ్రాసినప్రకారము స్వాతంత్ర్యము సామ్యము ఖచ్చ వెట్టివారు హైందవభూమియందు స్వదేశీకర్మప్రోత్సాహ మునకు వారికనుయిన కష్టపడుట నిశ్చయమేగదా. ఇది సంవత్సరములకల్ల ఆంగ్లేయకర్త సంఘములవారు, ఆంగ్లేయప్రతికాధిపతులు, వారి మిత్రులు మన స్వదేశీకర్మ కల్ల యాటంకములు గలిగించినదియు పల్లెలలోనివారికి బట్టిలలోనివారి కంకె యెక్కువగా తెలియును. వార్తాపత్రికలు రష్యించుకొనువారిపేర్లు, భాండాగారముల సమస్యలపేర్లు, రహస్యవిచారణకు బాల్పడిన కాలము. పాపము శమించుగారో! అప్పుడును మన వార్తాపత్రికలో మెప్పుబడయుటకు తక్కువ ప్రాతలకు దిగిరి. అదియొక కాలము.

ఇప్పుడు స్వరాజ్యవాంఛ జనులలో బలించి స్వరాజ్య సంఘములు దేశమునందల్లకొనుటలో చిత్తసంక్షోభము చెందిన ఆంగ్లేయులు కొందరు వార్తాపత్రికలలో వెర్రిమొర్రివారలకు పిచ్చుక చెదిరింపులను గడంగిరి. ఇది నాయకవిషయము వాదనాహాసము. బిసెటును నిర్బంధించునంతవరకు నోక విధముగ వ్రాసి వెంటనే మహాసముద్ర సర్ సుబ్రహ్మణ్య అత్యుగగారు నిలువబడి సంక్షోభము కలిగిన సాత్వికనిరంకుశ విప్లవులు పాడగట్ట ఆపత్రిక తేలిగి నిర్బంధనిర్బంధమున కొన్ని మార్పు లవసరమని వ్రాసినవి. ఈ వ్రాతలు 1906 సంవత్సరములో డెల్లీను పుత్రికలు వ్రాసినసంకతి భూకమునకు చెచ్చుచున్నవి. “లాంకామైసరత్తములు వెంటనే హద్దు మేటువారిని ప్రార్థించి హిందూదేశములో ప్రభుత్వము ఆచరణలోనున్న బంగాళా విభజన పద్ధతిని మాన్పించునని కోరుటకు సంసిద్ధులైయున్నాను. దీనికి కారణము హిందూదేశములోని స్వదేశీకర్మ పద్ధతి లాంకామైస వ్యాపారమును దిగ్గునాచేయు చున్నది.” మొదట పుత్రికలుపుటకును తరువాత మార్పులకును స్వలాభాపేక్షయే నీని ప్రేరేపించుచున్నది. మనమాయుధమును మనలో నిర్మమెంటువారికి హైందవులు అనూములు కలిగించగల్గుదు. కాని ఇండియా కాన్గ్రెస్సుగారు ప్రశ్నకము మన కొరికనే స్వరాజ్యమును గురించి చెలిసికొనుటకై మనదేశము నకు వచ్చి తిరిగి నురక్షితముగ తిరిగి సేవ చేయు.

యుద్ధమునుచూడే విధమునకు స్వరాజ్య మిచ్చుటకు నపుడు దీనిని మనమేల కోరకూడదు! ఇందుకు ముప్పుని సంకల్పములకు వైగాకాంగ్రమునాను అతేకాధియుల మనహక్కులను గురించి మనకు కావలసిన మార్పులను గురించి ఆందోళన

చేయుచున్నారు. జిల్లాసభలు ముఖ్యముగ మనజిల్లాలో నడచియున్న పనిచేయుచున్నవి. కాని 1906 సం. లో దాదా భాయి నాగోజీగారు ఆంధ్ర స్వరాజ్యపథకమున బోధించుటయే గాక సుకమాంతరము మానవలదని కానించుకొనిరి. అప్పటినుండి స్వరాజ్యమునకు అందు సోపానము లనందగిన దేశభాషాభివృద్ధికిని భాషా ప్రభుత్వ రాష్ట్రాధికారమునకును దేశ మందు వ్యాప్తికలిగినది. స్వతంత్రసామ్రాజ్యములో కాంగ్రెసు మాన్యుటకును కొన్ని పద్ధతులకు గవర్న మెంటువారికి నివే దించి యున్నది. ఇట్లుండ బి.సె.యి.గారికి క్రియ తలకు గంధి మహాశయుల సంకల్పనీకులను దేశమున బహుళముగ వ్యాపిం చినది. మనకు రాగల కొన్ని అంతరాయములు వచ్చినవి. కాంతివాదా వగలమునకు కలగరముగలిగినది. దేశమాపాదపు ప్ర కము సంచలించి. ఇట్లును హైదరాబాదు స్వరాజ్యము కలు గుటకు ముఖ్యముగ భాషమును పొందువారు ఆంగ్లేయులేయై నను అధికారవ్యవస్థనుండి మాన్యుటకు వారిలో కొంత కలవర మునకు కాగిన మేర్పాటు కనబడెను.

ఇప్పుడు మనము పంచదరంగములో నున్నాము. ఇటీ వలి ఢిల్లీ సమావేశము మనకు శ్రీ ప్రకరముగ లేదు. మనకుటే పో గాండ్రుట! పశ్చిమదరంగములోని యాంత్రిక పంచదరంగ మునకు సహకారియైనది. మంటాగ్యుగారి రాక మనయాశల నుద్దీర్చుచోను మన ఆంగ్లేయ సోదరులను చుట్టొందరిని చీకాటపరిచినది. మసిబూసిన మారేడుకాయ చందమున ఏవోకొన్ని మాట్లెంపురంజనలంటిని మంటాగ్యు గారు మైడెక్ హాయపార్టీవారి నోదార్పటకు మన కొసంగింతనె మైమగ్నక మనము గవర్నమెంటునుండి దృష్టియించకలేము. ఈ మధ్యలో మెయిలుపత్రికయొక్క పాటకు మితిలేదు. మన వారిలో కొందరు మన అభిప్రాయములకుంచి కొంతవరకు భిన్నులై స్వరాజ్యపద్ధతిలో కొన్ని మార్పులు గావలె ననుచు న్నారు. అటులేదు చూచులేదు కొడుకుపేరుకు తగాదా. స్వరాజ్యము లభించిన తర్వాత వెళకబడియున్న సంఘములకు కావలసిన ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్య సుసవ్యునుండి యొందింప వచ్చును. ముందుగా మనలో మనము రొట్టెకై పోరాడుట సమంజసమా. వర్తకవ్యవహారములలో ప్రాథమికదేశమును సంరక్షణపద్ధతి మంచియై అభివృద్ధి చెందినకొలది స్వేచ్ఛ వ్యా పారపద్ధతి యెటుల సక్రమముగనో అదేవిధముగ రాచకీకు వ్యవహారములో వెళకబడినసంఘములకు కొంతవరకు ప్రత్యేక ప్రాతినిధ్యము ప్రాథమికదేశము దశసరము. కాని అది విశేష కాలము నిలగజాలదు. అందుకల్ల వారి మత వైషమ్యములు కనించుటకు మారు మెరుగలవు.

సానిక స్వపరిపాలనము.

హిందూదేశ ప్రభుత్వమువారి తీర్మానము.

సింలా, మే 24:—హిందూదేశ ప్రభుత్వపు విద్యారాఖ కాను స్థానిక స్వపరిపాలనాభివృద్ధి కొరకు ఒక గొప్ప తీర్మా నమును ప్రకటించిరి. పురపాలన సంఘములందును గ్రామ బోర్డులందును ప్రజలచే పెన్నుకొనబడువారి సంఖ్యను వృద్ధి చేయుటకును, స్వల్ప సంఖ్యాకులగుల సంఘముల ప్రతినిధులను ప్రభుత్వమువారు నియమించి స్వల్పసంఖ్య ప్రాతినిధ్యమును గూర్చుటకును, ప్రభుత్వోద్యోగులను నియమించి వారికి వోటుల నిచ్చి అధికారము లేకయే వారి అనుభవముల లాభ మును బొందుటకును ఈతీర్మానమును శిఫార్సు చేయబడినది. తిరుగు వర్గము లు గల వారికిని ఎన్ని కొ ను స్వాతంత్ర్యమును వృద్ధి చేసి కేటు చేయగ వచ్చినపుడు కనకాశము గలిగించుటకును ఏర్పాట్లు చేయబడును. ఎవో కొన్ని పురపాలక సంఘములు తిప్ప తక్కిన పురపాలక సంఘములకు అనధికార అధ్యక్షుని నియ మించుటకును, పెద్ద పట్టణములకు అనధికార (ప్రజానియుక్త) అధ్యక్షుని, అధికార పట్టణ నియమించుటకును గూడ శిఫార్సు చేయబడినది. ఒక పరిమితములకు పన్నులను చేయుటకును, పట్టణములకు తరహాచేయుటకును, ఏవో కొన్ని ఉద్యోగ ములకు తప్ప ఇతర ఉద్యోగుల నన్నిటికిని ఉద్యోగులను నియ మించుటకును పురపాలక సంఘములు, తాలూకా బోర్డుల కధికార మొనగబడును. పంచాయతీలకు గ్రామారోగ్య ము, గానియజనులవిద్య మున్నగువాని వై సధికారము గలిగి చిన్న కిలెలు, క్రివివలలు కేసులను నిర్ణాయించుటకు సధికార మొనగబడును.

యొద్దపహారాధము వీతామా రాజానాద్యుండి 10 వేల రూ. 2400 ము. ఇతర రాజానాద్యుండి 1000 రూ. లును వచ్చినవి.

వృత్తాంతములు

(0)

బొంబాయి ప్రభుత్వము వారు జూన్ 8 వ తేదీని మహావైశ్యవముండి పూనాకు వెడలుదురు.

రాజప్రతినిధిగారికి సహాయంతరంగిక కాన్వలర్స్ గ నున్న బి. జి. గోల్డు వి. సి. ఎస్. గారు ప్రత్యేకోద్యోగమున వెడలి పోవుచున్నారు. వారి స్థానమున 9 వ హాంబైరు దళమున నుండిన కెప్టెన్ బంజేయిక్ రిచెస్ అను నతడు నియమింప బడును.

బర్మానుందలి ఇన్స్పెక్టర్ జిల్లాలో పశుపాద్యము తగ్గు చున్నదని రంగూను తండ్రివాస్త్రయొక్కటి తెల్పుచున్నది. రెండు పురములం దా బాద్యము నిర్మూలించబడినది. ఇతర పురములందును కానిని నిర్మూలించుటకు పశుగోగ వైద్యులు ప్రయత్నించుచున్నారు.

మధ్యరాష్ట్రములందు (బీరారు సంస్థానములతోసహా) ఏప్రిల్లో 658 చుదిసేలలో చేరిరి. మధ్యరాష్ట్రములలో సేనలోచేస ఇతరరాష్ట్రముల సంఖ్య 129. ఏప్రిల్ నెల ఆఖ రువరకు 5868 చుదిసేలలో చేరిరి. ఇందు 4515 మధ్యరాష్ట్ర ములవారు 884 చుదిమధ్యరాష్ట్రములలోని ఇతర రాష్ట్రములు.

తెలంగాణలో తర్తల లపరిమితభాషములు బడయుచు న్నారని సివిల్ అండు మిలటరీస్టేషను పురపాలక సంఘమువారు మార్చెట్టు కెనుట ఒకపాక కట్టింది అక్కడ కిరసనాయులు కంపెనీ ఏజంటుచే కిరసనాయులు అమ్మించుచున్నారు. వంట చెఱుట అమ్మించుటకును ఒక కంట్రాక్టరును నియమించు చున్నారు.

అలహాబాదుయొద్ద రైలుబండిలోనున్న మిస్ గ్రాహం అను నామెను క్రిందికి త్రోసి ఆమెమాతృకు కారణముయ్యనని చెప్పబడిన కేసు 28 వ తేదీని విచారించి మేజిస్ట్రేటుగారు బులాండ్ మో సోలీసు నూపరింపెంబెంటుగానిని, లక్నోలో పోలీసు స్టేషనుగానున్న మషరత్ ఆలీగారిని పరిశీలించి, కేసు ఇంకను జరుగు చున్నది.

కలకత్తా యందు సామాన్య దినోత్సవము జయప్రద ముగ జరిగినది. కోర్టు, పాఠశాలలు, కళాశాలలు, ప్రభుత్వ కార్యాలయములు మూసివేయబడెను. ప్రభుత్వాధీన మందిర ముల మీదను, విదేశీ రాయబారుల కార్యాలయముల మీదను నానల మీదను పతాకములు కట్టబడెను. కొందఱు పాత కాలల బొలురు నగర సంకీర్తనము గావించిరి. సామంత్రమున నొక బహిరంగ సభ జరుపబడెను.

కలకత్తాలో సెక్ శ్రీ ఒక కార్యాలయమునందు ఉ ద్యోగురాలుగ ప్రవేశించి కార్యాలయమున సెక్సని యుద్ధ కార్యము కొరకు విడుదలచేసెనని తెలియుచున్నది. బాండ్మెన్ కామెడియన్ కంపెనీయందు చాల కాలము పనిచేసిన మిస్ నోలీయాలి అను నామె కలకత్తానుందలి ఒక పెద్దకంపెనీకి ప్రతినిధిగ ప్రవేశించి వాణిజ్యజీవనము ప్రవృత్తమింది ఇతర శ్రీలకు మాగ్దర్మకురాలయ్యెను.

డాక్టరు నాయుగారు—బొంబాయి క్రానికలు:— “జన్మిను” పత్రికాసంపాదకులగు డాక్టరు నాయుగారు ఇం గ్లాండునకు బయలుదేరిరిని బొంబాయి క్రానికలు పత్రిక ప్రక టించు చున్నది. హామయూలు ప్రతినిధుల మగల సంపుటయో నాయుగారిని పిలిచివేయుటయో చేయవలసినదని ఒక ప్రధా నవ్యాసమున నది వివర్ణించుచున్నది. అతడింగ్లాండున కేలబోవు చున్నదియు దొరతనమువారికి తెలియకబోయి యుండదు.

శ్రీయాశ్చరిత్రము:— ఇది విశాఖపట్టణ వాస్త వ్యులగు పాడుగు రామబ్రహ్మయ గారిచే రచింపబడిన 6 అంకముల నాటకము. శైలిసులభము. నాటకాంతమున కొన్ని సంగీతములు జేర్పబడినవి. కథ రమణీయముగా నున్నది. వెల 0-8-0; వలయువారు అగ్రహారపు నూర్యనారాయణ (అనందబాల సరస్వతి ముద్రాక్షరశాల ప్రాప్రయిటరు విశాఖ పట్టణము) గారికి వ్రాసవలెను.

ట్రాన్స్ మిగ్రేషన్ కమాండరు కేసు

కెప్టెను, టి.ఎం. డిల్లెక్ అను బ్రాన్స్ మిగ్రేషన్ కమాండ రు తననాకవై క్యార్టరుమాప్తుగా నున్న ఒక చై నాదేశీయు ని మాతృచేసెననిన కేసు కరాచీయందు 28వ తేదీని విచారంప బడినది. కడచిన నెల 26 వ తేదీని కెప్టెను మంతెన మీదికి వచ్చి చూడగా ఎవ్వరో పాడుచుండినట్లు వివరబడినది. రెండు గంటలైనతరువాత కెప్టెను మగల అచ్చటికిరాగా మరల ఎవ్వ రో పాడుచుండినట్లు వివరయ్యెను. అప్పుడొక చీకటికంటిని నాకను చాటోపుమండెను. అంతట పొగమంచు దట్టముగ క్రమియ్యనట్లుయ్యెను. ఇదిచూచి కెప్టెను భయపడినట్లునాటి నాక ను పట్టుకొని నాకమీదికి వచ్చె ద రే మె య ని రెం డ వ ఉ ద్యో గి తో చెప్పి చాల జాగ్రత్త గ చూచుచుండెను. అంతట అతడు మంతెనమీదికి తనగదిలో ఒక రంగ్రములో నుండి తొంగిచూచుచుండెను. ఇంక కొంతకాల ములో ఒక రివాల్వరుకట్టు వివరయ్యెను. రెండవనాకోద్యోగి క్రిందికిదిగి చూచునట్లునాటి ఒక చై నానాకు (క్యార్టర్ మాప్తు) తలలో రివాల్వరును గుండుతెగిలి క్రిందపడి యుండుట చూచెను. తరువాత మొదటి యుద్యోగి వచ్చి అతడు జర్మనదని తలచి చంపితినిని యొప్పుకొనెను.

28 వ తేదీని విచారణలో రెండవ యుద్యోగియు, ముగ్గురు చై నా జాతీయులును (నానికులు) సాక్ష్యము నిచ్చిరి. కరాచీ జూడిషులు కమిషనరు జూరివారితో యొందింపగా వారు ముద్దయు నిర్దోషియని చెప్పిరి. కమిషనరుగారు ముద్దయు కేసును స్థానిక ప్రభుత్వమువారికి పంపి ముద్దయని జాగ్రత్తగా నుంచుట వుత్తరువయ్యెను.

ఒక స్త్రీ మరు తగులబడుట.

రంగూను, మే 24:— రంగూను వాన్సులోనుండిన “సిటీ ఆఫ్ మెడిడ్” అనుస్త్రీమరుయై ఈ దిన మొకచోట నిప్పుంటుకొనెను. 5-వ కొట్టుగడ్డ నిప్పు గన్నడెను. ఆకొట్టులోని సామాను అంతయుండే తీసివేయబడెను. నాకోద్యోగియు ను గడ్డంగియును ముగ్గురు కూలీలకు క్రిందికి బిల్జుస్ సంపుయం త్రిమదగ్గఱకు పోయిరి. వారచటికిపోగానే అయంత్రము ప్రేలి వారికి గాయములుతగిలెను. వారు ప్రయాసముతోవైకిరాగలిగిరి. నాకోద్యోగి చేరుకాలి చర్యముడి చాలకత్తవెట్టెను. వారిని ఆసుపత్రికిపంపిరి. స్త్రీమరులోనుండిన వేరుసేనగ కాయల సరకు కాలిపోయెను. నివ్వనాపుయంత్రములు సహాయము వచ్చెను. ఈ స్త్రీమరులలో న్యాయాయుక్తుండి తూర్పుఆఫ్రికా, చెన్నపురి రంగూను కలకత్తాలకు సరకులనువచ్చుచుండెను. తూర్పు ఆఫ్రికాకు సంపవలసిన సరకులో పెట్రోలునూడ ఉం డెను. మధ్యాహ్నము 2 గం. కు నూడ స్త్రీమరు తగులబడుచు నేయుండెను. ఈ స్త్రీమరు గ్లాస్గోలోని జి స్మిత్ అండు సమ్మ వారిది.

ఆమస్తడము, మే 24:— ఇటీవలి వైమానికపు దాడి వలన 85 గురు మరణించిరినియు 87 గురుకు బెల్జులు తగిలిన వనియు కోలోనుగజెట్టు ప్రకటించుచున్నది.

మాస్కో, మే 24:—నోలులవిలువ ఇంతలోనే తగ్గుల దనిజెనుగారు ప్రకటించు చున్నారు. ఈ మాపదలైరులకు గురింతభయముగలిగించి వారిని వస్తువుల నమ్మనీయకుండ జేయును.

కోము, మే 24:—నావికాధికార ప్రకటనము:— బ్రిటి షువైమానిక భర్యము మే 20 వ తేదీని కట్టాకోవర్తనునై వై మానికాలయముల మీద బొంబులను వేసిరి. మంటలు పుట్టినవి. విమానము లన్నియు మరలినవి.

లండను, మే 24:—నిన్న రాత్రి పరాసువారిట్లు ప్రక టించిరి అవీరికి దక్షిణమున కొన్ని పట్టణములందు అప్పుకు ఫీరం గి యుద్ధము తీవ్రముగ జరుగుచు వచ్చెను పదాటి దళములను మాత్రము యుద్ధము జరుగలేదు. మే 15, 20 తేదీలవధ్య 11 జర్మను విమానములు నేల గూల్చబడియెను. మే 20 తేదీ రా త్రిందినములు మావైమానికులు, నెంటు క్వెంటికు, ఫాయసు, టె ల్లిసీరు ప్రాంతములందును, వెగోసీ, రోసియరీసు ప్రేషనులమీ దను, పల్లె సెల్వీకర్తనుందు వై మా ని కాల య ము ల మీదను 17 టన్నుల బొంబులను ప్రయోగించినవి. మే 21 వతేదీనాటి రాత్రింబన్నవారు 80టన్నుల బొంబుల నాప్రదేశము లందును ఇంక లిల్లెయోబాయిజు, హైరియాను లికేలో, బాల్నాయి లందునుగూడ వేసిరి. ఇట్టివైమానికము నిందుజేరిరి.

ప్రజాభిప్రాయములు

I

ఆంధ్ర రాష్ట్రాభివృద్ధి సభోపసంఘము.

ఆయా, వైసంఘమువారి సభ యానెల 30 వ తేదీ సాయంత్రం 6 గంటలకు కడపపట్టణములో కిక్కిరింపు రావు పంతులుగారి గృహమున సమావేశమగును.

విషయములు:— 1 ఆంధ్ర రాష్ట్రాభివృద్ధి సభోపసంఘము వరు (All-India Congress Committee) కొరకమున్న సభ్యుల నెన్నుకొనుట. 2 బ్రిటిషు కాంగ్రెసు కమిటీవారికి పంపవలసిన మొత్తములో ఆంధ్ర రాష్ట్ర సభ్యులవారు చెల్లించవలసిన మొత్తము రు 1096-11-9 సమకూర్చు మార్గములు, 3 ఆవసరమగు నిధినివ్వవలయును.

కొండ వేంకటప్పయ్య, కార్యదర్శి.

II

ఒక మొలకపరుగు: బంగారుమొలకలు

ఆయా, గుంటూరుజిల్లా ధూళిపూడి గ్రామమునను గాను మేనేని చలయ్యచౌదరి గారు వారి తండ్రిగారిగు బసవయ్యచౌదరి గారి పేట ప్రవీణచంద్ర చౌదరు ప్రధాన ప్రతిష్ఠ సందర్భమున జూలై 1-వ తేదీన ధూళిపూడి గ్రామము లో చెన్నరాజుధానిలోని విద్యార్థులందఱు (విద్యార్థులు మాత్రమే) ఒక మొలకపరుగు పోటీపరీక్ష పెట్టి నిర్ణయించిరి. మొదట వచ్చువారికి నొక బంగారుమొలక ఒకండును, పోటీవారులు వెంటనే క్రింది చిరునామాయ దిగభాగ్యులు పంపవలెను. దిగభాగ్యులు గారు అందరు 31-5-1918 తేదీన యజమాని ధూళిపూడిలో కలసిపోవలసినది.

ధూళిపూడి, } మేనేని చలయ్యచౌదరి, గుంటూరుజిల్లా }

III

ఆంధ్ర విద్యాభివృద్ధి

ఆయా, కడప జిల్లా కలెక్టరేటున కలెక్టరగారున జరిగిన జేతయచోసభవారు, పదనొకండు యాంధ్రమండలములను, ఆంధ్రనాయకులకు భో. పట్టాభి శీతారామయ్యగారి కాగ్యవతురతలన సర్కిల్ గ ఏర్పాటు చేయుటకు ప్రభుత్వం ఆంధ్ర రాష్ట్రాభివృద్ధి సభ కడపయందు గా. భూ. వేంకటపతి గారి యాధిపత్యముక్రింద జరుగవచ్చు సంగతి యెల్లందు విశదమే. ప్రభుత్వం ప్రధానాధ్యక్షులసభ కాకినాడయందు మానవీయ వి. శ్యామలయ్యకుక్రిందను జరుగవలయునని నిశ్చయించిరి. ద్వితీయ మహాసభ ద్వితీయ గోపాల్కృష్ణయ్యగారి యధ్యక్షత్వక్రిందను బాగుజరుగుచున్నది. కృత్రిమసభను నెల్లూరు సోదరులు జరుప దలచినారు. ఆంధ్రవిద్యాభివృద్ధి మహాసభను, ఆంధ్రరాష్ట్రీయ విద్యాభివృద్ధి మహాసభ గామాన్వస బాగుండునో లేదో, మననాయకు లాలోచించి పత్రికా ముఖమున వెల్లడింప వ్రాసినారు.

బందరు. మే 23 సర్వా. వేం. సూర్యవారాయణ

IV

ఆంధ్రమహాసభ సభలు

ఆయా, రేవు కడపనగరమున సమావేశము కాబోవు ఆంధ్రమహాసభ, ప్రభుత్వం ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ సభలయందు వీ క్రింది తీర్మానము నుపపాదించెదనని ఆహ్వానసంఘములవారికి తెలిపి యున్నాను:—

“ఆకారణముగా స్వాతంత్ర్యమును గోలు పోయి నిర్బంధనాసమున పరికల్పముల పరుచున్న శ్రీముత ద్వై చెందయ్య శ్రేష్ఠి గారికిని వారి కుటుంబమునకును ఈ సభవారు సంపూర్ణ సామర్థ్యాన్ని దొప్పించునారు.

నిర్బంధనాసమున నుంచుండి వారి విషయమును దొర తనమువారు బహిరంగముగా విచారించి నేరమును నిర్ణయించి క్రమప్రకారముగా వారిని శిక్షించవలెననియు, వాస్తవ నేరము లేకున్నచో వెంటనే విడిపివేయవలయుననియు ప్రభుత్వము వారిని ఈ సభవారు ప్రార్థించుచున్నాను.

నిర్బంధనాసములయందు దున్నవారి కుటుంబములకాగ్యము, వారి విషయమున తగిన యాందోళనము చేయుటకు ప్రజాసత్వము మొకటి నెలకొల్పటం అత్యవశ్యకమని యీ సభవారు అభిప్రాయపడుచున్నారు.”

ఈ తీర్మానములలోని విషయములు చాలా ముఖ్యమైనవి. ప్రతివారును సామర్థ్యాన్ని చూపవలసినవి. కాన, ఆంధ్ర సోదరుల నేతలు మహాసభలకు విచ్చేసి తీర్మానము నంగీకృత మగుటకు సాయము చేయవలయు గాక!

అడవూరు, చెన్నపురి. } ఎం. పి. ఎన్. శర్మ, మే, 25.

V

దోపిడిలు.

ఆయా, కాలము మారినది. ధరలు పెరిగినవి. దోపిడిలు మోపయినవి. ఈదోపిడిలు బందరులోను చల్ల పల్లిలోను జరిగిన సంగతి పత్రికాపాత్రలకు కల్గినది తెలిసిన విషయమే. మరియు 4-5 రోజుల క్రిందట ఉయ్యూరులో వైకుంఠస్వామి దోపిడి జరిగి కొంతసేపు నపహరించి కొన్ని పత్రములు తగుల బెట్టినదియు మొత్తము 15 లేక 16 వేలు రూపాయలు నష్టము కలిగినట్లును తెలియవచ్చుచున్నది. 19 తేదీ ఆదివారము సాయంత్రము మాబందరు కాటకరట్టున 150 మంది జేరి కాలవ సమీపములోనున్న ధాన్యపు కొట్లను గోయ నుడ్యక్షులయొంద మా గ్రామవాస్తవ్యులను మీకేమాత్రము భయము కల్గినను సహాయము చేసెదమని నెలవిచ్చిన వెడసగంటి వాస్తవ్యులను కలసి ధైర్యముతో దోపిడికాండ భిక్షాపహాసాచింతితే వారు లొంగి యి మాగ్రామమున మాత్రము ఏమియు అల్లరిజరుగకుండ పోయినది. కాని మాగ్రామ సమీపములోనున్న అనిపల్లె కృష్ణాపురములయందును దోపిడిలు జరిగినట్లు తెలియవచ్చుచున్నది. కాని యీ సందర్భములో మాకు సహాయము చేసెదమని నెలవిచ్చిన వెడసగంటి వాస్తవ్యులకు వందనము లాచరించుచున్నాము. ఇటులనే ఈధాన్య కొంత కాలముండి ఇంకయందెన్ని కష్టముల పొందవలెనో తోచకున్నది. ఈసమయమున ప్రభుత్వమువారును ప్రజానాయకులు కలసి చిత్తము గుడ్డలు మొదలయిన వస్తువులయినను ఎక్కువజన సమృద్ధి మున్నచోట్ల కొట్లనేర్పరిచాక గానమింక చక్కపోయిన దేశములో ఎవరైన ఆకాంక్ష ప్రబలునటులకు సంకేతములేను కాబట్టి ఈకరువుగోజులలో ప్రభుత్వమువారును ప్రజానాయకులు వికసన్యముతో పనిచేసి ఈనష్టముల నివారించెదగాక యని కోరుచున్నాము.

ధట్ల వెనుమర్ర కృష్ణాజిల్లా చలసాని బసవయ్య

VI

బ్రాహ్మణేతర నాయకుల కొక మనవి.

ఆయా, బ్రాహ్మణేతరుల వికసన్యము బ్రాహ్మణుల కన్న జాలతమైన దశలోనున్నదని చెప్పుట హాస్యాస్పదము కాదు. బ్రాహ్మణులు తానెంతటి విశ్వస్య ముఖ్యులమనెనుచున్నను అతిగి, అభ్యాగతులను సమావృద్ధిలో ఆదరించు, మనమున్నచో అట్లు కాదు కలియ, తేములకొట్టి ఆదరించుదుము. బ్రాహ్మణులు యేమయమునైన ఒక మహాసభ జరిగించుకొనిన యెడల ప్రేక్షకులనక, ప్రతిభులనక, బి, ఏ, లనక, బాండ్లనక, దాష్ట్యనక, ప్రేక్షకుని మొదలు ప్రసిద్ధులు వరకు, సమపంక్తిని భుజింతురేనని, మన గుంటూరు మండల బ్రాహ్మణేతర సభకుంబోలే, నేను బి, ఏను, నేను బాండ్లరును, నేను దాష్ట్యరును, అని వేరువేరుగా భుజింతురా? బ్రాహ్మణ సోదరులట్లే యెవరైనానుండిరా? మననాయకులు మనతోడ భుజింపని కారణమిది యని యూహించెద. “ఎక ముఖ్యులనాయకు, బి, ఏ, బి. ఎల్. గారు, ప్లాటు పార్ మెక్స్ ఇట్లుపర్యవహించి, “ఆంగ్లభాష అధ్యయనమున గాడిదెలు, దున్నపోతులు, వెంపమండలు” అని. యీరహస్యము కథముండే మన నాయకులు యెరిగి గాడిదలతో యేల భుజించవలయునని సంకేయించిరి కాబోయే? తప్పదు, ముమ్మాటికిని తప్పదు. ఏలయన మనమందఱు సోదరులము కామా? ఇదిగాక భూకమాన్యలయ అంధకారబంధురములో పడియున్న మన ప్రజలను నాయకులు ప్రేమతో, దయతో, పట్టుదలతో, ఓర్పుతో, నేర్పుతో, ప్రజల కుత్సాసాము కలుగు చేతలచే వైకి తినికొని రావలయునేనని తమ వాక్యాలు గ్యముచే ప్రజలను ఒప్పించుట తాముచేయు కాగ్యములకు భంగపాలు గలగునని మనవి చేయుచున్నాడు. మరియొక వికసన్యముగ స్వరాజ్యమును ప్రజలకు నుపదించి వాయకులు కీర్తికాములయ్యెదరు గాక.

పడమట, మే 20; ఎన్. ఎన్. వారాయణ చౌదరి.

VII

మన కేశవశర్మగారు.

ఆయా, వీరు పుట్టుకను బట్టి, అకలైయు, ఆంధ్ర దేశములో స్థినిగాన మేష్టముగొని, అనేక ఉపన్యాసముల నుండి మన యాంధ్రులలో చేరినవారని అందరికిని విశదమే. మొదట 1912 వ సంవత్సరములో ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ చృష్ట్రా రంభించినపుడు, తక్కిన ఆంధ్ర నాయకులకంటే నీరుక యీ రాజకీయ నూత్రమును అంగీకరించలేదు. బాపట్లలో మొదటి ఆంధ్ర మహాసభ మాడిన తరువాత, యీ ముం 18-6-1918 తేదీన ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ తీర్మానమును స్వతంత్రముగ ఒక వ్యాసమును వ్రాయగా, దానికి 15-6-18, 16-6-18, లేనిలను, నేను, కేశవశర్మగారు, చలపతిరావుగారు, మిట్టికొట్టి గుబ్బాగారు, గజనల్లి రామచంద్రరావుగారు, రామదాసుగారు, మొదలగు వారు దానికి సమాధానములను వ్రాసితిమి. తరువాత మాలో కొందరము వారిని గుత్తిలో దర్శించి యీ విషయమై ముచ్చటించగా, ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ స్థాపనమున ఆదర్శముగ మూత్ర ముంచుకొని, పనిచేసినయెడల తిరుగిన సమృద్ధిమే యని స్పష్టముగా చెప్పి యుండిరి. ఎంత కాలము, యీ ఆదర్శము ఆచరింపలేక లేచిననో, దీనిని గురించి ఆయనకును, మనకును భిన్నాభిప్రాయములుండె కచ్చుక. కాని, మన కేశవశర్మగారు నేటికిని యీ నూత్రము నకు విముఖులుగ నుండుట యేనో గోచరించుచున్నది. ఈ యుగ్యమును జాతి వైచర్యములను మెంపొందించుచుండ నియు, ఉద్యోగముల కాసింది మొదలు పెట్టుటలేదనియు నేటికైనను వీరికి తెలియకయ్యుండునా? కారాగారములు అడవులు మొదలగు విషయములలో వీరు మన బీదలకు కలుగక చేసిన సమసాయములకు మన మందరము మిక్కిలి కృష్ణా లమై యుండవలసినదేగాక వీరిని మన ఆంధ్ర నాయకులలో నెరిగి యెంచుకొనవలసియున్నది. కాంగ్రెసు స్క్రీముకు మరకొంద రాంధ్రేతర బ్రాహ్మణేతర నాయకులకంటే వ్యతిరేక భావమును పూనక, కాంగ్రెసు కమిటీలోకి పెట్టెటెరిలో మొకలై యున్నారు.

ఇట్టి మన కేశవశర్మగారు, కాంగ్రెసునా రోపన ప్రత్యేకాంధ్రమిట్టి మూలమున, ప్రత్యేకాంధ్ర రాష్ట్రీయ రాష్ట్ర యొన్న దేమో యని నేటికిని భయపడుచు ఆంధ్రులందఱు నరకములో పడిపోవలెనని యూహించిరినియు మన ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ సభమీద కత్తి కట్టెదరియు విమరున్నాను. వీరు బా. బాయిలో సమావేశమైన ఆంధ్ర రాష్ట్రీయ కాంగ్రెసు కమిటీవారి పేర ఈవిషయమై వ్రాసినలేఖ వీర క్రొధానూయలను బహిరంగ పరచినది తెలియచున్నది. ఆంధ్రులు వేరుగా నొక ప్రత్యేక సభగా కూడినంతిమాత్రమున యెరిగింప లేమని సంకల్పించినా? మన విశ్వకారికిని వీర తమ బాంధ్ర సోదరులకును యేమి పని కలిగినది? వీర కీ చలపాదిన మొనరు? ఈ కాలము లో మన నాయకులు కూడ తమ యువచరల అభిప్రాయములను గమనించి, తమ వాదనకేరీలన వారిని ఒప్పించి తమ కుదితమని తోచిన మార్గమును వారిచేత త్రొక్కించవలెను గాని, భయపెట్టుట గద్దించట భీష్మించి మూలకాగ్య దురు నాయక లక్షణములు కావు. కొన్ని సందర్భ పురుషములలో భేదాభిప్రాయములు కొంచె మెప్పుకొన్నచో సమాముగ అనాచులలో నున్నప్పుడు నాయకులు చెప్పినట్లు అనాచులు నడువవలసినదే. మన అరక సోదరులే ఆచరింపచున్నారంతటివారు నడవనచ్చుచున్నాము కష్టపడవచ్చును మన కేశవశర్మ గారు అతిగింతిమాత్రమున ఆకాశము నెత్తివై పడబోదని యూహించుట వినోకాగ్యము, అనుభవకారణు తెలిసికొనవలసి యున్నది. అయినను మన కేశవశర్మగారు ఇంకను ఆంధ్రులకు వారియందున్న గౌరవము సాంతముగ నోగిల్పించలేదు. కాబట్టి వాగుకూడ కడపలో జరుగు కాగ్యరెన్సులకు దయ చేయవలసినదనియు వారిభిప్రాయములు నాకు కొంతమంత కృతీరేకముగ నున్నను, వానినింగును, ఆయనచుండు గౌరవభావ ముంచెదమనియు వారు ఏమిషయములోగాని సహేతువులు కనపరచు చున్నపుడు వారితో తప్పుక యేకిభవించెద మనియు మనవి చేయుచున్నాను.

బందరు, పల్లూరి సూర్యవారాయణరావు.

లోక మాన్య

బాలగంగాధర తిలకుగారి

జీవితము - ఉపన్యాసములను (తెలుగు) 0-4-0.

జాతీయగ్రంథమండల సమాజమువారిచే వైపునక మును అట్టిచేయకు స్వరాజ్యము, గాంధీ, లజపతిరాయి జేతార్యులు మొదలగు జాతీయగ్రంథములు ప్రచురింపబడుచున్నవి. చందాదారులగుజకు వాగ్దానము నిష్ప వేలు రుము అక్కరలేదు. ప్రచురింపబడు పోత్తములన్నియు పుచ్చుకొన్నచో సాము కి రూపాయల కంటె సేచుచున్నాను. జేతాభిమానులు త్వరపడి చందాదారులై తోడ్పడవ్రాగెదరు.

గాడేపల్లి సూర్యవారాయణ శర్మ, (1171) జాతీయ గ్రంథమండల సమాజం, పితాపురం.

